

1298.

Na osnovu člana 12 stav 3 Uredbe o Vladi Crne Gore („Službeni list CG”, br. 80/08, 14/17, 28/18, 63/22 i 121/23), Vlada Crne Gore, na sjednici od 23. aprila 2026. godine, donijela je

ODLUKU O IZMJENAMA ODLUKE O SAVJETU ZA PRAVA DJETETA

Član 1

U Odluci o Savjetu za prava djeteta („Službeni list CG“, br. 123/23, 6/24, 73/24 i 98/24) član 3 mijenja se i glasi:

„Predsjednik Savjeta je ministar socijalnog staranja, brige o porodici i demografije.

Članovi Savjeta su:

- 1) potpredsjednik Vlade za obrazovanje, nauku i odnose sa vjerskim zajednicama;
- 2) ministar prosvjete, nauke i inovacija;
- 3) ministar sporta i mladih;
- 4) ministar ljudskih i manjinskih prava;
- 5) ministar finansija;
- 6) ministar rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga;
- 7) ministar zdravlja;
- 8) ministar unutrašnjih poslova;
- 9) ministar vanjskih poslova;
- 10) ministar javne uprave;
- 11) ministar kulture i medija;
- 12) ministar pravde;
- 13) ministar evropskih poslova;
- 14) predstavnik Ministarstva socijalnog staranja, brige o porodici i demografije;
- 15) Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore;
- 16) predstavnik Sekretarijata za zakonodavstvo;
- 17) direktor Uprave za statistiku;
- 18) direktor Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu;
- 19) predstavnik djece, na predlog nevladine organizacije koja se bavi zaštitom prava djeteta i koja se bira u skladu sa propisom iz stava 4 ovog člana;
- 20) dva predstavnika društveno ranjivih grupa, na predlog nevladine organizacije koja se bavi zaštitom prava djeteta i koja se bira u skladu sa propisom iz stava 4 ovog člana;
- 21) predstavnik djece koji se bira iz Mreže zlatnih savjetnika Ombudsmana.

U slučaju odsustva ili spriječenosti predsjednika Savjeta da predsjedava sjednicom Savjeta, zamjenjuje ga ministar prosvjete, nauke i inovacija.

U radu Savjeta mogu učestvovati i predstavnici drugih nevladinih organizacija, koji se biraju u skladu sa propisom kojim se utvrđuju kriterijumi i postupak izbora predstavnika nevladinih organizacija u radne grupe i druga radna tijela organa državne uprave.

U radu Savjeta mogu učestvovati, bez prava glasa, predstavnici međunarodnih organizacija koje se bave zaštitom prava djeteta.”

Član 2

U članu 8 stav 2 mijenja se i glasi:

„Predsjednik Savjeta može, po potrebi, pozivati na sjednice Savjeta stručnjake, predstavnike akademske zajednice, starješine organa državne uprave i lokalne samouprave, predstavnike institucija i domaćih ili međunarodnih organizacija, čiji predstavnici nijesu članovi Savjeta i zatražiti podatke, objašnjenja i izvještaje u vezi sa pitanjima koja se odnose na realizaciju zadataka iz člana 6 ove odluke.”

Član 3

Ova odluka stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 11-011/26-1543

Podgorica, 23. aprila 2026. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
mr **Milojko Spajić**, s.r.

1299.

Na osnovu člana 12 stav 3 Uredbe o Vladi Crne Gore („Službeni list CG”, br. 80/08, 14/17, 28/18, 63/22 i 121/23), Vlada Crne Gore, na sjednici od 23. aprila 2026. godine, donijela je

**ODLUKU
O IZMJENI ODLUKE O OBRAZOVANJU
INTERRESORNE KOMISIJE ZA SUPROTSTAVLJANJE HIBRIDNIM PRIJETNJAMA**

1. U Odluci o obrazovanju Interresorne komisije za suprotstavljanje hibridnim prijetnjama („Službeni list CG“, br. 100/24, 127/24, 66/25 i 115/25) u tački 1 podtačka 1 mijenja se i glasi:

„1) pukovnik mr Milan Bigović, v.d. generalnog direktora Obavještajno- bezbjednosnog direktorata, predsjedavajući;“.

Podtačka 14 mijenja se i glasi:

„14) Ivan Ivanišević, v.d. generalnog direktora Direktorata za EU u Ministarstvu vanjskih poslova, član;“.

Poslije podtačke 14c dodaje se nova podtačka koja glasi:

„14d) Lena Perović, načelnica Generalnog direktorata za NATO i politiku bezbjednosti u Ministarstvu vanjskih poslova, članica;“.

2. Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 11-011/26-1553

Podgorica, 23. aprila 2026. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
mr **Milojko Spajić**, s.r.

1300.

Na osnovu člana 12 st. 2 i 3 Uredbe o Vladi Crne Gore („Službeni list CG”, br. 80/08, 14/17, 28/18, 63/22 i 121/23), Vlada Crne Gore, na sjednici od 7. maja 2026. godine, donijela je

ODLUKU

**O IZMJENI ODLUKE O OBRAZOVANJU KOMISIJE ZA ANALIZU OPRAVDANOSTI
DONIJETIH RJEŠENJA O DODJELI CRNOGORSKOG DRŽAVLJANSTVA PO
OSNOVU POSEBNOG ZNAČAJA ZA DRŽAVNI I DRUGI INTERES CRNE GORE**

Član 1

U Odluci o obrazovanju Komisije za analizu opravdanosti donijetih rješenja o dodjeli crnogorskog državljanstva po osnovu posebnog značaja za državni i drugi interes Crne Gore („Službeni list CG”, br. 149/25 i 32/26) u članu 3 stav 1 tačka 15 mijenja se i glasi: „15) Ljubica Radović, predstavnica Kabineta predsjednika Vlade Crne Gore, sekretarka.”.

Član 2

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 11-011/26-1774

Podgorica, 7. maja 2026. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
mr **Milojko Spajić**, s.r.

1301.

Na osnovu člana 12 st. 2 i 3 Uredbe o Vladi Crne Gore („Službeni list CG”, br. 80/08, 14/17, 28/18, 63/22 i 121/23), Vlada Crne Gore, na sjednici od 14. maja 2026. godine, donijela je

**ODLUKU
O DOPUNI ODLUKE O OBRAZOVANJU MEĐURESORSKE RADNE GRUPE ZA
IZRADU ANALIZE O STALNIM I PRIVREMENIM
RADNIM TIJELIMA KOJE JE OBRAZOVALA
VLADA CRNE GORE**

Član 1

U Odluci o obrazovanju Međuresorske radne grupe za izradu analize o stalnim i privremenim radnim tijelima koje je obrazovala Vlada Crne Gore („Službeni list CG”, br. 121/23, 119/24, 13/25 i 161/25) u članu 1 stav 1 poslije tačke 4 dodaje se nova tačka koja glasi:

„4a) Marija Mihaljević, savjetnica generalnog sekretara Vlade, članica;”.

Član 2

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 11-011/26-1879

Podgorica, 14. maja 2026. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
mr **Milojko Spajić**, s.r.

1302.

Na osnovu člana 163 stav 6 Zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti („Službeni list CG“, broj 49/24), uz saglasnost Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera donijelo je

**PRAVILNIK
O NAČINU VRŠENJA NADZORA, DETEKCIJE I
PROCJENE NEOVLAŠĆENIH ULAZAKA U
BEZBJEDNOSNU ZONU**

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim pravilnikom propisuje se način vršenja nadzora, detekcije i procjene neovlašćenih ulazaka u bezbjednosnu zonu za radioaktivne izvore kategorije 1, 2 i/ili 3.

Značenje izraza

Član 2

Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeća značenja:

1) **perimetar bezbjednosne zone** je spoljašnja granica bezbjednosne zone, određena fizičkim preprekama i/ili tehničkim sredstvima detekcije, koja razdvaja zaštićeni prostor od spoljnog prostora i predstavlja prvi sloj zaštite;

2) **procjena alarma** je postupak utvrđivanja uzroka aktiviranja alarma;

3) **sistem za detekciju upada** jeste skup tehničkih sredstava (senzora, kontrolnih centrala i dr.) namijenjenih za otkrivanje pokušaja neovlašćenog ulaska u bezbjednosnu zonu, koji obuhvata detektore pokreta ili druge odgovarajuće senzore na barijerama i pristupnim tačkama, povezane na alarmni sistem radi signalizacije upada;

4) **senzori za detekciju upada** – tehnički uređaji namijenjeni otkrivanju neovlašćenog ulaska ili pokušaja ulaska u bezbjednosnu zonu, odnosno narušavanja fizičke barijere, uključujući detektore pokreta, magnetne kontakte, senzore vibracija, lomljenja ili rezanja, kao i druge tehnologije namijenjene detekciji upada;

5) **tamper indikator** je tehničko sredstvo, odnosno uređaj za detekciju manipulacije (pečat, brava sa indikatorskom plombom, senzor otvaranja i dr.) koji omogućava otkrivanje pokušaja neovlašćene manipulacije ili uklanjanja zaštićenog radioaktivnog izvora;

6) **uređaji za digitalno snimanje video-nadzora** su tehnička sredstva namijenjena za snimanje, pohranu i reprodukciju video zapisa sa sistema video-nadzora, koja mogu biti:

- DVR (Digital Video Recorder) - uređaj koji prima video-signal sa analognih kamera, digitalizuje ga i pohranjuje; i

- NVR (Network Video Recorder) - uređaj koji prima digitalni video-signal sa IP kamera putem mreže i pohranjuje ga.

Plan bezbjednosti i mjere detekcije

Član 3

Mjere nadzora, detekcije i procjene neovlašćenih ulazaka u bezbjednosnu zonu integrišu se u plan bezbjednosti objekta u kojem se nalaze radioaktivni izvori kategorije 1, 2 i/ili 3.

Planom bezbjednosti se utvrđuju uloge i odgovornosti osoblja u vezi sa kontinuiranim nadzorom bezbjednosne zone, praćenjem i procjenom alarma, kao i postupci za blagovremeno reagovanje na svaki neovlašćeni ulazak.

Mjere nadzora i detekcije organizuju se na način da obezbijede efikasno i pravovremeno otkrivanje neovlašćenog pristupa, uz primjenu principa gradiranog pristupa i dubinske odbrane.

II. NADZOR I DETEKCIJA NEOVLAŠĆENOG ULASKA

Kontinuirani nadzor i otkrivanje ulazaka

Član 4

Neprekidni, dvadeset četvoročasovni nadzor bezbjednosne zone radi detekcije svih neovlašćenih ulazaka ili pokušaja ulazaka ostvaruju se primjenom jednog ili više sljedećih sistema i mjera:

- 1) sistema za detekciju upada povezanog sa alarmnim sistemom;
- 2) elektronskog sistema za alarmiranje (alarmni uređaji);
- 3) sistema video-nadzora sa odgovarajućim osvjetljenjem;
- 4) neposrednog vizuelnog nadzora unutar i oko bezbjednosne zone.

Izbor i kombinacija mjera detekcije iz stava 1 ovog člana vrši se u skladu sa propisom kojim se uređuju bezbjednosni nivoi za radioaktivne izvore kategorije 1, 2 i/ili 3 i njihovi ciljevi, mjere za postizanje bezbjednosnih ciljeva i vrste bezbjednosnih zona, kako bi svako neovlašćeno prisustvo u bezbjednosnoj zoni bilo otkriveno odmah po nastanku.

Uspostavljeni sistem nadzora treba da omogućí pravovremeno otkrivanje i signalizaciju svakog pokušaja neovlašćenog ulaska, bez obzira na doba dana, okolnosti ili mjesto nastanka ulaska.

Sistem za detekciju upada i alarmiranje

Član 5

Tehnički sistem za detekciju upada postavlja se na način da pokriva sve relevantne prilaze i ulazne tačke bezbjednosne zone (kapije, vrata, prozore, ventilacione otvore, ograde i dr.).

Sistem za detekciju upada uključuje odgovarajuće senzore (detektore pokreta, kontakte na vratima, odnosno prozorima, senzore vibracije ili lomljenja stakla, i dr.) koji obezbjeđuju trenutno otkrivanje pokušaja neovlašćenog prolaza kroz fizičke barijere ili perimetar zone.

Detektori treba da budu instalirani u skladu sa uputstvima proizvođača i tehničkim zahtjevima iz Priloga 1 koji čini sastavni dio ovog pravilnika, tako da se minimiziraju mrtvi uglovi i lažni alarmi usljed uticaja okoline.

Elektronski alarmni sistem povezuje se sa sistemom za detekciju upada tako da svaki signal detekcije odmah aktivira alarm.

Alarmni signal se prosljeđuje u realnom vremenu centralnom mjestu za nadzor (kontrolnoj sobi) u objektu i prate ga obučena lica nosioca rješenja o registraciji i/ili licenci.

Alarmni sistem, po potrebi, šalje alarm ili obavještenje i službi fizičkog obezbjeđenja ili organu državne uprave nadležnost za unutrašnje poslove (u daljem tekstu: snage odgovora), radi hitnog reagovanja.

Alarmni panel i komunikacioni linkovi sistema za detekciju treba da budu zaštićeni od neovlašćene manipulacije i opremljeni senzorskim nadzorom integriteta (npr. detekcija otvaranja kućišta, prekida veze i dr.).

Alarmni uređaji (vizuelni i zvučni) postavljaju se na način da budu jasno uočljivi odgovornom osoblju, uz mogućnost lokalne zvučne signalizacije radi odvrćanja izvršioca.

Primjena sistema za detekciju upada se gradira prema kategoriji radioaktivnih izvora, tako da se za kategorije 1 i 2 primjenjuju stalno aktivni sistemi povezani sa centralnim nadzornim mjestom, a za kategoriju 3 mogu se koristiti sistemi povremenog nadzora ili druge odgovarajuće mjere detekcije, u skladu sa procjenom prijetnje.

Video-nadzor

Član 6

Sistem video-nadzora projektuje se i instalira na način da omogući stalno pokrivanje kritičnih zona i tačaka pristupa u bezbjednosnu zonu.

Kamere treba da obezbjeđuju jasan prikaz područja od interesa, uključujući prilazne puteve, ulaze u objekte gdje se nalaze radioaktivni izvori, kao i samu unutrašnju bezbjednosnu zonu u kojoj se izvori čuvaju ili koriste.

Kamere sa mogućnošću snimanja u uslovima smanjene osvjetljenosti (noćne kamere/infracrvene) ili obezbjeđivanje odgovarajućeg osvjetljenja treba da se koriste kako bi nadzor bio efikasan u noćnim uslovima.

Snimci video-nadzora treba da se čuvaju određeno vrijeme, u skladu sa bezbjednosnim planom i propisima kojima se uređuje zaštita lica i imovine (najmanje 30 dana), radi mogućeg naknadnog pregleda incidenata.

Uređaji za snimanje treba da budu zaštićeni od neovlašćenog pristupa i povezani na rezervno napajanje.

Ako se sistem video-nadzora koristi kao primarno sredstvo detekcije ulazaka, treba da bude obezbijeđeno kontinuirano praćenje kamera od strane dežurnog osoblja.

Video-nadzor treba da se koristi u kombinaciji sa elektronskim sensorima za detekciju upada radi pravovremene detekcije i smanjivanja rizika propuštanja.

Neposredni vizuelni nadzor

Član 7

Neovlašćeni ulazak u bezbjednosnu zonu može da se otkrije i neposrednim vizuelnim nadzorom od strane ovlašćenog osoblja, kao dopunska ili alternativna mjera tehničkim sistemima.

Nadzor iz stava 1 ovog člana obezbjeđuje se fizičkim prisustvom jednog ili više lica koja vrše poslove zaštite na lokaciji ili redovnim obilascima (patrole) oko i unutar bezbjednosne zone, u skladu sa procjenom rizika.

Režim patroliranja (ruta, učestalost obilazaka) prilagođava se veličini i konfiguraciji objekta na način da se onemogući neopaženi pristup izvršioca.

Van radnog vremena uspostavlja se dežurstvo ili druga forma fizičkog nadzora objekta.

Ovlašćeno osoblje koje vrši vizuelni nadzor treba da bude opremljeno pouzdanim sredstvom komunikacije (radio-veza, mobilni telefon i sl.) kako bi moglo odmah prijaviti uočeni incident ili alarm nadležnim snagama odgovora.

Radi međusobne podrške i osmatranja većeg područja, mogu da se angažuju lica koja vrše poslove zaštite istovremeno, a naročito kod šire kontrolisane zone ili tokom nadzora mobilnih izvora na terenu.

Sva zapažanja i sumnjivi događaji tokom patrole evidentiraju se u dnevnik obilazaka.

Vizuelni nadzor od strane osoblja kombinovan je, kada je to moguće, sa tehničkim sistemima (alarmima, sensorima, kamerama) radi veće pouzdanost detekcije (princip dubinske odbrane).

U bezbjednosnim zonama koje se formiraju radi rada na terenu sa mobilnim izvorima treba da se vrši neposredni vizuelni nadzor.

III. DETEKCIJA NEOVLAŠĆENOG PREMJEŠTANJA ILI UKLANJANJA RADIOAKTIVNOG IZVORA

Detekcija neovlašćenog premještanja ili uklanjanja

Član 8

Mjere za otkrivanje pokušaja neovlašćenog premještanja ili uklanjanja radioaktivnog izvora iz bezbjednosne zone obuhvataju:

1) primjenu mehaničkih, elektronskih ili hemijskih indikatora manipulacije na posudama, uređajima ili prostorijama u kojima se nalazi radioaktivni izvor (pečati ili plombe na vratima, sefovima i transportnim kontejnerima, senzori otvaranja, indikatorske brave i sl);

2) redovne fizičke provjere prisustva radioaktivnih izvora na lokaciji, uključujući vizuelni pregled sigurnosnih plombi, odnosno sefova i provjeru inventara izvora;

3) korišćenje mjernih instrumenata (prenosivih detektora zračenja ili dozimetara ili dr.) ili druge dostupne indikatore za utvrđivanje prisustva radioaktivnog materijala na lokaciji.

Provjere prisustva izvora

Član 9

Provjere prisustva izvora na lokaciji i integriteta (neoštećenosti i nekompromitovanosti) tamper indikatora vrše se učestalo, u zavisnosti od bezbjednosnog nivoa tog izvora, a najmanje jednom:

1) dnevno, za izvore bezbjednosnog nivoa A (kategorija 1);

2) sedmično, za bezbjednosni nivo B (kategorija 2);

3) mjesečno, za bezbjednosni nivo C (kategorija 3).

O rezultatima provjere iz stava 1 ovog člana vodi se evidencija.

Ako se prilikom provjere uoči da radioaktivni izvor nije na predviđenoj lokaciji ili da je došlo do narušavanja, odnosno otvaranja zaštitnih barijera i indikatora (prekinut pečat, oštećena brava, neobjašnjivo odsustvo signala senzora, neuobičajeno očitavanje zračenja), odgovorno lice procjenjuje prijetnju i obavještava nadležne organe, u skladu sa procedurama odgovora.

IV. PROCJENA ALARMA NEOVLAŠĆENOG ULASKA

Neposredna procjena alarma

Član 10

Svaki alarm ili indikacija potencijalnog neovlašćenog ulaska u bezbjednosnu zonu treba da bude procijenjen odmah po detekciji.

Ovlašćeno osoblje, čim primi alarm sa sistema za detekciju upada ili sa video-nadzora, preduzima radnje za utvrđivanje uzroka alarma, bez odlaganja, u roku od nekoliko sekundi do najviše par minuta u skladu sa uspostavljenim procedurama.

Procjena iz stava 1 ovog člana može da se izvrši daljinski, putem pregledanja video kamera koje pokrivaju zonu i/ili upotrebom drugog senzorskog sistema za verifikaciju.

Ako procjena iz stava 3 ovog člana nije moguća ili ne daje pouzdane informacije o uzroku alarma, ovlašćeno osoblje neposredno odlazi na lice mjesta (unutar ili oko bezbjednosne zone) radi utvrđivanja okolnosti.

Prilikom procjene, svaka alarmna situacija se tretira kao stvarna prijetnja dok se ne dokaže suprotno (princip "lažni alarm se smatra stvarnim dok se ne verifikuje").

Prioritet osoblja je da ostane bezbjedno i, u slučaju potvrđene neovlašćene aktivnosti utvrdi neovlašćena aktivnost ili ozbiljna sumnja na takvu aktivnost, ovlašćeno osoblje treba da odmah obavijesti snage odgovora, u skladu sa planom bezbjednosti.

Procjena iz stava 1 ovog člana uključuje i klasifikaciju događaja (lažni alarm, slučajni ulazak ovlašćenog lica, pokušaj provale i sl.), koja se evidentira u bezbjednosnom dnevniku zajedno sa vremenom nastanka alarma i vremenom završetka procjene.

Neprekidna komunikacija tokom događaja

Član 11

Stalna komunikacija između osoblja koje vrši procjenu na licu mjesta i nadležnih snaga odgovora tokom trajanja bezbjednosnog događaja obezbjeđuje se u cilju koordinisanog i bezbjednog odgovora i prilagođavanja mjera reagovanja u realnom vremenu.

Sve relevantne informacije o incidentu (lokacija, broj i opis izvršioca, preduzete radnje i dr.) prenose se odmah nadležnom organu unutrašnjih poslova i/ili drugim odgovornim službama, u skladu sa planom odgovora na bezbjednosne događaje.

V. TEHNIČKI USLOVI I ODRŽAVANJE SISTEMA

Pouzdanost sistema i rezervno napajanje

Član 12

Svi elementi sistema za nadzor, detekciju i alarmiranje projektuju se i koriste na način koji obezbjeđuje visok stepen pouzdanosti i raspoloživosti.

Sistem treba da ima otpornost na pojave lažnih alarma i mehanizme za automatsku kontrolu ispravnosti.

Radi obezbjeđenja neprekidnog rada, uspostavlja se rezervno napajanje za ključnu opremu fizičke zaštite.

Centralna alarmna stanica, kontrolne table alarmnog sistema, komunikaciona oprema i kritične kamere i senzori priključuju se na neprekidno napajanje (UPS) i/ili autonomni izvor električne energije (generator) koji se automatski aktivira u slučaju pada primarnog napona.

Baterijske rezerve napajanja dimenzioniraju se tako da mogu održavati funkcionisanje sistema dovoljan vremenski period (nekoliko sati) do uspostavljanja glavnog napajanja ili aktiviranja generatora.

Sistem za detekciju upada i alarmiranje treba da posjeduje funkciju nadzora vlastitog stanja i komunikacije, kao i da generiše signal upozorenja u slučaju kvara, isključenja ili gubitka napajanja kritičnog dijela sistema.

U smislu stava 6 ovog člana, prekid komunikacione linije između senzora i centrale ili nestanak napajanja senzora tretira se kao stanje koje zahtijeva provjeru.

Održavanje i testiranje sistema

Član 13

Radi održavanja sistema fizičke zaštite uspostavlja se program, koji obuhvata redovne provjere, ispitivanja i servisiranje opreme za nadzor, detekciju i alarmiranje.

Oprema iz stava 1 ovog člana se održava u skladu sa preporukama proizvođača i dobrim inženjerskim praksama, kako bi se očuvao zahtijevani nivo performansi.

Periodični funkcionalni testovi sistema za detekciju upada i alarmnog sistema (provjera ispravnosti senzora, alarmnih sirena, komunikacionih kanala) vrše se u unaprijed definisanim intervalima u planu bezbjednosti, a najmanje jednom godišnje.

Testiranje iz stava 3 ovog člana vrše stručna i ovlaštena lica, što se dokumentuje, a uočeni nedostaci ili degradacija performansi sistema otklanjaju se bez odlaganja.

Svaka izmjena ili servis na opremi evidentira se, a posebno kritične komponente (detektori, kamere, elektronske brave i sl.) podliježu verifikacionom testu nakon intervencije.

Preventivno održavanje (zamjena baterija, test generatora, kalibracija senzora i sl.) planira se u rasporedu, kako bi se smanjila mogućnost otkaza u radu sistema.

Evidencija svih aktivnosti održavanja vodi se i čuva u skladu sa internim procedurama i zahtjevima nadzornog organa.

Tehnički zahtjevi za opremu i sistemi za nadzor, detekciju i alarmiranje dati su u Prilogu 1.

VI. ZAVRŠNA ODREDBA

Stupanje na snagu

Član 14

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”, a primjenjivaće se od 1. jula 2027. godine.

Broj: 0412-322/26-415/3

Podgorica, 14. maja 2026. godine

Ministar,
Damjan Čulafić, s.r.

TEHNIČKI ZAHTJEVI ZA OPREMU SISTEMA NADZORA, DETEKCIJE I ALARMA

1. **Sistem za detekciju upada:** Senzori za detekciju upada (detektori pokreta, magnetni kontakti, mikro-talasi, infracrveni detektori, kablovi za detekciju vibracija, itd.) moraju imati odgovarajuću osjetljivost i domet kako bi pokrili predviđenu površinu ili barijeru. Senzori se postavljaju u skladu s procjenom rizika – na obodu kontrolisane zone (ograda, zidovi), na svim ulazima u zaštićenu zonu (vrata, prozori) i oko/na samim skladištima ili uređajima sa izvorima (unutrašnja zona). Detektori treba da obezbijede otkrivanje osobe normalnog rasta pri pokušaju prolaska kroz zaštićeni sektor, sa vjerovatnoćom detekcije od najmanje 90% (uz odgovarajuće podešavanje kako bi se minimizirali lažni alarmi zbog životinja, vremenskih prilika i sl.). Svaki detektor integrisan je u sistem tako da njegov alarm prenosi informaciju o lokaciji (zoni) aktivacije, omogućavajući osoblju lakšu procjenu događaja. Detektori i njihove linije za komunikaciju moraju imati **anti-tampering** zaštitu (npr. zaštićeno ožičenje, alarm pri otvaranju kućišta ili gubitku signala).

2. **Alarmni sistem:** Centralna kontrolna jedinica alarmnog sistema mora biti smještena u bezbjednoj prostoriji (kontrolna soba) sa ograničenim pristupom. Alarmni sistem treba da ima mogućnost lokalne aktivacije zvučnih/svjetlosnih signala i istovremeno tihu uzbunu udaljenim snagama odgovora putem telefonske linije, radio veze ili GSM mreže. Sirene treba da budu dovoljno glasne (npr. >100 dB na 1 m) i postavljene na otvorenom i/ili unutar objekta, tako da ih mogu čuti dežurno osoblje i eventualno odvratiti uljezi. Sistem mora imati rezervno napajanje koje omogućava rad najmanje 4 sata bez mrežnog napajanja. Takođe, poželjno je da alarmni sistem ima **dvojni komunikaciju** za prenos alarma (npr. fiksna telefonska linija i mobilna mreža), radi veće otpornosti na sabotazu komunikacija.

3. **Video-nadzorna oprema:** Kamere koje se koriste u svrhe bezbjednosnog nadzora treba da budu razlučivosti najmanje 1080p (Full HD) ili ekvivalentno, kako bi se omogućila identifikacija lica na kontrolnim tačkama ulaska. Za spoljašnji nadzor preporučuju se kamere otporne na vremenske uslove (IP65/IP66 kućišta) i vandalizam (IK10 standard), opremljene infracrvenim osvjetljenjem za noćni rad ili uz postavljeno pomoćno osvjetljenje. Raspored kamera određuje se tako da kritične zone budu pokrivena iz više uglova gdje je to moguće, čime se izbjegavaju mrtvi uglovi i povećava vjerovatnoća detekcije. Sistemi za snimanje (DVR/NVR) konfiguriraju se na način da automatski čuvaju podatke najmanje 30 dana unazad, sa mehanizmom za pravovremeno prepisivanje najstarijih snimaka kako disk ne bi ostao bez prostora. Pristup uživo slikama i snimcima ograničava se na ovlašćeno osoblje, a uređaji za čuvanje snimaka smještaju se u zaključan orman ili prostoriju radi zaštite od sabotaze.

4. **Tamper indikatori i pečati:** Sva mehanička i elektronska sredstva za indicaciju neovlašćenog otvaranja ili pomjeranja moraju biti jasno označena i evidentirana. Pečati i plombe postavljaju se na vrata skladišta, kontejnere sa izvorima, sefove i druge kritične barijere, tako da svaki pokušaj uklanjanja pečata ostavlja vidljiv trag (npr. neponovljivo numerisane plombe koje se uništavaju prilikom otvaranja). Elektronski tamper senzori (npr. akcelerometri na kontejneru, prekidači na vratima) povezuju se na alarmni sistem ili daju lokalni signal koji se kontroliše pri obilascima. Izbor tipa tamper indikatora vrši se u skladu sa okruženjem i vrstom opreme – npr. za transportne kontejnere koristiti robuste mehaničke plombe otporne na atmosferske uticaje, dok se za stacionarne sefove mogu primijeniti elektronski senzori. Periodične provjere integriteta tamper indikatora (vizuelno ili elektronski očitavanjem) moraju biti dio rutinske kontrole (kako je propisano članom 8 ovog pravilnika).

5. **Oprema za komunikaciju:** Za potrebe bezbjednosnog nadzora i odgovora, obezbjeđuju se pouzdana komunikaciona sredstva. Dežurno osoblje mora imati mogućnost brzog obavještanja drugih članova obezbjeđenja i nadležnih organa – preporučuje se korišćenje radio-uredjaja (stanica) sa posebnom frekvencijom za objekat ili sigurnih mobilnih telefona sa definisanim brojevima za hitne pozive. Komunikaciona oprema se redovno testira (dnevno ili sedmično) kako bi se osigurala ispravnost u slučaju incidenta.

6. **Integracija sistema:** Tehnička sredstva za detekciju, video-nadzor i alarmiranje treba međusobno integrisati u jedinstven sistem gdje god je to moguće. Integracija omogućava da, na primjer, aktiviranje senzora automatski pozicionira odgovarajuću kameru (PTZ funkcija) ka zoni alarma i prikaže snimak u kontrolnoj sobi, što olakšava procjenu. Takođe, integrisani sistem može objediniti konzolu za praćenje svih alarmnih stanja (fizička bezbjednost, protivpožarni alarmi, sl.), čime se ubrzava reakcija operatera. Pri integraciji treba voditi računa o cyber bezbjednosti digitalnih komponenti (zaštita lozinkom, kontrola pristupa mreži, redovni softverski update-i), u skladu sa relevantnim standardima i smjernicama.

Napomena: Zahtjevi u ovom prilogu zasnivaju se na preporukama IAEA za fizičku zaštitu radioaktivnih izvora (NSS 11 i NSS 43-T), prilagođenim za potrebe ovog pravilnika. Sva oprema treba da ispunjava minimalne standarde kvaliteta i bezbjednosti, a njena specifikacija i izbor mogu biti predmet provjere od strane nadležnog organa prilikom odobravanja plana fizičke zaštite ili inspeksijskog nadzora.

1303.

Na osnovu člana 39 Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju („Službeni list CG“, br. 56/09, 34/14, 1/15, 30/17 i 59/21) Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede donijelo je

PRAVILNIK O MINIMALNOM KVALITETU MEDA I DRUGIH PČELINJIH PROIZVODA*

Predmet

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se minimalni kvalitet, sastojci, uslovi za stavljanje na tržište i označavanje meda i drugih pčelinjih proizvoda i preparata od meda.

Med

Član 2

Med je prirodna, slatka materija koju medonosne pčele (*Apis mellifera*) proizvode od nektara biljaka, ili iz sokova sa živih djelova biljaka, ili izlučevina insekata koji sisaju na živim djelovima biljaka koje pčele sakupljaju i dodaju sopstvene specifične supstance, izdvajaju vodu i odlažu u ćelije saća do sazrijevanja.

Vrste meda

Član 3

(1) Prema porijeklu med može biti:

1) cvjetni ili nektarni (dobijen od nektara biljaka) i to:

- monoflorni (sortni med); ili
- poliflorni;

2) medljikovac.

(2) Prema načinu proizvodnje med može biti:

1) med u saću koji skladište pčele u ćelijama svježe izgrađenog saća bez legla ili u satnim osnovama izgrađenim isključivo od pčelinjeg voska, koji se prodaje u poklopljenom saću ili u sekcijama tog saća;

2) med sa saćem ili med sa djelovima saća koji sadrži jedan ili više komada saća;

3) cijedeni med koji se dobija cijedenjem otklopljenog saća bez legla;

4) vrcani med dobijen vrcanjem (centrifugiranjem) otklopljenog saća bez legla;

5) presovani med (muljani med) dobijen presovanjem saća bez legla, sa ili bez korišćenja umjerene temperature koja ne prelazi 45° C;

6) filtrirani med koji se dobija uklanjanjem stranih anorganskih ili organskih materija pri čemu dolazi do značajnog uklanjanja polena;

7) pekarski med pogodan za korišćenje u industriji ili kao sastojak u drugoj hrani koja se prerađuje i može da:

- ima strani ukus ili miris;
- bude u stanju vrenja; ili
- je prevrio ili pregrijan.

Monoflorni med

Član 4

(1) Monoflorni med je proizvod koji medonosne pčele proizvode od nektara cvjetova medonosnih biljaka određene vrste.

(2) Med sa nazivom određene vrste medonosne biljke, treba da ima ukus, miris i boju svojstvenu toj biljci, s tim da dominira broj čestica polena te vrste biljke (bagrem, lipa, lucerka, suncokret, žalfija, pitomi kesten, vrijes itd.).

(3) Monoflorni med se može označiti prema određenoj biljnoj vrsti ako u nerastvorljivom dijelu sadrži najmanje 45% polenovih zrnaca iste biljne vrste.

(4) Izuzetno od stava 3 ovog člana, monoflorni med se može označiti nazivom biljnih vrsta ako postoji određeni udio polenovih zrnaca u nerastvorljivom dijelu.

(5) Biljne vrste i udio polenovih zrnaca iz stava 4 ovog člana dati su u Prilogu 1.

Poliflorni med

Član 5

Poliflorni med je proizvod koji medonosne pčele proizvode od nektara cvjetova medonosnih biljaka različitih vrsta.

Medljikovac

Član 6

Medljikovac je proizvod dobijen od izlučevina insekata (*Hemiptera*) koji sisaju na živim djelovima biljaka ili od sekreta živih djelova biljaka.

Drugi pčelinji proizvodi

Član 7

Drugi pčelinji proizvodi, u smislu ovog pravilnika, su:

- 1) polen;
- 2) pčelinji vosak;
- 3) propolis;
- 4) pčelinji otrov i
- 5) matični mliječ.

Polen

Član 8

(1) Polen je proizvod koji pčele sakupljaju na cvijetovima, oblikuju u grudvice, dodaju mu specifičnu sopstvenu materiju i smiještaju u ćelije saća.

(2) Prema načinu dobijanja polen može biti:

- 1) hvatani polen (sakupljen pomoću hvatača) i
- 2) vađeni polen (dobijen vađenjem iz ćelija saća).

(3) Polen se čuva:

- 1) rashlađen na 18°C, sa rokom trajanja do jedne godine od dana oduzimanja;
- 2) umiješan u med, na temperaturi do 18°C, u hermetički zatvorenoj ambalaži, sa rokom trajanja do dvije godine od dana oduzimanja; ili
- 3) sterilisan sušenjem, u hermetički zatvorenoj ambalaži.

(4) Polen se skladišti u hladnom i suvom prostoru na temperaturi do 14°C, najduže tri mjeseca, a u slučaju skladištenja dužeg od tri mjeseca, na temperaturi od 2 do 7 °C, najduže još devet mjeseci.

(5) U slučaju odmrzavanja polen se ne zamrzava ponovo.

Pčelinji vosak

Član 9

(1) Pčelinji vosak je proizvod voštanih žlijezda pčela koji služi za izradu saća i to:

- 1) nepročišćeni pčelinji vosak;
- 2) pročišćeni pčelinji vosak (*Cera flava*); i

3) bijeljeni pčelinji vosak (Cera alba).

(2) Pčelinji vosak je svijetlo žute do tamno žute boje, u zavisnosti od odnosa materija, propolisa i polena u vosku, kao i starosti voska prije prerade odnosno topljenja i sastoji se od slobodnih masnih kiselina 13,5-15%, estera 70-74%, ugljovodonika 12,5-15%, vode do 2,5%, mineralnih materija 0,03%, karotinoida, bojenih i aromatičnih materija. Specifična težina voska na temperaturi od 15°C, iznosi 0,956 - 0,969 g/cm³, a tačka topljenja je između 56 i 64 °C.

Propolis

Član 10

Propolis je proizvod koji nastaje mješavinom prirodnog pčelinjeg voska i smolastih materija koje pčele sakupljaju sa drvenastih biljaka i nastaje upotrebom mreža za sakupljanje propolisa koje se postavljaju na satonošama.

Pčelinji otrov

Član 11

(1) Pčelinji otrov ili apitoksin je proizvod otrovne žlijezde pčela, guste tečne konzistencije, bezbojan, specifičnog izrazito jakog mirisa i ljuto-gorkog ukusa ima kisjelu reakciju (pH 4,5- 5,5), specifičnu težinu od 1.08 - 1.13 g/cm³ i suši se na temperaturi do 40 °C.

(2) Rok trajanja pčelinjeg otrova je godinu dana od dana oduzimanja od medonosnih pčela.

(3) Pčelinji otrov se čuva u hermetički zatvorenim bočicama od tamnog stakla, na temperaturi od -15 do + 4° C.

Matični mliječ

Član 12

(1) Matični mliječ je proizvod alotrofnih (podždrijelnih) žlijezda mladih pčela, mliječne boje, guste konzistencije, karakterističnog ukusa i mirisa koji je izvađen 48 do 60 sati nakon presađivanja larvi, uz obavezno uklanjanje larvi iz oduzetog mliječa.

(2) Mliječ iz stava 1 ovog člana, sadrži najmanje 69% vode i 31% suve materije, 12 do 18% bjelančevina, 13% šećera, oko 5,5% masti i oko 1% mineralnih materija i bogat je vitaminima i ne uzima se iz zatvorenih matičnjaka ili legla trutova.

(3) Nakon vađenja matični mliječ se čuva u tamnim, hermetički zatvorenim staklenim posudama, na temperaturi od 18°C do 4°C.

(4) Rok trajanja mliječa iz stava 1 ovog člana iznosi godinu dana od dana oduzimanja, a ako je stabilizovan ili liofilizovan, rok trajanja iznosi najviše dvije godine od dana oduzimanja matičnog mliječa.

Preparati na bazi meda i drugih pčelinjih proizvoda

Član 13

(1) Preparati na bazi meda i drugih pčelinjih proizvoda su:

1) mješavine meda sa drugim pčelinjim proizvodima (matičnim mliječom, polenom ili propolisom);

2) mješavine meda i/ili drugih pčelinjih proizvoda sa ljekovitim biljem i/ili njihovim ekstraktima; ili

3) međusobne mješavine drugih pčelinjih proizvoda.

(2) Preparati iz stava 1 ovog člana, mogu da budu u obliku: kapi, tableta, kapsula, masti i sirupa.

Med sa dodacima

Član 14

(1) Med sa dodacima je mješavina meda sa prehrambenim proizvodima (sušeno voće, proizvodi od sušenog voća i povrća, kakao, sok od voća ili povrća).

(2) Med iz stava 1 ovog člana sadrži najmanje 60% meda u gotovom proizvodu.

Sastojci meda i njihov sadržaj

Član 15

(1) Med se sastoji od različitih šećera, pretežno fruktoze i glukoze i drugih materija kao što su organske kiseline, enzimi i čvrste čestice koje dopijevaju u med tokom njegovog nastajanja.

(2) Polen se smatra prirodnom komponentom specifičnom za med.

(3) Med može da bude tečni, ili viskozne konzistencije, djelimično ili potpuno kristalisan, a boja meda može da varira od bezbojne do tamnosmeđe.

(4) Aroma meda može da varira i treba da potiče od izvornog bilja.

Uslovi za stavljanje meda na tržište

Član 16

(1) Med se stavlja na tržište ako ispunjava sljedeće uslove:

1) ne sadrži namjerno dodate sastojke, uključujući prehrambene aditive i boje, šećer, zaslađivače, arome, konzervanse i slično;

2) ne sadrži organske ili neorganske materije strane njegovom sastavu;

3) nema strani ukus ili miris, nije u stanju vrenja ili previranja, osim meda iz člana 3 stav 2 tačka 7 ovog pravilnika;

4) nema vještački izmjenjenu kisjelost;

5) nije zagrijavan tako da prirodni enzimi budu uništeni ili u znatnoj mjeri inaktivisani (prilikom topljenja iskristalisani med nije zagrijavan na temperaturi višoj od 45°C);

6) ne potiče iz saća u kome je leglo; i

7) nije izložen jonizirajućim ili ultravioletnim zracima.

(2) Iz meda koji se stavlja na tržište ne uklanja se polen niti bilo koja druga komponenta specifična za med, osim ako je to neizbježno prilikom uklanjanja stranih neorganskih ili organskih materija.

(3) Uklanjanje stranih materija iz stava 2 ovog člana ne treba da se vrši na način koji rezultira značajnim uklanjanjem polena.

(4) Odredbe st. 2 i 3 ovog člana ne primjenjuju se na filtrirani med.

(5) Pored uslova iz st. 1 i 2 ovog člana, med koji se stavlja na tržište treba da ispunjava i uslove kvaliteta koji su dati u Prilogu 2.

Uslovi za stavljanje drugih pčelinjih proizvoda na tržište

Član 17

(1) Polen se stavlja na tržište u izvornom obliku (prirodne granule ili mljeven) i u stabilizovanom obliku ako:

1) sadrži najmanje 92% suve materije;

2) sadrži najmanje 60% suve materije ako se zamrzava ili rashlađuje u komori za zamrzavanje ili hlađenje i može se koristiti samo za pripremu preparata na bazi polena;

3) ima svojstven ukus;

4) je sušen na temperaturi nižoj od 40°C i

5) ne sadrži insekte ili djelove insekata, legla, kao i skladišne štetočine.

(2) Propolis se stavlja na tržište ako:

- 1) sadrži najmanje 35% materija koje se ekstrahuju alkoholom;
- 2) ne sadrži katran i jedinjenja slična katranu, odnosno katranske smole;
- 3) ne sadrži više od 5% mehaničkih nečistoća i ostataka pčela i
- 4) ne sadrži više od 30% voska.

(3) Pčelinji otrov se stavlja na tržište u obliku praha ako:

1) sadrži 30 do 45% suve materije, od čega bjelančevine i peptidi čine oko 80% u kojima se nalaze najaktivniji biohemijski i farmakološki sastojci, a u isparljivoj frakciji, pored vode prisutni su: N-amilov, izoamilov i etilov acetat; i

2) je vlažnost najviše 12%, a primjese nerastvorljive u vodi prelaze udio od 10%.

(4) Matični mliječ se može staviti na tržište u izvornom obliku, stabilizovan ili liofilizovan ako:

1) sadrži najmanje 12% bjelančevina; i

2) ne sadrži više od 70% vode, odnosno manje od 30% suve materije.

Označavanje

Član 18

(1) Nazivi proizvoda iz člana 3 st. 1 i 2 ovog pravilnika koriste se za njihovo označavanje prilikom stavljanja na tržište, a mogu se zamijeniti nazivom „med“, osim u slučaju:

- 1) meda u saću;
- 2) meda sa saćem ili meda sa djelovima saća;
- 3) pekarskog meda.

(2) Kod pekarskog meda, na deklaraciji u neposrednoj blizini naziva proizvoda, navode se riječi: „samo za kuvanje i pečenje“.

(3) Nazivi proizvoda iz člana 3 stav 1 i člana 3 stav 2 tač. 1 do 6 ovog pravilnika mogu se dopuniti podacima koji se odnose na:

1) cvjetno ili biljno porijeklo, kada proizvod u potpunosti ili uglavnom dolazi od navedenog izvora i posjeduje organoleptička, fizičko-hemijska i mikroskopska svojstva navedenog porijekla;

2) regionalno, teritorijalno ili topografsko porijeklo, kada proizvod u cijelosti dolazi iz navedenog izvora;

3) posebne kriterijume kvaliteta.

(4) Izuzetno od stava 2 ovog člana, kada se pekarski med upotrebljava kao sastojak u složenoj hrani, naziv „med“ se može koristiti u nazivu te hrane, pod uslovom da se u popisu sastojaka navede puni naziv „pekarski med“.

(5) Ako se pekarski med stavlja na tržište u kontejnerima ili ambalaži za industrijsku upotrebu, puni naziv proizvoda treba da bude jasno naznačen na ambalaži, kao i u pratećoj prodajnoj dokumentaciji.

(6) Naziv „filtrirani med“ i „pekarski med“ na deklaraciji treba da budu navedeni tako da su jasno vidljivi, čitljivi i neizbrisivi.

Porijeklo

Član 19

(1) Na deklaraciji meda navodi se država porijekla u kojoj je med sakupljen.

(2) Ako med potiče iz više od jedne države, države porijekla u kojima je med sakupljen navode se na deklaraciji u glavnom vidnom polju, prema redoslijedu njihovog udjela u masi od najvećeg ka najmanjem, zajedno sa procentualnim udjelom koji svaka od tih država predstavlja u mješavini.

(3) Prilikom navođenja udjela iz stava 2 ovog člana, prihvatljivo je odstupanje od 5% za svaki pojedinačni udio u mješavini, koje je izračunato na osnovu dokumentacije subjekta u poslovanju hranom o sljeditivosti.

(4) Izuzetno od stava 2 ovog člana, ako je broj država porijekla u mješavini veći od četiri, a četiri najveća udjela čine više od 50% ukupne mase meda, navodi se procentualni udio samo za ta četiri najveća udjela, dok se preostale države porijekla navode opadajućim redoslijedom bez procenta.

(5) U slučaju pakovanja čija je neto količina manja od 30 grama, nazivi država porijekla mogu se zamijeniti dvoslovnom oznakom (kodom) države, u skladu sa važećim međunarodnim standardom za dvoslovne kodove država.

(6) Izuzetno od stava 2 ovog člana, označavanje mješavina meda po potrebi vrši se navođenjem jedne od sljedećih oznaka:

- 1) „mješavina meda iz država članica Evropske unije“;
- 2) „mješavina meda iz država koje nijesu članice Evropske unije“;
- 3) „mješavina meda iz država članica Evropske unije i država koje nijesu članice Evropske unije“.

Pakovanje i čuvanje

Član 20

(1) Med se pakuje u zatvorenim posudama koje su napravljene od materijala koji se koristi u prehrambenoj industriji i koje ispunjavaju propisane zahtjeve.

(2) Med se čuva u suvim, tamnim i provjetrenim prostorijama, na sobnoj temperaturi.

Ispitivanje kvaliteta meda

Član 21

(1) Kvalitet meda predstavlja ukupno svojstvo meda, drugih pčelinjih proizvoda i preparata na bazi meda u zavisnosti od sastava, dodatih materija, tehnoloških postupaka, pakovanja, čuvanja i skladištenja

(2) Ispitivanje meda radi utvrđivanja kvaliteta i sastava vrši ovlašćena laboratorija primjenom međunarodno priznatih validiranih metoda, posebno onih koje je utvrdila Komisija Codex Alimentarius i Međunarodna komisija za med (IHC).

(3) Metode iz stava 2 ovog člana koriste se na način koji osigurava pouzdane, ponovljive i uporedive rezultate laboratorijskih analiza.

(4) Dok se ne omogući primjena metoda iz stava 2 ovog člana, mogu se koristiti i druge validirane metode ispitivanja u skladu sa posebnim propisima.

Med na tržištu

Član 22

Med koji je stavljen na tržište ili označen do početka primjene ovog pravilnika, ostaje na tržištu do isteka zaliha.

Prilozi

Član 23

Prilozi 1 i 2 čine sastavni dio ovog pravilnika.

Prestanak primjene

Član 24

Odredba člana 19 stav 6 ovog pravilnika primjenjivaće se do dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Prestanak važenja

Član 25

Danom početka primjene ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o minimalnom kvalitetu meda i drugih pčelinjih proizvoda („Službeni list CG“, broj 27/14).

Stupanje na snagu

Član 26

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“, a primjenjivaće se od 1. juna 2027. godine.

*U ovaj pravilnik prenesena je Direktiva (EU) 2024/1438 Evropskog parlamenta i Savjeta od 14. maja 2024. godine o izmjeni direktiva Savjeta 2001/110/EZ o medu, 2001/112/EZ o voćnim sokovima i određenim sličnim proizvodima namijenjenim za ishranu ljudi, 2001/113/EZ o voćnim džemovima, želeima i marmeladama i zaslađenom kesten pireu namijenjenim za ishranu ljudi i 2001/114/EZ o određenim vrstama ugušćenog (kondenzovanog) mlijeka i mlijeka u prahu za ishranu ljudi.

Broj: 04-307/26-6836/3

Podgorica, 18. maja 2026. godine

Ministar,

Vladimir Joković, s.r.

PRILOG 1

Naziv biljne vrste	Udio polenovih zrnaca u nerastvorljivom dijelu
Pitomi kesten (<i>Castanea sativa</i> Mill.)	85%
Uljana repica (<i>Brassica napus</i> L.)	60%
Facelija (<i>Phacelia tanacetifolia</i> Benth.)	60%
Lipa (<i>Tilia</i> spp.)	25% (10%*)
Bagrem (<i>Robinia pseudoacacia</i> L.)	20%
Metvica (<i>Mentha</i> spp.)	20%
Vrijesak (<i>Calluna vulgaris</i> L.)	20%
Vrisak, Primorski vrijesak (<i>Satureja montana</i> L.)	20%
Maslačak (<i>Taraxacum officinale</i> Weber)	20%
Ruzmarin (<i>Rosmarinus officinalis</i> L.)	20%
Kadulja (<i>Salvia officinalis</i> L.)	15% (10%*)
Planika (<i>Arbutus unedo</i> L.)	10%
Agrumi (<i>Citrus</i> spp.)	10% (5%*)
Lavanda (<i>Lavandula</i> spp.)	10% (5%*)

*uz karakteristična senzorska svojstva meda za određenu biljnu vrstu (miris, ukus, boja)

USLOVI U POGLEDU KVALITETA MEDA

1. Količina šećera	
a) količina glukoze i fruktoze	
- cvjetni med	Najmanje 60 g/100 g
- medljikovac	Najmanje 45 g/100 g
b) količina saharoze	Najviše 5 g/100 g
- za sve vrste meda	
- bagrem (<i>Robinia pseudoacacia</i>), lucerka (<i>Medicago sativa</i>), vrijesak, slatkovina, eukaliptus (<i>Eucalyptus camadulensis</i>), agrumi (<i>Citrus spp.</i>)	Najviše 10 g/100 g
- lavanda (<i>Lavandula spp.</i>)	Najviše 15 g/100 g
2. Količina vode	
- za sve vrste meda	Najviše 20%
- vrijesak (<i>Calluna vulgaris</i>) i pekarski med uopšte	Najviše 23%
- pekarski med od vrijeska (<i>Calluna vulgaris</i>)	Najviše 25%
3. Količina materija nerastvorljivih u vodi	
- za sve vrste meda	Najviše 0,1 g/100 g
- presovani i topljeni med (presovani med)	Najviše 0,5 g/100 g
4. Slobodne kisjeline	
- za sve vrste meda	Najviše 50 mEq na 1000 g
- pekarski med	Najviše 80 mEq na 1000 g
5. Električna provodljivost	
- vrste meda koje nisu dolje navedene i mješavine tih vrsta	Najviše 0,8 mS/cm
- medljikovac, med od kestena i njihove mješavine	Najmanje 0,8 mS/cm
- izuzetak su planika (<i>Arbutus unedo</i>), vrijes, eukaliptus, lipa, manuka (<i>Leptospermum</i>), čajevac	

6. Aktivnost dijastaze i količina hidroksimetilfurfurala (HMF), utvrđeni u trenutku stavljanja na tržište	
a) aktivnost dijastaze (po Schadeu)	
- sve vrste meda, osim pekarskog meda	Najmanje 8
- vrste meda sa niskom prirodnom količinom enzima (npr. med od citrusa) i količinom HMF ne većom od 15 mg/kg	Najmanje 3
b) HMF	
- sve vrste meda, osim pekarskog meda	Najviše 40 mg/kg
- med koji vodi porijeklo iz predjela tropske klime i mješavina takvog meda	Najviše 80 mg/kg

1304.

Na osnovu člana 8 stav 6, člana 9 stav 3, člana 19 stav 4, člana 22 stav 8, člana 23 stav 8, člana 25 stav 3, člana 28 stav 5 i člana 37 stav 3 Zakona o sigurnosti pomorske plovidbe („Službeni list CG”, broj 160/25), Ministarstvo pomorstva donijelo je

PRAVILNIK O SIGURNOSTI PLOVIDBE, IZVJEŠTAVANJU I UPRAVLJANJU POMORSKIM SAOBRAĆAJEM*

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se način obavljanja plovidbe, navigaciona svjetla i oznake u sistemu usmjeravanja plovidbe u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore, mjesta skloništa, uslovi koje treba da ispunjavaju mjesta skloništa i način korišćenja mjesta skloništa, način i uslovi obavljanja kontrole i upravljanja pomorskim saobraćajem, poslovi VTS službe, nivo odgovornosti, uslovi i način sticanja ovlašćenja o osposobljenosti VTS službenika i nadzornika, kao i podaci potrebni za izvještavanje, bliže mjere i način opremanja brodova i upisivanja podataka u zapisivač podataka o plovidbi (VDR) i podaci o brodu koje treba prijaviti prilikom uplovljavanja u vode i isplavljanja iz voda Crne Gore.

Primjene

Član 2

Ovaj pravilnik primjenjuje se na brodove bruto tonaže od 300 i više, osim ako je drukčije propisano.

Ovaj pravilnik ne primjenjuje se na:

- 1) ratne brodove, pomoćne pomorske objekte i druge brodove koji su u vlasništvu ili pod upravom države Crne Gore i koji se koriste u nekomercijalne javne svrhe;
- 2) ribarske brodove, tradicionalne brodove i plovila za razonodu dužine 45 metara ili manje, u dijelu koji se odnosi na dostavljanje podataka u NMSW;
- 3) gorivo (bunker) na brodovima čija je bruto tonaža manja od 1.000, kao i brodske zalihe i opremu za upotrebu na svim brodovima.

Upotreba rodno osetljivog jezika

Član 3

Izrazi koji se u ovom pravilniku koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Značenje izraza

Član 4

Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeća značenja:

- 1) **brod** je svaki pomorski brod ili plovni objekat;
- 2) **brod kojem je potrebna pomoć** je plovni objekat čija je sigurnost ugrožena i koji može predstavljati opasnost za ljude, brod ili životnu sredinu;
- 3) **brodar** je vlasnik ili upravljač broda;
- 4) **elektronski prenos informacija** je digitalni prenos podataka u strukturiranom formatu;

- 5) **element podataka** je najmanja jedinica informacije sa definisanim tehničkim karakteristikama;
- 6) **Evropsko okruženje jedinstvenog pomorskog prozora (EMSWe)** je pravni i tehnički okvir za elektronski prenos informacija u vezi sa obavezama izvještavanja pri pristajanju u luke;
- 7) **grafički korisnički interfejs** je interfejs za razmjenu podataka između korisnika i sistema;
- 8) **harmonizovani modul interfejsa za izvještavanje** je komponenta nacionalnog jedinstvenog pomorskog prozora;
- 9) **jedinica za prevoz tereta** je drumsko vozilo, željeznički vagon, kontejner, cistijerna ili prenosivi tank;
- 10) **koordinacioni centar traganja i spašavanja (MRCC)** je tijelo određeno nacionalnim planom traganja i spašavanja;
- 11) **krcatelj** je svako lice koje zaključi ugovor o prevozu tereta sa prevoznikom, ili se takav ugovor zaključuje u njegovo ime ili po njegovom ovlaštenju;
- 12) **mjesto skloništa** je luka, dio luke ili drugo zaštićeno područje pogodno za prihvatanje brodova, radi pružanja pomoći ili otklanjanja prijetnje;
- 13) **nesreća i ozbiljna nezgoda** su događaji propisani Kodeksom za istraživanje pomorskih nesreća i ozbiljnih nezgoda;
- 14) **obalna stanica** je stanica službe kontrole i upravljanja pomorskim saobraćajem, stanica na kopnu koja prima poruke od brodova u okviru sistema izvještavanja odobrenog od IMO-a ili centar odgovoran za koordinaciju traganja i spašavanja ili postupanja u slučaju zagađenja mora;
- 15) **obaveza izvještavanja** su informacije koje se dostavljaju u skladu sa pravnim aktima EU, međunarodnim i nacionalnim propisima;
- 16) **odgovarajući međunarodni instrumenti** su sljedeći instrumenti, u njihovim najnovijim verzijama:
 - Međunarodna konvencija o sprječavanju zagađenja mora sa brodova iz 1973. godine i njen Protokol iz 1978. godine (MARPOL);
 - Međunarodna konvencija o zaštiti ljudskog života na moru, zajedno sa njenim protokolima i izmjenama (SOLAS);
 - Međunarodna konvencija o baždarenju brodova iz 1969. godine;
 - Međunarodna konvencija o intervenciji na otvorenom moru u slučajevima nesreća izazvanih zagađenjem naftom iz 1969. godine i njen Protokol iz 1973. godine o intervenciji na otvorenom moru u slučajevima zagađenja materijama koje nijesu nafta;
 - Međunarodna konvencija o traganju i spašavanju na moru iz 1979. godine (SAR);
 - Međunarodna konvencija o olakšicama u međunarodnom pomorskom saobraćaju (FAL);
 - Međunarodni kodeks za upravljanje sigurnošću (ISM Kodeks);
 - Međunarodni pomorski kodeks za opasne materije (IMDG Kodeks);
 - Međunarodni kodeks za gradnju i opremanje brodova za prevoz opasnih hemikalija u tečnom stanju (IBC Kodeks);
 - Međunarodni kodeks za gradnju i opremanje brodova za prevoz tečnih gasova (IGC Kodeks);
 - Kodeks za sigurno rukovanje čvrstim rasutim teretima (BC Kodeks);
 - Kodeks za siguran prevoz ozračenog nuklearnog goriva, plutonijuma i visoko radioaktivnog otpada u pakovanjima na brodovima (INF Kodeks);
 - Međunarodni priručnik o vazduhoplovnom i pomorskom traganju i spašavanju (IAMSAR);

- IMO Rezolucija A.851(20) „Opšta načela za brodske sisteme izvještavanja i zahtjeve za izvještavanje, uključujući smjernice za izvještavanje o nesrećama koje uključuju opasne terete, štetne materije i/ili zagađivače mora;
- IMO Rezolucija A.917(22) „Smjernice za korišćenje AIS sistema na brodu“, kako je izmijenjena Rezolucijom IMO A.956(23);
- IMO Rezolucija A.949(23) „Smjernice o mjestima skloništa za brodove kojima je potrebna pomoć“;
- IMO Rezolucija A.950(23) „Službe za pomoć na moru (MAS)“;
- IMO Rezolucija LEG.3(91) „Smjernice IMO-a o pravičnom postupanju prema pomorcima u slučaju pomorske nesreće“ od 27. aprila 2006. godine, koje je odobrilo upravno tijelo ILO-a na svojoj 296. sjednici od 12. do 16. juna 2006. godine;

17) **opasni teret** su:

- tereti navedeni u IMDG Kodeksu;
- opasne tečne materije navedene u poglavlju 17 IBC Kodeksa;
- tečne gasove navedene u poglavlju 19 IGC Kodeksa;
- čvrste materije navedene u BC Kodeksu – Dodatak B;
- tereti za čiji su prevoz utvrđeni odgovarajući uslovi stavom 1.1.3 IBC Kodeksa ili stavom 1.1.6 IGC Kodeksa;

18) **pristajanje u luku** je dolazak, boravak i odlazak broda iz luke;

19) **pružalac lučkih usluga** je fizičko ili pravno lice koje pruža lučke usluge u skladu sa Uredbom (EU) 2017/352;

20) **redovna linija** je niz putovanja broda između istih luka prema objavljenom rasporedu ili sa redovnim i učestalim polascima;

21) **ribarski brod** je plovni objekat namijenjen komercijalnom iskorišćavanju živih morskih resursa;

22) **SafeSeaNet** je sistem Evropske unije za razmjenu pomorskih informacija;

23) **sistem usmjerene i odvojene plovidbe** je sistem plovnih puteva i mjera namijenjenih smanjenju rizika od nesreća, uključujući sheme odvojene plovidbe, dvosmjerne puteve, preporučene pravce, područja koja treba izbjegavati i druge mjere;

24) **skup podataka EMSWe** je lista podataka koji proizilaze iz obaveza izvještavanja;

25) **tradicionalni brodovi** su istorijski brodovi i njihove replike koji se koriste u skladu sa tradicionalnim pomorskim vještinama i tehnikama;

26) **VTS služba Crne Gore** (u daljem tekstu: VTS služba) je služba kontrole, informisanja i upravljanja pomorskim saobraćajem u skladu sa smjericama IMO-a, radi unapređenja sigurnosti i efikasnosti pomorskog saobraćaja i sprječavanja zagađenja mora;

27) **VTS područje** je područje teritorijalnog mora i unutrašnjih morskih voda Crne Gore;

28) **VTS operater (VTSO)** je lice koje obavlja poslove kontrole, informisanja i upravljanja pomorskim saobraćajem, prikupljanja i razmjene podataka o plovnim objektima, kao i pružanja savjeta i podrške u plovidbi;

29) **VTS prikaz** je integrisani prikaz brodova i drugih plovnih objekata, njihovog kretanja u VTS području i drugih relevantnih podataka;

30) **VTS informaciona služba** (Information Service INS) – pružanje pravovremenih i relevantnih informacija plovnim objektima;

31) **VTS navigaciona pomoć** (Navigational Assistance Service NAS) – pružanje savjeta plovnom objektu u vezi sa navigacijom u složenim ili otežanim uslovima;

32) **VTS organizacija saobraćaja** (Traffic Organization Service TOS) je upravljanje pomorskim saobraćajem u cilju sprječavanja opasnih situacija;

- 33) **VTS instrukcija** (VTS instruction) je obavezno uputstvo koje VTS služba izdaje plovnom objektu u okviru organizacije saobraćaja, u skladu sa IMO i IALA smjernicama;
- 34) **VTS preporuka** (VTS advice) je neobavezujući savjet koji se daje zapovjedniku u cilju sigurnog odvijanja plovidbe.
- 35) **VHF radio kanal** je radiotelefonski kanal u VHF frekventnom području (156–174 MHz);
- 36) **zagađujući tereti** su:
- ulja kako su definisana u Prilogu I MARPOL konvencije;
 - štetne tečne materije kako su definisane u Prilogu II MARPOL konvencije;
 - štetne materije kako su definisane u Prilogu III MARPOL konvencije;
- 37) **zajednička usluga adresiranja** je dodatna usluga za povezivanje sistema deklaranta i nacionalnog jedinstvenog prozora.

II. KONTROLA I UPRAVLJANJE PLOVIDBOM

Sistem obaveznog izvještavanja sa brodova

Član 5

Svi brodovi koji ulaze u područje sistema obaveznog izvještavanja sa brodova ADRIREP treba da dostavljaju podatke u skladu sa Rezolucijom MSC.139(76), Prilog II.

Izvještaji iz stava 1 ovog člana, dostavljaju se VTS službi putem standardnih pomorskih radio-komunikacionih kanala ili na drugi način kojim se obezbjeđuje prijem podataka u roku od 15 minuta od nastanka obaveze njihovog dostavljanja.

U slučaju predlaganja uspostavljanja novog ili izmjene postojećeg sistema obaveznog izvještavanja sa brodova, predlog treba da sadrži najmanje podatke iz Priloga I tačka 4 Direktive 2002/59/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 27. juna 2002. godine o uspostavljanju sistema nadzora plovidbe brodova i informacionog sistema Zajednice i stavljanju van snage Direktive Savjeta 93/75/EEZ, kako je izmijenjena.

Korišćenje sistema usmjerene i odvojene plovidbe

Član 6

Svi brodovi koji ulaze u područje sistema usmjerene i odvojene plovidbe, koji je usvojen od strane IMO-a u skladu sa odredbama SOLAS konvencije, trebaju da koriste taj sistem u skladu sa odgovarajućim preporukama i kriterijumima koje je utvrdio IMO.

U slučaju uspostavljanja sistema usmjerene i odvojene plovidbe, bez obzira na to da li se on nalazi djelimično ili u potpunosti u međunarodnim vodama ili u teritorijalnom moru i unutrašnjim morskim vodama Crne Gore, kao i bez obzira na njegov obavezni ili preporučeni karakter, primjenjuju se smjernice i kriterijumi koje je utvrdio IMO.

Organ državne uprave nadležan za poslove pomorstva (u daljem tekstu: Ministarstvo), objavljuje sve podatke potrebne za sigurnu i efikasnu upotrebu sistema usmjerene i odvojene plovidbe najmanje šest mjeseci prije početka njegove obavezne primjene.

Međunarodna oznaka

Član 7

Međunarodna oznaka VTS službe, koja se koristiti u međunarodnom saobraćaju je MONTENEGRO VTS.

Infrastruktura za kontrolu i upravljanje pomorskim saobraćajem

Član 8

Infrastrukturu sistema pomorskih radio-komunikacija, sistema izvještavanja sa brodova, sistema kontrole pomorskog saobraćaja, NMSW sistema i VTS službe održava organ uprave nadležan za poslove pomorske sigurnosti (u daljem tekstu: Organ uprave).

Infrastrukturu iz stava 1 ovog člana, smatra se i softver neophodan za efikasno korišćenje sistema, a naročito sredstva i softver kojima se obezbjeđuje neprekidan rad i sajber sigurnost instaliranog softvera i hardvera.

Primjena pravila u VTS području

Član 9

Brodovi koji viju zastavu Crne Gore, a plove područjem u kojem je uspostavljen VTS sistem zasnovan na smjernicama IMO-a, trebaju da poštuju pravila tog VTS sistema, bez obzira na to da li se VTS područje nalazi unutar unutrašnjih morskih voda, teritorijalnog mora ili izvan njih.

Brodovi koji plove pod zastavom treće države, a koji nijesu na putu ka luci u Crnoj Gori (brodovi u tranzitu), trebaju da u VTS području poštuju pravila sigurne plovidbe utvrđena od strane VTS službe, u skladu sa međunarodnim pravom.

Ako brod koji plovi VTS područjem ne poštuje pravila plovidbe, VTS služba treba da o očiglednom i ozbiljnom kršenju tih pravila obavijesti državu zastave broda i nadležne organe.

Komunikacioni kanali

Član 10

Komunikacija između zapovjednika plovnog objekta i VTS službe obavlja se, po pravilu, korišćenjem VHF radio-kanala, a izuzetno i drugim komunikacionim sredstvima.

Komunikacija u međunarodnom saobraćaju obavlja se na engleskom jeziku, uz korišćenje standardnih pomorskih komunikacionih izraza koje je utvrdio IMO Rezolucijom A.918(22).

Komunikacija između plovnih objekata crnogorske državne pripadnosti i VTS službe može da se obavlja na crnogorskom jeziku.

Komunikacija između VTS službe i zapovjednika plovnog objekta koji plovi teritorijalnim morem i unutrašnjim morskim vodama obavlja se korišćenjem VHF kanala 11 ili 87, odnosno 20.

Plan saradnje putničkih brodova sa službom traganja i spašavanja

Član 11

Putnički brod na redovnoj međunarodnoj liniji, dok plovi u području traganja i spašavanja (SAR područje) Crne Gore, treba da posjeduje plan saradnje sa MRCC-om za slučaj vanrednog događaja (u daljem tekstu: SAR plan).

Brodar putničkog broda iz stava 1 ovog člana, treba da dostavi primjerak ažurnog SAR plana rukovodiocu MRCC Bar najkasnije u roku od 30 dana od dana uspostavljanja redovne međunarodne linije.

Brodar putničkog broda crnogorske državne pripadnosti koji plovi kroz SAR područja više država, treba da podnese zahtjev MRCC Bar za unos podataka u međunarodnu bazu (SAR Contact List), koju vodi nadležni organ Ujedinjenog Kraljevstva ili drugi organ određen od strane IMO-a.

SAR plan izrađuju brodar i zapovjednik broda u saradnji sa MRCC Bar, u skladu sa važećim smjernicama Međunarodne pomorske organizacije (IMO).

Brodar i zapovjednik broda iz stava 1 ovog člana, treba da, u saradnji sa MRCC Bar, najmanje jednom godišnje sprovedu vježbu provjere SAR plana saradnje.

Radio straža

Član 1

Brodovi i jahte kada se nalaze ili plove VTS područjem, treba da vrše neprekidnu radio stražu na VHF kanalu 16.

Poslovi VTS službe

Član 13

VTS služba obavlja sljedeće poslove:

- 1) upravlja pomorskim saobraćajem u cilju sprječavanja opasnih situacija, prati i po potrebi, uređuje pomorski saobraćaj davanjem VTS instrukcija i preporuka - VTS organizacija saobraćaja (Traffic Organization Service – TOS);
- 2) prikuplja, obrađuje i pruža pravovremene i relevantne informacije plovnim objektima, prikuplja podatke o stanju pomorskog saobraćaja i po potrebi, dostavlja ih nadležnim organima; distribuira navigacione, hidrografske i meteorološke informacije i upozorenja - VTS informaciona služba (Information Service – INS);
- 3) pruža savjete i pomoć zapovjedniku broda u vezi sa navigacijom u složenim, ograničenim ili otežanim uslovima plovidbe - VTS navigaciona pomoć (Navigational Assistance Service – NAS);
- 4) izdaje uputstva koje VTS služba izdaje plovnom objektu u okviru organizacije saobraćaja - VTS instrukcija (VTS instruction);
- 5) pruža neobavezujuće savjete koji se daju zapovjedniku u cilju sigurnog odvijanja plovidbe - VTS preporuka (VTS advice);
- 6) kontroliše poštovanje propisa od strane plovnih objekata na plovidbenim rutama, u sistemima usmjerene i odvojene plovidbe, kao i u sistemima izvještavanja o položaju;
- 7) održava, po potrebi, komunikaciju sa zapovjednikom broda, brodarom ili vlasnikom opasnog tereta koji brod prevozi.

VTS služba obavlja poslove u skladu sa smjernicama Međunarodne pomorske organizacije (IMO) i IALA preporukama, uz jasno razgraničenje između VTS preporuka i VTS instrukcija.

Osoblje VTS službe

Član 14

Poslove VTS službe obavljaju:

- VTS operater; i
- VTS nadzornik.

VTS operater je lice koje je osposobljeno za obavljanje poslova u VTS službi, raspoređeno na odgovarajuće radno mjesto i ovlašćeno za pružanje VTS usluga.

VTS operater može da bude lice koje:

- ima važeće ovlašćenje o osposobljenosti za zapovjednika ili oficira plovidbene straže na brodovima od 500 BT ili više, sa najmanje 12 mjeseci plovidbene službe u tom zvanju, ili najmanje dvije godine radnog iskustva u VTS službi; ili
- ima najmanje VI nivo kvalifikacije obrazovanja ili završen fakultet iz oblasti tehničko-tehnoloških ili društvenih nauka i najmanje tri godine radnog iskustva; i
- ima završen poseban program obuke za VTS operatera, u skladu sa programom usklađenim sa IALA preporukama;
- ima važeće ovlašćenje za GMDSS radio-operatora (opšte ovlašćenje);

- ima potvrdu o završenoj obuci za opažanje i ucrtavanje pomoću radarskog uređaja i korišćenje ARPA uređaja na operativnom ili upravljačkom nivou;
- ima potvrdu o završenoj obuci za korišćenje ECDIS sistema za prikaz elektronskih navigacionih karata;
- ima položen stručni ispit za rad u državnim organima;
- ima potvrdu o znanju engleskog jezika najmanje na nivou A1, uz poznavanje Standard Marine Communication Phrases (SMCP);
- ima potvrdu o poznavanju rada na računaru.

VTS nadzornik je lice osposobljeno za obavljanje poslova u VTS službi, koje ima najmanje pet godina radnog iskustva na poslovima VTS operatera i raspoređeno je na odgovarajuće radno mjesto.

VTS stražu čine najmanje jedan VTS operater i jedan VTS nadzornik.

U redovnim okolnostima kontrole pomorskog saobraćaja vrši VTS operater.

VTS nadzornik preuzima aktivnu kontrolu u slučaju:

- povećanog radnog opterećenja (usljed većeg broja brodova istovremeno);
- potrebe za odmorom VTS operatera;
- kada VTS operater iz bilo kojeg razloga nije u mogućnosti da obavlja poslove nadzora;
- nastanka složene saobraćajne situacije u području nadzora;
- drugih opravdanih razloga.

VTS nadzornik se smatra VTS operaterom kada preuzme aktivnu kontrolu.

Osposobljavanje VTS operatera i VTS nadzornika organizuje Organ uprave i vodi evidenciju o tome.

Najava dolaska broda i prikupljanje podataka

Član 15

Podaci o kretanju plovnih objekata i njihovim karakteristikama značajnim za sigurnost plovidbe i zaštitu mora od zagađenja prikupljaju se za:

- 1) brodove bruto tonaže 300 i više;
- 2) brodove dužine 50 m i više;
- 3) brodove na međunarodnim putovanjima;
- 4) brodove koji prevoze opasne ili zagađujuće materije;
- 5) brodove koji vrše tegljenje ili potiskivanje drugog objekta;
- 6) plovne objekte koji predstavljaju potencijalni rizik za sigurnost plovidbe ili životnu sredinu.

Brod koji namjerava da uplovi u crnogorsku luku, treba da najavi dolazak putem jedinstvenog nacionalnog pomorskog prozora (NMSW):

- 1) najkasnije 24 sata prije dolaska;
- 2) najkasnije u momentu napuštanja prethodne luke, ako putovanje traje manje od 24 sata; ili
- 3) odmah po dobijanju informacije o luci odredišta, ako ta luka nije bila poznata.

Prilikom najave iz stava 2 ovog člana, podnosilac prijave treba da kroz NMSW sistem dostavi podatke, i to:

- 1) opštu izjavu (Obrazac 1);
- 2) pomorsku zdravstvenu izjavu (Obrazac 2);
- 3) spisak posade (Obrazac 3);
- 4) spisak putnika (Obrazac 4);
- 5) izjavu o teretu (Obrazac 5);
- 6) izjavu o opasnom teretu (Obrazac 6);
- 7) izjavu o brodskim zalihama (Obrazac 7);

8) izjavu o ličnim stvarima članova posade (Obrazac 8).

Prijava raspoloživosti za inspekcijski pregled (PSC), dostavlja se 72 sata prije procijenjenog vremena dolaska broda (ETA), odnosno najkasnije po isplovljenju iz prethodne luke ako je putovanje kraće.

Plovni objekti koji nijesu obuhvaćeni stavom 1 ovog člana, a uplovljavaju u VTS područje, trebaju da VTS službi putem VHF kanala dostave podatke koji sadrže: ime broda, pozivni znak, poziciju, kurs, brzinu i odredište.

Brod koji ima ispravan sistem za automatsku identifikaciju (AIS) i koji je blagovremeno dostavio podatke putem NMSW sistema, ne treba da te podatke dostavlja ponovo putem VHF radija, osim na zahtjev VTS operatera.

Obavještavanje i izdavanje odobrenja

Član 16

Obavještavanje plovnih objekata, vrši se putem pomorskih komunikacionih sistema i obuhvata pružanje informacija o:

- 1) navigacionim, meteorološkim i hidrografskim uslovima i upozorenjima;
- 2) okolnostima koje mogu predstavljati opasnost za sigurnost plovidbe ili zaštitu mora od zagađenja;
- 3) kretanju i karakteristikama drugih plovnih objekata u VTS području;
- 4) privezu u luci ili sidrenju plovnog objekta;
- 5) pilotiranju i stanju na plovnom putu;
- 6) funkcionalnosti objekata sigurnosti plovidbe;
- 7) drugim podacima od značaja za sigurnost pomorskog saobraćaja.

Obavještenja iz stava 1 ovog člana, u zavisnosti od hitnosti, sadrže oznaku prioriteta (SAFETY, URGENCY ili DISTRESS), u skladu sa međunarodnim propisima.

Na osnovu prijave dolaska i provjere podataka iz člana 15 ovog pravilnika, putem NMSW sistema izdaje se odobrenje za slobodan saobraćaj sa obalom, koje se sačinjava na Obrascu 9.

Na osnovu validne najave odlaska broda, koja se podnosi najkasnije dva sata prije isplovljenja, putem NMSW sistema izdaje se odobrenje za odlazak broda, koje se sačinjava na Obrascu 10.

VTS operater vrši obavještavanje iz stava 1 ovog člana u sljedećim slučajevima:

- 1) na zahtjev plovnog objekta;
- 2) kada procijeni da je to neophodno radi sprječavanja opasne situacije ili pomorske nezgode;
- 3) kada plovni objekat plovi suprotno pravilima struke ili propisima o sigurnosti plovidbe i zaštiti životne sredine;
- 4) kada plovni objekat ne raspolaže sa informacijama o neposrednoj opasnosti;
- 5) u redovnim vremenskim intervalima (emitovanje biltena), ako to okolnosti zahtijevaju.

Zapovjednik broda ili oficir palubne straže treba da potvrdi prijem upozorenja i obavještenja koja su upućena neposredno tom plovnom objektu.

Zapovjednik broda ili oficir palubne straže, treba da potvrdi prijem upozorenja i obavještenja koja su upućena neposredno tom plovnom objektu i da, na zahtjev VTS operatera, dostavi informaciju o namjeranim radnjama.

Kontrola pomorskog saobraćaja

Član 17

Kontrola pomorskog saobraćaja u VTS području vrši se neprekidno (24/7).

Poslovi kontrole obuhvataju naročito:

- 1) praćenje kretanja plovnih objekata;

- 2) identifikovanje opasnih situacija, radi sprečavanja sudara na moru i nasukanja;
- 3) identifikovanje i praćenje aktivnosti koje mogu da ukažu na nezakonite radnje na moru;
- 4) praćenje poštovanja obaveza izvještavanja u ADRIREP sistemu;
- 5) kontrolu izvještavanja brodova putem Nacionalnog jedinstvenog prozora (NMSW);
- 6) praćenje plovidbe brodova uz obavezno pilotiranjem, sa posebnim osvrtom na područje Boke Kotorske.

VTS operater je ovlašten da, radi obavljanja poslova iz stava 2 ovog člana, stupi u komunikaciju sa plovnim objektom i zatraži podatke o objektu, posadi, teretu ili drugim okolnostima od značaja za sigurnost plovidbe.

VTS operater, treba da u NMSW sistem unese stvarno vrijeme dolaska (ATA), odnosno stvarno vrijeme odlaska broda (ATD), najkasnije u roku od tri sata od momenta nastanka događaja.

Ako tokom kontrole utvrdi nepoštovanje pravila o sigurnosti plovidbe, ADRIREP sistema ili pravila o izbjegavanju sudara na moru, VTS operater treba da:

- 1) bez odlaganja obavijesti inspektora sigurnosti plovidbe nadležne lučke kapetanije, ako je odredište broda luka u Crnoj Gori;
- 2) obavijesti pomorsku administraciju države zastave, ako brod nije na putu ka luci u Crnoj Gori.

U slučaju sumnje na nezakonite aktivnosti na moru, VTS operater treba odmah da obavijesti organ uprave nadležan za policijske poslove, carinske poslove, fitosanitarni i veterinarski nadzor, te druge nadležne inspeksijske organe.

Ako plovni objekat propusti da se prijavi putem NMSW sistema, ili da prijavu dostavi neblagovremeno i netačno, VTS operater bez odlaganja o tome obavještava inspekciju sigurnosti pomorske plovidbe.

VTS operater treba da o svim uočenim nepravilnostima i preduzetim mjerama iz st. 5, 6 i 7 ovog člana unese službenu zabilješku u VTS dnevnik.

Podrška plovnom objektu

Član 18

Plovni objekat, može da zatraži podršku od VTS operatera u otežanim uslovima za navigaciju ili nepovoljnim meteorološkim uslovima, u slučaju kvara ili neispravnog rada navigacione ili druge opreme, ukoliko nije ugrožena sigurnost broda, lica ili životne sredine, kao i u drugim okolnostima kada to smatra potrebnim.

VTS služba pruža podršku plovnim objektima iz stava 1 ovog člana, na zahtjev zapovjednika ili oficira straže i informiše ih o:

- 1) kursu i brzini kretanja preko dna za taj ili za druge plovne objekte u zoni plovidbe;
- 2) poziciji plovnog objekta u odnosu na smjer plovnog puta ili referentne tačke;
- 3) poziciji, identitetu i namjerama drugih plovnih objekata u njegovoj blizini;
- 4) potrebi povećanog opreza u odnosu na aktivnosti drugih plovnih objekata u plovidbi i slično.

Podrška iz stava 1 ovog člana ima isključivo savjetodavni karakter.

Bez obzira na razmjenu informacija između VTS operatera i zapovjednika ili oficira straže, zapovjednik, odnosno oficir straže, zadržava punu odgovornost za sigurnost plovnog objekta i zaštitu mora od zagađenja.

Zapovjednik broda, odnosno oficir straže, treba da potvrdi prijem obavještenja i da jasno informiše VTS operatera o namjeranim radnjama na osnovu primljenih informacija.

VTS operater treba da prati plovidbu broda koji je zatražio podršku do njegovog priveza, odnosno izlaska iz VTS područja.

VTS operater može da pruži podršku i jahtama i čamcima, ako to tehničke mogućnosti i okolnosti dozvoljavaju.

VTS operater, treba da o pruženoj podršci unese bilješku u VTS dnevnik.

Upravljanje pomorskim saobraćajem

Član 19

VTS služba donosi operativne kriterijume za upravljanje pomorskim saobraćajem koji obuhvataju:

- minimalnu vidljivost za sigurnu plovidbu;
- maksimalnu dozvoljenu brzinu u odnosu na uslove plovidbe;
- ograničenja u slučaju jakog vjetera ili morskih struja;
- pravila za mimoilaženje i preticanje;
- mjere u slučaju povećane gustine saobraćaja.

Upravljanje pomorskim saobraćajem obuhvata izdavanje VTS instrukcija koje VTS operater može uputiti brodovima koji plove u VTS području, radi uspostavljanja bezbjednog odvijanja pomorskog saobraćaja.

VTS instrukcije izdaju se isključivo u okviru usluge organizacije saobraćaja i treba da budu zasnovane na procjeni rizika, gustini saobraćaja, meteorološkim uslovima i karakteristikama plovnog puta.

VTS instrukcije ne treba da budu u suprotnosti sa Međunarodnim pravilima za izbjegavanje sudara na moru (COLREG), niti da ograničavaju primjenu pravila profesionalne pomorske prakse.

U obavljanju poslova iz stava 1 ovog člana, VTS operater može da izda VTS instrukcije jednom ili više pomorskih objekata ili svim pomorskim objektima u VTS području, koje se odnose na:

- 1) regulisanje plovidbe i prolaza plovnih objekata u određenom delu VTS područja;
- 2) uslove za preticanje, kao i uslove za isplovljavanje iz luke, sa sidrišta ili za ulazak u VTS područje;
- 3) uslove za uplovljavanje u luku, sidrenje ili izlazak iz VTS područja;
- 4) vremensko i prostorno razdvajanje pomorskog saobraćaja;
- 5) određivanje i ograničavanje brzine preko dna za sve ili pojedine plovne objekte;
- 6) određivanje obavezne rute za brodove koji prevoze opasne ili zagađujuće materije, obavljaju tegljenje ili imaju ograničene manevarske sposobnosti;
- 7) regulisanje i određivanje područja za sidrenje.

U obavljanju poslova iz stava 1 ovog člana, VTS operater može da izda sljedeća odobrenja plovnim objektima u VTS području:

- 1) odobrenje za ulazak u VTS područje;
- 2) odobrenje za isplovljenje u VTS području;
- 3) odobrenje za sidrenje u VTS području;
- 4) odobrenje za odstupanje od primjene odredaba koje se odnose na plovidbu Bokokotorskim zalivom.

U obavljanju poslova iz stava 1 ovog člana, VTS operater može da:

- 1) odredi sigurnosnu zonu (Ship Safety Zone) - prostor oko pomorskog ili drugog objekta unutar kojeg je zabranjen pristup svim plovnim objektima, osim uz posebno odobrenje, pri čemu veličina zone zavisi od karakteristika plovnog puta, veličine i svojstava plovnog objekta, tereta i stepena rizika;
- 2) odredi vremensko razdvajanje pomorskog saobraćaja, tako da se plovnom objektu obezbijedi isključivo korišćenje plovnog puta ili određenog područja u određenom vremenskom periodu;

- 3) odredi razdvajanje pomorskog saobraćaja prema udaljenosti, utvrđivanjem minimalne međusobne udaljenosti plovnih objekata, radi bezbjednog prolaska određenim dijelom plovnog puta.

Pri izvršavanju VTS instrukcija iz st. 2, 3 i 4 ovog člana, zapovjednik broda treba da VTS instrukciju izvrši na način koji smatra primjerenim njegovoj svrsi, pri čemu zadržava punu odgovornost za sigurnost broda i zaštitu mora od zagađenja.

Operativna obustava i ograničenje plovidbe

Član 20

U slučaju neposredne opasnosti po ljudske živote, sigurnost plovidbe ili životnu sredinu, VTS operater treba da bez odlaganja inicira postupak privremenog zatvaranja plovnog puta ili luke.

Odluku o zatvaranju luke ili dijela luke, na predlog VTS operatera, donosi nadležni lučki kapetan u skladu sa zakonom.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, u situacijama koje ne trpe odlaganje (iznenadno nevolje, pomorska nezgoda, kvar na brodu), VTS operater treba da izvrši privremenu operativnu obustavu plovidbe, radi neposredne zaštite ljudskih života i imovine, o čemu odmah obavještava lučkog kapetana, radi donošenja formalne odluke o zatvaranju.

Privremena operativna obustava plovidbe od strane VTS operatera, može da traje samo do donošenja odluke nadležnog lučkog kapetana, a najduže dva sata od momenta obustave plovidbe, osim u slučaju neposredne opasnosti po ljudske živote.

VTS operater, treba da jasno naznači na koje se kategorije plovnih objekata obustava odnosi i da o tome bez odlaganja obavijesti učesnike u saobraćaju putem VHF radija i drugih dostupnih sredstava komunikacije.

Prilikom odlučivanja o obustavi plovidbe, VTS operater treba da koristi podatke Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju (ZHMS), stanje na VTS prikazu i procjenu rizika na terenu.

O svakoj operativnoj obustavi plovidbe vodi se posebna evidencija, koja sadrži razloge, trajanje, pogođene plovne objekte i preduzete mjere.

Izveštavanje VTS službi susjednih država

Član 21

Ukoliko tokom obavljanja službe VTS operater utvrdi postojanje indicija da brod koji je napustio VTS područje ne ispunjava uslove sigurne plovidbe, ili postoji opasnost od zagađenja mora i životne sredine, ili postoje okolnosti koje zahtijevaju dodatno praćenje broda, o tome obavještava rukovodioca VTS službe i po njegovom odobrenju, sa utvrđenim činjenicama upoznaje VTS službu države članice prema kojoj brod plovi.

Status VTS informacija

Član 22

Informacije o imenu, državi zastave i kretanju broda u plovidbi kroz VTS područje, koje VTS služba prikupi tokom obavljanja kontrole plovidbe, pružanja podrške brodovima i upravljanja plovidbom, javno su dostupne.

III. IZVJEŠTAVANJE SA BRODOVA

Postupak izvještavanja sa brodova

Član 23

Izveštavanje sa brodova predstavlja postupak dostavljanja podataka u Jedinstveni nacionalni pomorski prozor (NMSW).

Organ uprave obezbjeđuje uslugu prikupljanja podataka kao vid elektronskog poslovanja i njenu dostupnost.

Unos podataka u NMSW, vrši ovlašćeni korisnik, na način i pod uslovima utvrđenim ovim pravilnikom, i to:

- korišćenjem sopstvenog sistema elektronske razmjene podataka, koji je povezan sa usklađenim modulom interfejsa za dostavljanje podataka kompatibilnim sa NMSW Crne Gore, a koji omogućava razmjenu standardizovanih poruka utvrđenih ovim pravilnikom; ili
 - korišćenjem odgovarajuće mrežne aplikacije i grafičkog interfejsa.
- Mrežnu aplikaciju i grafički interfejs uspostavlja i održava Organ uprave.

Upravljanje i korišćenje NMSW sistema

Član 24

Korišćenje, ovlašćenja i ograničenja NMSW sistema utvrđuje Nacionalni odbor za olakšice u pomorskom saobraćaju (u daljem tekstu: Odbor za olakšice).

Tehničku dokumentaciju i specifikacije podataka koji se unose u NMSW utvrđuje Organ uprave, uz saglasnost Odbora za olakšice.

Korisnička uputstva i operativne procedure za rad u sistemu donosi Organ uprave i objavljuje ih na svojoj internet stranici.

Podaci koji se unose u NMSW treba da budu usklađeni sa zahtjevima Konvencije o olakšicama u međunarodnom pomorskom saobraćaju (FAL), kao i sa važećim propisima Evropske unije koji uređuju evropsko okruženje jedinstvenog pomorskog prozora.

Svi korisnici NMSW sistema treba da koriste sistem u skladu sa korisničkim uputstvima i specifikacijama podataka.

Organ uprave treba da vodi i redovno ažurira registre matičnih podataka i evidencije propisane ovim pravilnikom.

Organ uprave treba da sprovodi tehničke i organizacione mjere za zaštitu povjerljivosti podataka i obezbijedi da se prikupljeni podaci koriste isključivo u svrhe za koje su prikupljeni, u skladu sa zakonom.

NMSW sistem treba da obezbijedi:

- evidenciju svih izmjena podataka (audit trail);
- automatsku validaciju unesenih podataka;
- identifikaciju korisnika i vremensku oznaku svake izmjene;
- čuvanje istorije izmjena najmanje 12 mjeseci.

Ovlašćeni korisnici

Član 25

Unos i pregled podataka, mogu da vrše isključivo ovlašćeni korisnici koji posjeduju odobrenje izdato od strane organa uprave.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu pisanog zahtjeva.

Pisani zahtjev iz stava 2 ovog člana mora da sadrži najmanje:

- naziv;
- adresu sjedišta ili prebivališta;
- PIB;
- način korišćenja;
- tip korisnika-pravni osnov za sprovođenje postupka prijave (npr. agent, brodar i sl.);
- ime i prezime, jedinstveni matični broj i kontakt podatke odgovornog lica u pravnom licu;
- ime, prezime, JMB, e-mail adresu i kontakt podatke administratora, ako se koristi sopstveni sistem elektronske razmjene podataka;

- ime, prezime, JMB i e-mail adresu ovlašćenih korisnika (fizičkih lica);
- kopije ličnih dokumenata za svako fizičko lice korisnika.

Korisnici koji razmjenjuju podatke putem usklađenog modula interfejsa za dostavljanje podataka identifikuju se naprednim elektronskim potpisom zasnovanim na kvalifikovanom digitalnom sertifikatu.

Organ uprave prihvata digitalne sertifikate izdate od strane ovlašćenih pružalaca usluga certificiranja, u skladu sa propisima kojima se uređuje elektronska identifikacija i usluge povjerenja.

Podnosilac zahtjeva za razmjenu podataka putem usklađenog modula interfejsa treba da izvrši prethodno testiranje povezivanja i elektronske razmjene podataka.

Korisnicima mrežne aplikacije i grafičkog korisničkog interfejsa, nakon ispunjenja svih uslova, Organ uprave izdaje odobrenje za elektronsko poslovanje i dodjeljuje korisnički nalog (korisničko ime i lozinku).

Evidencija ovlašćenih korisnika

Član 26

Organ uprave vodi evidenciju ovlašćenih korisnika odobrenja za pristup NMSW sistemu.

Ovlašćeni korisnik treba da bez odlaganja obavijesti Organ uprave o svim promjenama nastalim nakon izdavanja odobrenja, a koje utiču ili mogu uticati na sigurnost unosa i održavanja podataka.

Ovlašćeni korisnik ne smije dozvoliti drugom licu korišćenje svog korisničkog naloga.

Odgovorno lice u pravnom licu u kojem je ovlašćeni korisnik zaposlen treba da obezbijedi njegovo osposobljavanje i da odgovara za zakonit i pravilan pristup sistemu.

Tačnost unosa podataka

Član 27

Unos podataka smatra se izvršenim ako prijava sadrži tačne i potpune podatke.

Ovlašćeni korisnici trebaju da, bez odlaganja po saznanju, dostave sve izmjene i dopune podataka, dokumenata i isprava dostavljenih u NMSW sistemu.

Čuvanje podataka

Član 28

Organ uprave treba da u elektronskom obliku čuva sve elektronske zapise nastale tokom prijave podataka od strane ovlašćenog korisnika, pri čemu se ti podaci, dokumenta i isprave smatraju vjerodostojnim.

Ovlašćeni korisnici trebaju da podatke, dokumenta i isprave korišćene za prijavu čuvaju u konvencionalnom obliku najmanje 12 mjeseci, osim ako posebnim propisima nije drugačije određeno.

Razmjena podataka

Član 29

Organ uprave može da razmjenjuje podatke, dokumenta i isprave, odnosno elektronske zapise, sa drugim organima na njihov zahtjev, pri čemu se moraju poštovati posebni propisi o zaštiti ličnih i poslovnih podataka.

Podaci iz stava 1 ovog člana mogu da se koriste isključivo za obavljanje poslova iz nadležnosti javne vlasti i ne mogu se koristiti u komercijalne svrhe.

Organ uprave treba da odredi jedno ili više lica zaduženih za obezbjeđivanje međusobne povezanosti i interoperabilnosti sa drugim nacionalnim sistemima za razmjenu podataka.

Podaci potrebni za stupanje u kontakt sa licem iz stava 3 ovog člana objavljuju se na internet stranici Ministarstva.

Komunikacioni sistemi za međusobnu povezanost i interoperabilnost sa drugim nacionalnim sistemima za razmjenu podataka treba da omoguće:

- a) elektronsku razmjenu podataka;
- b) prenos podataka 24 sata dnevno;
- c) dostavljanje informacija o brodu koji prevozi opasne ili zagađujuće materije drugim nadležnim nacionalnim i lokalnim organima, na njihov zahtjev, putem sistema SafeSeaNet, ako su te informacije potrebne radi sigurnosti plovidbe ili zaštite mora i životne sredine.

Izuzeca u vanrednim slučajevima

Član 30

Ako ovlašćeni korisnik iz tehničkih razloga nije u mogućnosti da izvrši postupak prijave, potrebne podatke može da dostavi nadležnoj lučkoj kapetaniji putem elektronske pošte, ličnom dostavom ili na drugi odgovarajući način.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, brod treba da o tome obavijesti VTS službu Crne Gore korišćenjem brodske radio-stanice, dok su drugi ovlašćeni korisnici treba da obavijeste nadležnu lučku kapetaniju, u skladu sa stavom 1 ovog člana.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, ovlašćeni korisnik treba da popuni i ovjeri obrasce objavljene na internet stranici Ministarstva.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, prijava dolaska dostavlja se lučkoj kapetaniji odmah po dolasku broda u luku, a najkasnije u roku od šest sati od privezivanja broda uz obalu, odnosno u roku od 12 sati od dolaska broda na lučko sidrište.

Nakon otklanjanja tehničkih poteškoća iz stava 1 ovog člana, ovlašćeni korisnici trebaju da dostave podatke, isprave i dokumenta u NMSW sistem, hronološkim redoslijedom, od trenutka nastanka tehničke poteškoće do njenog otklanjanja.

Način i uslovi razmjene podataka sa državama članicama Evropske unije i Evropskom komisijom

Član 31

NMSW Crne Gore je nacionalni sistem koji služi za razmjenu podataka sa SafeSeaNet sistemom.

Na zahtjev države članice Evropske unije, putem SafeSeaNet mreže ili na drugi odgovarajući način, Organ uprave dostavlja, prima, pohranjuje i razmjenjuje raspoložive podatke sa pomorskim organima država članica Evropske unije i Evropskom komisijom, u najkraćem mogućem roku, 24 sata dnevno, za potrebe sigurnosti i bezbjednosne zaštite pomorske plovidbe i zaštite mora i životne sredine.

Upravljanje podacima iz stava 2 ovog člana vrši se u skladu sa dokumentom kontrole interfejsa i funkcionalnosti SafeSeaNet sistema, kao i SafeSeaNet tehničkom dokumentacijom, u skladu sa Direktivom 2002/59/EZ, kako je izmijenjena i dopunjena.

Sadržaj najave dolaska prema NMSW

Član 32

U NMSW sistem unose se:

- najava dolaska;
- prijava premještaja;
- prijava predaje opasnih ili zagađujućih materija na prevoz;
- prijava opasnih ili zagađujućih materija primljenih za prevoz;
- prijava odlaska;
- prijava otpada i ostataka tereta;
- prijava podataka o sigurnosnoj zaštiti;
- prijava balastnih voda;
- prijava raspoloživosti za inspekcijski pregled.

Najava dolaska

Član 33

Brodar, agent ili zapovjednik broda koji je na putu za luku na području Crne Gore treba da putem NMSW sistema dostavi podatke o brodu i putovanju.

Podaci iz stava 1 ovog člana dostavljaju se:

- a) najmanje 24 sata unaprijed; ili
- b) najkasnije u trenutku isplavljenja broda iz prethodne luke, ako je trajanje putovanja kraće od 24 sata; ili
- c) čim podaci postanu dostupni, ako luka pristajanja nije bila poznata ili je promijenjena tokom putovanja.

Brodar, agent ili zapovjednik broda, u zavisnosti od karakteristika broda, dostavljaju i druge potrebne podatke.

Podaci o najavi dolaska dostavljaju se jednokratno.

Prijava raspoloživosti za inspekcijski pregled dostavlja se 72 sata prije procijenjenog vremena dolaska broda u luku (ETA), odnosno najkasnije po isplavljenju iz prethodne luke ako je trajanje putovanja kraće od 72 sata.

Odredbe st, 1 do 5 ovog, člana shodno se primjenjuju i na jahte u međunarodnoj plovidbi.

Odbijanje prijave i odjave

Član 34

Nadležna lučka kapetanija, kada utvrdi da brod u međunarodnoj plovidbi ne ispunjava uslove za prihvatanje ili otpremu, odnosno za pristajanje ili uplovljavanje u unutrašnje morske vode i teritorijalno more Crne Gore, treba da o odbijanju izdavanja odobrenja bez odlaganja obavijesti zapovjednika broda, brodarku ili agenta.

Obavještenje iz stava 1 ovog člana, lučka kapetanija može da izda i u slučaju kada podnosilac prijave ne dostavi podatke i obrasce iz člana 15 ovog pravilnika pravovremeno, tačno ili u potpunosti.

O donošenju odluke o odbijanju iz stava 1 ovog člana, Lučka kapetanija treba da bez odlaganja obavijesti VTS službu.

Ukoliko je brodu odbijeno uplovljavanje ili isplavlavanje, VTS operater treba da odredi poziciju na sidrištu ili drugu sigurnu zonu na kojoj će brod boraviti do otklanjanja nepravilnosti, uz obaveznu pojačanu kontrolu kretanja tog broda.

Prijava predaje opasnih ili zagađujućih materija na prevoz

Član 35

Opasne ili zagađujuće materije (HAZMAT), ne predaju se na prevoz niti se preuzimaju na brod, bez obzira na njegovu veličinu, ako zapovjedniku ili brodaru prije ukrcaja tereta nije dostavljena izjava koja sadrži najmanje sljedeće podatke:

- 1) tačne tehničke nazive opasnih ili zagađujućih materija, UN brojeve, ako postoje, IMO klase tereta u skladu sa IMDG, IBC i IGC kodeksom, kao i, prema potrebi, klasu broda za INF terete u skladu sa pravilom VII/14.2 SOLAS konvencije, količine takvih tereta i, ako se prevoze u jedinicama za prevoz tereta koje nijesu tankovi, njihov identifikacioni broj;
- 2) adresu na kojoj se mogu pribaviti detaljni podaci o teretu;
- 3) za materije na koje se primjenjuje Prilog I MARPOL konvencije, bezbjednosno-tehnički list koji sadrži detaljne podatke o fizičko-hemijskim svojstvima tereta, uključujući, prema potrebi, viskoznost izraženu u cSt pri 50°C i gustinu pri 15°C, kao i druge podatke sadržane u bezbjednosno-tehničkom listu, u skladu sa Rezolucijom MSC.286(86);
- 4) brojeve za hitne slučajeve krcatelja ili drugog lica ili tijela koje raspolaže informacijama o fizičko-hemijskim svojstvima tereta i mjerama koje treba preduzeti u slučaju opasnosti.

Brodovi koji dolaze iz luke van Evropske unije i pristaju u luci u Crnoj Gori, a prevoze opasne ili zagađujuće materije, trebaju da imaju izjavu koju obezbjeđuje krcatelj, a koja sadrži podatke iz stava 1 tač. 1, 2 i 3 ovog člana.

Krcatelj treba da dostavi izjavu iz stava 1 ovog člana zapovjedniku ili brodaru, kao i da obezbijedi da je pošiljka predana na prevoz u skladu sa prijavljenim podacima.

Prijava opasnih ili zagađujućih materija primljenih za prevoz

Član 36

Brodar, agent ili zapovjednik broda, bez obzira na njegovu veličinu, koji prevozi opasne ili zagađujuće materije i napušta luku u Crnoj Gori, treba da najkasnije u trenutku isplovljenja, putem NMSW sistema, dostavi sljedeće:

Opšte podatke:

- 1) identifikaciju broda (naziv, pozivni znak, IMO identifikacioni broj ili MMSI broj);
- 2) luku odredišta;
- 3) za brod koji napušta luku: procijenjeno vrijeme odlaska iz luke ili pilotske stanice, u skladu sa zahtjevom nadležne lučke kapetanije, kao i procijenjeno vrijeme dolaska u luku odredišta;
- 4) za brod koji dolazi iz luke van Evropske unije i plovi prema luci u državi članici: procijenjeno vrijeme dolaska u luku odredišta ili pilotsku stanicu, u skladu sa zahtjevom nadležne lučke kapetanije;
- 5) ukupan broj lica na brodu.

Podatke o teretu:

- 1) tačan tehnički naziv opasnih ili zagađujućih materija, UN brojevi, ako postoje, klase prema IMDG, IBC i IGC kodeksima, kao i, prema potrebi, klasa broda u skladu sa INF kodeksom, količine tih materija i njihov raspored na brodu, te, ako se prevoze u jedinicama za prevoz tereta koje nijesu tankovi, njihov identifikacioni broj;
- 2) potvrdu da se na brodu nalazi popis ili brodski tovarni list ili odgovarajući plan slaganja, u kojem su detaljno opisane opasne ili zagađujuće materije i njihov raspored na brodu;
- 3) adresu na kojoj se mogu pribaviti detaljni podaci o teretu.

Brodar, agent ili zapovjednik broda, bez obzira na njegovu veličinu, koji prevozi opasne ili zagađujuće materije i dolazi iz luke van Evropske unije u luku u Crnoj Gori ili na sidrište u teritorijalnom moru ili unutrašnjim morskim vodama Crne Gore, treba da, najkasnije nakon isplovljenja iz luke ukrcaja ili čim postanu poznati podaci o luci odredišta ili sidrištu, ukoliko ti podaci nijesu bili poznati u trenutku isplovljenja, putem NMSW sistema dostavi podatke iz stava 1 ovog člana.

Organ uprave, treba da čuva podatke iz stava 1 ovog člana najmanje jednu godinu, radi njihove upotrebe u slučaju pomorske nesreće ili nezgode.

Organ uprave, treba da preduzme potrebne mjere kako bi podaci iz stava 1 ovog člana, bili dostupni u elektronskom obliku nadležnoj lučkoj kapetaniji bez odlaganja, 24 sata dnevno.

Izuzeca od prijave

Član 37

Brodovi na redovnim linijama između luka u Crnoj Gori mogu se, na zahtjev kompanije, izuzeti od obaveze prijave prije uplovljenja u luku i obavještanja o opasnim i zagađujućim materijama koje se prevoze na brodu, ako:

- 1) kompanija koja održava te redovne linije vodi i ažurira spisak brodova na toj liniji i redovno dostavlja taj spisak nadležnoj lučkoj kapetaniji;
- 2) kompanija dostavlja podatke, za svako obavljeno putovanje, nadležnoj lučkoj kapetaniji, na njen zahtjev;
- 3) kompanija ima interni sistem koji omogućava elektronsko dostavljanje tih podataka nadležnoj lučkoj kapetaniji, na zahtjev, 24 sata dnevno, bez odlaganja;
- 4) kompanija prijavljuje luci ili nadležnoj lučkoj kapetaniji svako odstupanje od procijenjenog vremena dolaska u luku odredišta ili pilotsku stanicu od tri sata ili više.

Izuzete iz stava 1 ovog člana, može da se odobri za pojedinačne brodove na svakoj liniji.

Linija može da se smatra redovnom, ukoliko je predviđeno obavljanje redovne saobraćajne usluge u trajanju od najmanje jednog mjeseca.

Izuzeca iz stava 1 ovog člana mogu da se primijene na putovanja čije redovno trajanje iznosi do 12 sati.

U slučaju zahtjeva za izuzetom koji se odnosi na međunarodnu redovnu liniju koja povezuje dvije ili više država, od kojih je najmanje jedna država članica Evropske unije, Ministarstvo može da zahtijeva da druge države članice odobre izuzete za tu liniju.

Ministarstvo najmanje jednom godišnje može da provjeri ispunjenost uslova iz stava 1 ovog člana.

Ukoliko se provjerom utvrdi da uslovi iz stava 1 ovog člana, nijesu ispunjeni, Ministarstvo može da donese rješenje o prestanku važenja izuzeca za tu kompaniju.

Ministarstvo, može da dostavi Evropskoj komisiji spisak kompanija i brodova kojima je odobreno izuzete, kao i sva naknadna ažuriranja tog spiska, u roku od 30 dana od dana nastale promjene.

IV. PRAĆENJE BRODOVA

Praćenje brodova koji mogu predstavljati opasnost u slučaju nesreća na moru

Član 38

Brodovi koji mogu predstavljati potencijalnu opasnost ili prijetnju sigurnosti pomorske plovidbe, sigurnosti lica ili životne sredine su:

- 1) brodovi koji:

- su učestvovali u pomorskim nesrećama ili ozbiljnim nezgodama, u skladu sa članom 39 ovog pravilnika; ili
 - nijesu ispunili obaveze izvještavanja propisane ovim pravilnikom; ili
 - nijesu poštovali propise i zahtjeve koji se odnose na sisteme usmjerene i odvojene plovidbe i VTS sisteme za koje je odgovorna država članica;
- 2) brodovi za koje postoje dokazi ili jasne indicije o namjernom ispuštanju nafte ili drugim kršenjima MARPOL konvencije u vodama pod nadležnošću država članica;
- 3) brodovi kojima je odbijen pristup lukama drugih država članica ili koji su predmet prijave države članice u skladu sa Prilogom I-1 Direktive Savjeta 95/21/EZ od 19. juna 1995. godine o pomorskom nadzoru države luke;
- 4) brodovi koji nijesu dostavili obavještenje o potvrdama o osiguranju ili finansijskim garancijama u skladu sa propisima Evropske unije i međunarodnim pravilima, ili ih nemaju;
- 5) brodovi za koje su piloti ili lučki organi prijavili očigledne nepravilnosti koje mogu ugroziti sigurnu plovidbu ili izazvati opasnost po životnu sredinu.
- VTS služba, ukoliko raspolaže podacima o brodovima iz stava 1 ovog člana, treba da te podatke dostavi nadležnim VTS službama drugih država članica duž planirane rute broda.
- Kada VTS služba ili Ministarstvo prime podatke iz stava 2 ovog člana, trebaju te podatke da prosljede nadležnoj lučkoj kapetaniji.
- U slučaju iz stava 3 ovog člana, lučka kapetanija treba da izvrši inspekcijski pregled i da o tom pregledu obavijesti sve zainteresovane države članice.

Izvještavanje o nesrećama i ozbiljnim nezgodama na moru

Član 39

Zapovjednik broda koji plovi unutar područja traganja i spašavanja Crne Gore, treba da bez odlaganja obavijesti MRCC ili VTS službu o:

- 1) svakoj nesreći ili ozbiljnoj nezgodi koja utiče na sigurnost broda, kao što su sudar, nasukavanje, oštećenje, kvar ili lom, prodor vode ili pomjeranje tereta, kao i svako oštećenje trupa ili konstrukcije broda;
- 2) svakoj nesreći ili ozbiljnoj nezgodi koja ugrožava sigurnost pomorskog saobraćaja, kao što su kvarovi koji mogu uticati na sposobnost manevrisanja ili plovidbenu sposobnost broda, ili bilo koje nedostatke, koji utiču na pogonski sistem, kormilarski uređaj, sistem proizvodnje električne energije, navigacionu opremu ili komunikacionu opremu;
- 3) svakoj situaciji ili okolnostima koje bi mogle da dovedu do zagađenja mora ili obale, kao što je ispuštanje ili opasnost od ispuštanja zagađujućih materija u more;
- 4) svakoj mrlji (zagađenju), kontejneru ili paketu uočenom kako pluta morem.

Zapovjednik, treba da u izvještaju o nesreći, ozbiljnoj nezgodi, zagađenju ili okolnostima koje mogu da dovedu do zagađenja dostavi najmanje podatke o identitetu broda, njegovom položaju, luci polaska, luci odredišta, adresi na kojoj se mogu dobiti podaci o opasnim i zagađujućim materijama koje se prevoze na brodu, broju lica na brodu, pojedinostima o nesreći ili ozbiljnoj nezgodi, kao i druge podatke u skladu sa IMO Rezolucijom A.851(20).

Ako je prva informacija o događaju iz stava 1 ovog člana dostavljena VTS službi, VTS operater treba da bez odlaganja obavijesti dežurnog službenika MRCC-a i da nastavi praćenje razvoja događaja.

Obaveza javljanja o izvanrednim meteorološkim pojavama

Član 40

Zapovjednik plovnog objekta, koji plovi ili se nalazi u unutrašnjim morskim vodama ili teritorijalnom moru Crne Gore, treba da korišćenjem VHF radio-uređaja na kanalu 16, obavijesti dežurnog službenika MRCC-a ili VTS operatera o iznenadnim meteorološkim pojavama, koje mogu da ugroze druge plovne objekte ili su od značaja za sigurnost plovidbe, a koje nijesu obuhvaćene redovnim meteorološkim obavještenjima i upozorenjima.

Mjere u slučaju izuzetno lošeg vremena

Član 41

U slučaju izuzetno loših vremenskih uslova ili stanja mora, kada VTS operater procijeni da postoji ozbiljna prijetnja od zagađenja područja njegove nadležnosti ili obalnog područja, uključujući obalu drugih država, ili da su ljudski životi ugroženi, treba da:

- 1) ako je to moguće, detaljno obavijesti zapovjednika broda, koji se nalazi u tom području i namjerava da uplovi ili isplovi iz luke, o stanju mora i vremenskim prilikama, kao i kada je to značajno i moguće, o opasnostima koje vremenski uslovi predstavljaju za brod, teret, posadu i putnike;
- 2) preduzme druge odgovarajuće mjere, koje mogu da uključe davanje preporuka ili izricanje zabrane, za određeni brod ili za brodove uopšte, u pogledu uplovljenja u luku ili isplovljenja iz luke na pogođenom području, dok se ne utvrdi da više ne postoji rizik za ljudske živote i/ili životnu sredinu;
- 3) preduzme odgovarajuće mjere, radi ograničavanja ili zabrane snabdijevanja brodova gorivom u području svoje nadležnosti.

Zapovjednik, treba da obavijesti kompaniju o mjerama ili preporukama iz stava 1 ovog člana.

Ukoliko obavještenje zapovjednika iz stava 2 ovog člana nije u skladu sa mjerama iz stava 1 ovog člana, treba da o tim razlozima obavijesti VTS službu.

Mjere iz stava 1 ovog člana zasnivaju se na stanju mora i vremenskoj prognozi dobijenoj od Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore (ZHMS).

Mjere koje se odnose na nesreće ili ozbiljne nezgode na moru

Član 42

U slučaju nesreće ili ozbiljne nezgode na moru u području nadležnosti Crne Gore, kada su ljudski životi ugroženi ili bi mogli da budu ugroženi, prvenstvenu odgovornost za koordinaciju traganja i spašavanja ima MRCC.

Koordinacija traganja i spašavanja, vrši se u skladu sa Nacionalnim planom traganja i spašavanja Crne Gore, odnosno prema uputstvima Nacionalnog odbora za traganje i spašavanje na moru, ako je to opravdano u konkretnom slučaju.

VTS služba i nadležna lučka kapetanija trebaju da preduzmu odgovarajuće mjere u skladu sa međunarodnim pravom, kako bi se obezbijedila sigurnost pomorskog saobraćaja i zaštita lica, kao i zaštita mora i obalnog područja od zagađenja.

Radi sprečavanja, smanjenja ili otklanjanja ozbiljne i neposredne opasnosti za obližnju obalu i povezane interese, sigurnost drugih brodova i njihovih posada i putnika ili lica na obali, kao i radi zaštite morske sredine, VTS služba, u saradnji sa nadležnom lučkom kapetanijom, može da:

- 1) ograniči kretanje broda ili ga usmjeri u određenom pravcu, pri čemu zapovjednik zadržava punu odgovornost za sigurno upravljanje brodom;
- 2) upozori zapovjednika broda da otkloni opasnost po životnu sredinu ili sigurnost plovidbe;

- 3) uputi na brod stručni tim radi procjene stepena opasnosti, pružanja pomoći zapovjedniku u rješavanju situacije i informisanja VTS službe i/ili nadležne lučke kapetanije;
- 4) naloži zapovjedniku da, u slučaju neposredne opasnosti, uplovi u mjesto skloništa ili prihvati pilotažu ili tegljenje.

Ako se tegljenje broda obavlja na osnovu ugovora o tegljenju ili spašavanju, mjere iz stava 4 ovog člana odnose se i na uključene kompanije za pomoć, spašavanje i tegljenje.

Brodar, zapovjednik broda i vlasnik opasnih ili zagađujućih materija koje se prevoze na brodu trebaju da, na zahtjev VTS službe i/ili nadležne lučke kapetanije ili drugih organa obalne države, u potpunosti sarađuju, radi smanjenja posljedica nesreće ili nezgode na moru.

Brodar, zapovjednik broda ili vlasnik opasnih ili zagađujućih materija trebaju da, dostave sljedeće podatke:

- 1) za materije iz Priloga I MARPOL konvencije, bezbjednosno-tehnički list koji sadrži detaljne podatke o fizičko-hemijskim svojstvima proizvoda, uključujući, prema potrebi, viskoznost izraženu u cSt pri 50°C i gustinu pri 15°C, kao i druge podatke u skladu sa Rezolucijom MSC.286(86);
- 2) tačne tehničke nazive opasnih ili zagađujućih materija, UN brojeve, ako postoje, IMO klase tereta prema IMDG, IBC i IGC kodeksu, kao i, prema potrebi, klasu broda za INF terete u skladu sa pravilom VII/14.2 SOLAS konvencije, količine tih materija i, ako se prevoze u jedinicama za prevoz tereta koje nijesu tankovi, njihov identifikacioni broj;
- 3) brojeve za hitne slučajeve krcatelja ili drugog lica koje raspolaže informacijama o fizičko-hemijskim svojstvima proizvoda i mjerama koje treba da preduzme u slučaju opasnosti;
- 4) adresu na kojoj mogu da se pribave detaljni podaci o teretu.

Obavještenje o nesreći ili nezgodi

Član 43

Zapovjednik broda na koji se primjenjuju odredbe ISM kodeksa treba da, u skladu sa tim kodeksom, obavijesti kompaniju o svakoj nesreći ili nezgodi koja utiče na sigurnost broda ili sigurnost pomorskog saobraćaja, ili može da dovede do zagađenja mora ili obale, kao i o pojavi tereta u moru ili naftne mrlje.

Nakon prijema obavještenjav iz stava 1 ovog člana, kompanija treba da bez odlaganja stupi u kontakt sa VTS službom ili nadležnom lučkom kapetanijom i da im se stavi na raspolaganje, ako je to potrebno.

U slučaju sprovođenja istrage nesreće u unutrašnjim morskim vodama ili teritorijalnom moru Crne Gore, inspektori sigurnosti plovidbe trebaju da preuzmu podatke zabilježene putem VDR sistema u roku od 24 sata od uplovljenja broda u luku, odnosno od trenutka kada podaci postanu dostupni.

Prikupljeni podaci dostavljaju se Komisiji za istraživanje nesreća i ozbiljnih nezgoda radi analize uzroka i utvrđivanja preporuka za unapređenje sigurnosti pomorske plovidbe.

Nalazi istrage objavljuju se u najkraćem mogućem roku po njenom završetku, a najkasnije u roku od tri godine od dana nastanka nesreće ili ozbiljne nezgode.

U daljim postupcima, postupanje prema pomorcima sa brodova uključenih u nesreće ili ozbiljne nezgode treba da bude u skladu sa smjernicama IMO o pravičnom postupanju prema pomorcima u slučaju pomorske nesreće u vodama pod jurisdikcijom države.

Ako se u postupku inspekcijuskog nadzora ili sigurnosne istrage utvrdi da kompanija nije bila u mogućnosti da uspostavi i održava vezu sa brodom ili obalnim stanicama, Organ

uprave treba da o tome obavijesti državu koja je izdala ili u čije ime je izdata isprava o usklađenosti i odgovarajući sertifikat o upravljanju sigurnošću.

Kada težina nesreće, nezgode ili kvara ukazuje na značajne nedostatke u funkcionisanju sistema upravljanja sigurnošću kompanije osnovane u Crnoj Gori, Organ uprave ili priznata organizacija koja je izdala ispravu o usklađenosti ili sertifikat o upravljanju sigurnošću preduzima mjere za njihovo povlačenje.

Razmjena informacija između država članica

Član 44

Organ uprave treba da, na zahtjev, dostavi nadležnom organu druge države članice informacije o opasnim teretima na brodu, nesrećama i ozbiljnim nezgodama, kao i o preduzetim mjerama.

Ako Organ uprave raspolaže saznanjima o činjenicama koje za drugu državu članicu predstavljaju ili mogu da povećaju rizik od opasnosti za određena područja pomorskog saobraćaja i obalne zone, treba da preduzme odgovarajuće mjere kako bi, bez odlaganja, obavijestio sve zainteresovane države članice i, u saradnji sa njima, razmotrio dalje postupanje, odnosno preduzimanje zajedničkih mjera.

Kontakt tačke

Član 45

Organ uprave je nadležni organ za prijem i dostavljanje informacija u okviru sistema upravljanja pomorskim informacijama na nacionalnom nivou.

Organ uprave je takođe nadležan za razmjenu informacija prikupljenih putem sistema upravljanja pomorskim informacijama sa nadležnim organima drugih država članica.

Organ uprave objavljuje kontakt podatke o licima odgovornim za prijem i dostavljanje informacija iz st. 1 i 2 ovog člana na internet stranici Ministarstva.

Ministarstvo, odnosno Organ uprave, treba da Evropskoj komisiji dostavi spisak organa i stanica određenih u skladu sa stavom 1 ovog člana, kao i sva njegova ažuriranja.

Organ uprave obezbjeđuje prikupljanje informacija:

- putem NMSW sistema, kada informacije dostavljaju ovlašćeni korisnici;
- putem stanice BAR RADIO, kada informacije dostavljaju brodovi u plovidbi.

Organ uprave treba da informiše pomorski sektor o načinu dostavljanja informacija i nadležnim kontakt tačkama.

V. PRIHVAT BRODOVA KOJIMA JE POTREBNA POMOĆ

Član 46

Poslove pružanja pomoći brodovima na moru (Maritime Assistance Service – MAS), u skladu sa Rezolucijom Skupštine IMO A.950(23), obavlja MRCC, koji vrši funkciju centralne tačke za prijem informacija, koordinaciju i komunikaciju.

Plan prihvata broda u nevolji

Član 47

Plan prihvata broda u nevolji (u daljem tekstu: Plan) sadrži:

- identifikaciju organa odgovornog za prijem i obradu poziva sa broda u nevolji;
- identifikaciju nadležnog organa, odnosno lica odgovornog za procjenu situacije;
- utvrđivanje predloga mogućih mjesta skloništa i donošenje odluke o prijvatu broda u nevolji;
- postupak procjene rizika primjenom matrice rizika;
- kriterijume za klasifikaciju nivoa rizika i postupanje u skladu sa utvrđenim nivoom rizika;

- proceduru utvrđivanja predloga mogućih mjesta skloništa i kriterijume za donošenje odluke, uključujući prirodne i saobraćajne uslove mogućih mjesta skloništa;
- postupak vođenja i ažuriranja spiska raspoloživih sredstava i opreme za pružanje pomoći;
- postupak spašavanja, odnosno ograničavanje i uklanjanje zagađenja;
- proceduru međunarodnog usaglašavanja i odlučivanja, kada je to primjenjivo;
- posebne postupke za putničke brodove i brodove sa velikim brojem lica;
- način usklađivanja i primjene međunarodnih smjernica i preporuka;
- uslove u vezi sa finansijskim garancijama i odgovornošću broda prihvaćenog u mjestu skloništa;
- postupke obuke, vježbi i provjere efikasnosti Plana.

Rukovodilac MRCC-a, treba da obezbijedi održavanje Plana i po potrebi predloži njegove izmjene.

Rukovodilac MRCC-a, treba da pripremi i održava kontrolne liste (check-liste), koje se koriste prilikom primjene Plana.

Zahtjev za odobrenje i dodjelu mjesta skloništa

Član 48

Zahtjev za odobrenje i dodjelu mjesta skloništa podnosi zapovjednik broda u nevolji.

Zahtjev treba da sadrži najmanje sljedeće podatke:

- ime, vrstu i zastavu broda;
- IMO broj;
- vrstu i količinu tereta na brodu;
- bruto tonažu, dužinu, širinu i gaz broda;
- naziv pomorskog agenta broda u Crnoj Gori ukoliko brod ima agenta;
- naziv i adresu kompanije;
- ime i podatke za kontakt ovlašćenog lica kompanije (DPA);
- naziv i adresu osiguravača i P&I predstavnika;
- položaj, kurs i brzinu broda;
- stanje vjetra i mora;
- vrstu i količinu goriva na brodu;
- vrstu i količinu opasnih ili zagađujućih materija;
- vrstu i obim prijetnje ili nezgode;
- broj poginulih ili povrijeđenih lica;
- potrebnu pomoć, uz procjenu mogućeg ili potencijalnog zagađenja;
- procjenu hitnosti intervencije;
- način održavanja veze.

Ako je brod u nevolji napušten, zahtjev za odobrenje i dodjelu mjesta skloništa podnosi zapovjednik broda ili lučki kapetan nadležne lučke kapetanije, ukoliko zapovjednik nije u mogućnosti da to učini.

Ako je zaključen ugovor o spašavanju, zahtjev za dodjelu mjesta skloništa podnosi zapovjednik broda ili ovlašćeni predstavnik spasioca.

Zahtjev za dodjelu mjesta skloništa

Član 49

Zahtjev za dodjelu mjesta skloništa dostavlja se MRCC-u.

Dežurni službenik MRCC-a, treba da bez odlaganja potvrdi prijem zahtjeva iz stava 1 ovog člana.

Ocjena opravdanosti odobrenja i dodjele mjesta skloništa

Član 50

Dežurni službenik MRCC-a, na osnovu podnesenog zahtjeva, raspoloživih podataka i procjene rizika, u skladu sa procedurom utvrđenom Planom, procjenjuje opravdanost zahtjeva za odobrenje i dodjelu mjesta skloništa.

Ako dežurni službenik MRCC-a, ocijeni da je, prije donošenja odluke o dodjeli mjesta skloništa potrebno prikupiti dodatne podatke o stanju broda i drugim okolnostima, ukoliko okolnosti to dozvoljavaju, uputiće na brod stručni tim.

Stručni tim, treba da u najkraćem roku dostavi dežurnom službeniku MRCC-a nalaz i mišljenje, kao i da predloži način pružanja pomoći, ukoliko je ona potrebna.

Ako dežurni službenik MRCC-a procijeni da zahtjev nije opravdan ili da bi prihvat broda u mjestu skloništa predstavljao veću opasnost za život i zdravlje lica i životnu sredinu u odnosu na druge mjere pružanja pomoći, treba da zatraži saglasnost nadležnog lučkog kapetana, te da, nakon dobijanja saglasnosti, obavijesti zapovjednika broda, razmotri alternativne mjere, radi smanjenja rizika i nastavi da prati stanja broda i drugih relevantnih okolnosti dok se brod nalazi u području nadležnosti Crne Gore, odnosno do otklanjanja prijetnje.

Odluka o odobrenju mjesta skloništa

Član 51

Na predlog dežurnog službenika MRCC-a, odluku o dodjeli mjesta skloništa ili njenom odbijanju donosi lučki kapetan nadležne lučke kapetanije.

Ako je kao mjesto skloništa određeno mjesto unutar lučkog područja, upravljač luke treba da prihvati brod kojem je potrebna pomoć i da mu pruži odgovarajuću pomoć.

Osiguranje ili drugo obezbjeđenje

Član 52

Vlasnik broda, brodar ili kompanija trebaju da nadoknade sve troškove i svu štetu nastalu tokom prilaza, boravka u mjestu skloništa, pružanja pomoći i odlaska iz mjesta skloništa.

Za obaveze iz stava 1 ovog člana, svaki brod koji traži mjesto skloništa treba da ima važeće osiguranje ili drugo finansijsko obezbjeđenje.

Postupak nakon odobravanja mjesta skloništa

Član 53

Nakon odobravanja mjesta skloništa, o drugim mjerama pružanja pomoći brodu, kada je to potrebno, odlučuje lučki kapetan nadležne lučke kapetanije i neposredno rukovodi aktivnostima u mjestu skloništa.

Dežurni službenik MRCC-a, vrši koordinaciju svih aktivnosti u vezi sa pružanjem pomoći brodu.

Nakon prestanka okolnosti koje su dovele do određivanja mjesta skloništa, brod treba da napusti mjesto skloništa.

Zapisi

Član 54

Dežurni službenik MRCC-a, treba da vodi zapise o svim okolnostima i činjenicama u vezi sa određivanjem mjesta skloništa, od trenutka prijema zahtjeva do trenutka dok se brod nalazi u području nadležnosti Crne Gore, odnosno do otklanjanja prijetnje.

Zapisi iz stava 1 ovog člana, sadrže procjenu rizika, primijenjenu matricu rizika, obrazloženje odluke o dodjeli mjesta skloništa i pregled razmatranih alternativnih mjera.

Dostavljanje zapisa Komisiji za istraživanje pomorskih nesreća

Član 55

Nakon prestanka opasnosti zbog koje je bilo potrebno odrediti mjesto skloništa, odnosno nakon prestanka pružanja pomoći brodu u skladu sa ovim pravilnikom, rukovodilac MRCC-a dostavlja sve zapise Komisiji za istraživanje pomorskih nesreća.

Objava kontakt podataka

Član 56

Ministarstvo objavljuje na svojoj internet stranici kontakt podatke:

- lučkih kapetana, kao lica nadležnih za donošenje odluke o prihvatu ili odbijanju prihvata broda u mjestu skloništa;
- MRCC-a, kojem brodovi mogu da se obrate u slučaju potrebe za mjestom skloništa.

VI. MJERE SIGURNOSTI U OBALNOJ PLOVIDBI

Primjena COLREG pravila

Član 57

Svi plovni objekti trebaju da primjenjuju Međunarodna pravila za izbjegavanje sudara na moru (COLREG), bez izuzetka.

U područjima sa povećanom gustoćom saobraćaja, uključujući Bokotorski zaliv i druga ograničena područja, plovni objekti:

- primjenjuju pojačani oprez;
- održavaju sigurnu brzinu u svakom trenutku;
- koriste sva raspoloživa sredstva za procjenu rizika od sudara;
- preduzimaju pravovremene i odlučne radnje izbjegavanja.

U uskim kanalima, tjesnacima i ograničenim područjima:

- brodovi ograničenih manevarskih sposobnosti imaju prioritet;
- veliki brodovi koji se kreću osnovnim pravcem plovidbe imaju prioritet;
- manji plovni objekti, jedrilice i ribarski brodovi ne smiju ometati plovidbu većih brodova.

Obavljanje ribolova

Član 58

U lukama, na prilazima lukama u pojasu od 0,5 nautičkih milja od glave lukobrana, kao i unutar obilježenih plovnih puteva i tjesnaca ne može da se obavlja ribolov i postavljaju ribolovni alati.

Ribarski brodovi i čamci, tokom obavljanja ribolova noću ili u uslovima smanjene vidljivosti, trebaju da koriste svjetla propisana međunarodnim pravilima za izbjegavanje sudara na moru, na način koji ne zasljepljuje ili ometa sigurnu plovidbu drugih plovnih objekata.

Ako jaka svjetla ribarskih brodova ili čamaca ugrožavaju sigurnost plovidbe, zapovjednik drugog plovnog objekta može da zahtijeva njihovo zaklanjanje ili gašenje davanjem jednog dugog zvučnog signala, a na nalog VTS operatera ribarski objekat treba odmah da postupi po tom zahtjevu.

Lučka kapetanija, na predlog VTS službe ili po službenoj dužnosti, može privremeno da ograniči ribolov u određenim zonama iz razloga sigurnosti plovidbe ili održavanja regata i sportskih aktivnosti.

Ribarski objekti koji obavljaju privredni ribolov unutar VTS područja trebaju da vrše neprekidnu radio-stražu na propisanom VHF kanalu i postupe po uputstvima VTS operatera u vezi sa sigurnim udaljavanjem sa rute brodova koji dolaze ili odlaze iz luke.

Sigurna plovidba, porinuće i izvlačenje plovnih objekata

Član 59

Plovni objekti, tokom plovidbe, ne smiju da stvaraju talase, koji mogu da ugroze ili pricinine štetu drugim pomorskim objektima na obali ili na moru.

Porinuće i izvlačenje plovnih objekata vrši se samo u lukama, i to na za tu svrhu namjenski opremljenim mjestima.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, nadležna lučka kapetanija može da odobri privremeno porinuće ili izvlačenje plovnih objekata izvan luka (plaže, operativne obale), uz prethodno utvrđene mjere sigurnosti i zaštite mora od zagađivanja.

Probna vožnja, ispitivanje motora ili obavljanje drugih radnji plovnim objektom, koje mogu da ugroze sigurnost drugih kupaca ili plovila ne može da se vrši u područjima koja za to nijesu odobrena.

Plovidba uz obalu i zaštita kupaca

Član 60

Plovni objekti, prilikom plovidbe unutrašnjim morskim vodama, trebaju da se drže na sigurnoj udaljenosti od obale ili ograde uređenog kupališta, i to najmanje:

- 1) 300 m - brodovi i plovni objekti duži od 30 metara;
- 2) 150 m - plovni objekti dužine od 15 do 30 metara;
- 3) 50 m - plovni objekti kraći od 15 metara.

Plovni objekti koji nemaju propisana navigaciona svjetla ne mogu da plove u periodu od zalaska do izlaska sunca, kao ni u uslovima smanjene vidljivosti.

Plovni objekat (čamac/tender), koji pripada drugom pomorskom objektu može da plavi na udaljenosti do 500 metara od matičnog objekta, osim kada vrši prevoz lica ili stvari do obale ili između sidrišta i luke, uz obavezno poštovanje svih pravila o sigurnosti plovidbe.

Podmornice mogu da plove ispod površine mora isključivo uz odobrenje nadležne lučke kapetanije i pod nadzorom VTS službe, uz prethodno dostavljen plan plovidbe i tehničke specifikacije.

Plovni objekti treba da plove na udaljenosti od najmanje 50 metara od ronilačke oznake, osim plovnog objekta koji je u direktnoj pratnji ronioca.

Plovni objekat može da se vezuje isključivo za objekte koji su namijenjeni za privez, bez mogućnosti korišćenja ili oštećivanja svjetionika, plutača i drugih objekata sigurnosti plovidbe.

Brzina plovidbe

Član 61

Najveća dozvoljena brzina plovidbe u području do 300 m od obale ili ograde uređenog kupališta iznosi 6 čvorova.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, u području ulaza u luku i u uskim tjesnacima brzina plovidbe može da bude i veća ako se na brodu nalazi pilot i ako se plovidbom brzinom iz stava 1 ne obezbjeđuju odgovarajuća manevarska svojstva.

Nadležna lučka kapetanija može, na osnovu procjene sigurnosti ili specifičnosti terena, da odredi ograničenja brzine različita od brzine iz stava 1 ovog člana, za određena područja.

Područja u kojima je nadležna lučka kapetanija odredila najveće dozvoljene brzine plovidbe različite od brzine iz stava 1 ovog člana, objavljuju se na pomorskim navigacionim kartama i publikacijama, kao i na internet stranici Ministarstva.

Na površinama za slijetanje i uzlijetanje hidroaviona, prilikom slijetanja i uzlijetanja, na hidroavion se ne primjenjuju odredbe ovog pravilnika koje se odnose na ograničenje brzine.

Ograničenje brzine iz stava 1 ovog člana ne odnosi se na ratne brodove, pomoćne plovne objekte i druge brodove i čamce u vlasništvu ili nadležnosti Crne Gore, koji se koriste u nekomercijalne javne svrhe.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, plovni objekti koji obavljaju javni obalni linijski pomorski saobraćaj mogu u tjesnacima i prilazima luci da plove i većim brzinama od brzina iz stava 1 ovog člana, ako je to neophodno radi održavanja manevarskih sposobnosti plovnog objekta, pri čemu ne smiju ugroziti ljudske živote, imovinu, morsku sredinu niti sigurnost plovidbe drugih plovnih objekata.

Odobrenje za plovidbu brodova u javnom obalnom linijskom pomorskom saobraćaju brzinom većom od brzine iz stava 1 ovog člana, izdaje nadležna lučka kapetanija, na zahtjev brodarka.

VTS operater treba da putem radarskih i senzorskih sistema vrši mjerenje brzine svih plovnih objekata i treba da o svakom prekoračenju bez odlaganja obavijesti inspekciju sigurnosti plovidbe.

Parkovi prirode

Član 62

Najveća dozvoljena brzina plovidbe kroz područja parkova prirode Platamuni, Katič i Stari Ulcinj iznosi 6 čvorova.

Plovni objekti na vodeni mlazni pogon mogu da se koriste isključivo van granica područja parkova prirode iz stava 1 ovog člana

Plava špilja na poluostrvu Luštica

Član 63

Radi zaštite ljudskih života, naročito kupača, zaštite prirodnog ambijenta i sprječavanja zagađenja mora, u morsku pećinu Plava špilja na poluostrvu Luštica može da se uplovljava isključivo plovnim objektima bez motornog pogona i/ili pogonskog propelera, kao što su kajaci, sandoline i slični objekti, dok plovni objekti na motorni, vodeni mlazni pogon (skuter, jet-ski i sl.), mogu da se kreću i zadržavaju isključivo van unutrašnjosti Plave špilje.

Plovidba, sidrenje i zadržavanje plovnih objekata na motorni pogon može da se obavlja na udaljenosti većoj od 20 metara od ulaza u morsku pećinu Plava špilja, osim za plovne objekte nadležnih službi u vršenju službenih zadataka.

Plovidba i sidrenje u pristupnoj zoni pećine u radijusu od 20 metara od njenih ulaza treba da se obavlja isključivo plovnim objektima bez motornog pogona.

Rijeka Bojana i ušće rijeke Bojane

Član 64

Plovni objekti na vodeni mlazni pogon mogu da se koriste isključivo izvan voda rijeke Bojane li granica šireg područja ušća rijeke Bojane u Jadransko more.

Slijetanje i polijetanje hidroaviona

Član 65

Slijetanje i polijetanje hidroaviona može da se obavlja samo danju, u povoljnim meteorološkim uslovima i pri VFR režimu letenja.

Hidroavioni mogu sletjeti i poletjeti sa morske površine tako da ni u jednom trenutku nijesu udaljeni od obale manje od 300 metara.

Hidroavioni koji obavljaju vazdušni prevoz putnika mogu sletjeti i poletjeti sa površine za slijetanje i polijetanje tako da ni u jednom trenutku nijesu udaljeni od obale manje od 150 metara, ako se slijetanje i polijetanje obavlja kao dio redovne linije, ako je odobreno od strane nadležne lučke kapetanije i ako je objavljeno u oglasima za pomorce i ucrtano na pomorskoj karti.

Zapovjednik hidroaviona treba da prijavi mjesto i procijenjeno vrijeme polijetanja, odnosno slijetanja VTS službi i nadležnoj lučkoj kapetaniji najkasnije 30 minuta prije polijetanja ili slijetanja, putem VHF kanala 16.

Zapovjednik hidroaviona treba da, prije polijetanja ili slijetanja, provjeri da li se u neposrednoj blizini nalaze druga plovila u području slijetanja ili polijetanja i, ukoliko postoje, odloži polijetanje ili slijetanje dok postoji mogućnost njihovog ugrožavanja ili, uz prethodno odobrenje nadležne lučke kapetanije, izvrši polijetanje ili slijetanje na površini na kojoj nema drugih plovila, koja može biti djelimično ili u potpunosti izvan odobrenog područja.

Plovidba hidroaviona

Član 66

Na površinama za slijetanje i polijetanje hidroaviona, svi plovni objekti koji plove u neposrednoj blizini trebaju da se kreću sa povećanom pažnjom.

Površina za slijetanje i polijetanje hidroaviona je označeni dio morske površine na kojem se uobičajeno obavljaju slijetanje i polijetanje hidroaviona i koji je rezervisan za tu namjenu, te je kao takav ucrtan na pomorskim kartama.

Svi plovni objekti, jahte i čamci trebaju da napuste površinu za slijetanje i polijetanje hidroaviona bez odlaganja nakon najave slijetanja ili polijetanja hidroaviona od strane VTS-a, kao i da postupaju u skladu sa uputstvima VTS službe ili druge nadležne službe ovlašćene da obezbijedi odgovarajuće mjere sigurnosti i zaštite.

Za vrijeme operacija hidroaviona, drugi plovni objekti treba da se kreću i zadržavaju isključivo van površine određene za njegovo slijetanje i polijetanje.

Pilot hidroaviona treba da, tokom kretanja i manevrisanja hidroavionom na vodi, poštuje pravila o izbjegavanju sudara na moru i pravila sigurne plovidbe.

Hidroavion u fazi slijetanja i polijetanja ima prvenstvo u odnosu na druge plovne objekte.

Plovni objekti trebaju da smanje brzinu i izbjegavaju stvaranje talasa koji mogu da ugrozi operacije hidroaviona.

Površine za slijetanje i polijetanje hidroaviona kojima se obavlja vazdušni prevoz putnika trebaju da budu označene u skladu sa posebnim propisima.

Površine za slijetanje i polijetanje hidroaviona kojima se obavlja vazdušni prevoz putnika objavljuju se u službenim pomorskim navigacionim kartama i publikacijama.

Operacije hidroaviona u uslovima gustog saobraćaja, smanjene vidljivosti mogu da se ograniče ili zabrane od strane Lučke kapetanije ili VTS službe, kada je to neophodno radi sigurnosti plovidbe, u skladu sa procjenom rizika i važećim propisima.

Sidrenje

Član 67

Sidrenje može da se obavlja isključivo u područjima koja:

- na pomorskoj karti nijesu označena znakom zabrane sidrenja;
- se nalaze van pojasa širine od najmanje 0.1 NM sa obje strane pravca koji je na pomorskoj karti označen kao podmorski kabl, cjevovod ili druga podvodna građevina, osim ako kartom nije drugačije određeno.

Obalni znak zabrane sidrenja je znak obrnutog broskog sidra, prikazan crnom bojom na bijeloj podlozi, dimenzija najmanje 2,0 m, ili drugim sredstvima u skladu sa IALA standardima.

Postavljanje znaka zabrane sidrenja može da se vrši na osnovu rješenja nadležne lučke kapetanije.

U područjima slobodnog sidrenja, sidrenje treba da se vrši uzimajući u obzir dubinu, vrstu dna, vremenske uslove i radijus okretanja plovnog objekta, na način kojim se ne ugrožavaju drugi plovni objekti, građevine ili druge upotrebe mora.

U područjima označenih sidrišta sidrenje brodova može da se obavlja samo uz prethodno odobrenje VTS službe ili nadležnog organa.

Nadležna lučka kapetanija može privremeno da odredi poseban režim ili ograniči sidrenje u određenom području za sve ili pojedine plovne objekte.

Sidrenje u plovnim putevima treba da se vrši na način kojim se ne ometa niti ugrožava plovidba drugih objekata.

Ograničenje ili uslovi sidrenja mogu da se objave u oglasima za pomorce.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, sidrenje može da se obavlja i u drugim područjima u slučaju više sile ili nevolje na moru, radi zaštite ljudskih života, plovnog objekta ili sprječavanja zagađenja životne sredine.

Raspored sidrenih pozicija, kao i maksimalan broj i veličina plovnih objekata koji istovremeno koriste sidrište, određuju se na način koji obezbjeđuje sigurno manevrisanje, dovoljne međusobne razmake plovnih objekata i nesmetan prolaz plovnih puteva.

Nautičko sidrište

Član 68

Nautičko sidrište uspostavlja se na osnovu stručne studije koja obuhvata analizu maritimnih uslova, hidrografske karakteristike, procjenu uticaja na sigurnost plovidbe i procjenu uticaja na morsku sredinu.

Područje nautičkog sidrišta treba da bude definisano koordinatama, uneseno u nautičke karte i označeno na moru u skladu sa IALA standardima za obilježavanje plovnih puteva.

Unutar sidrišta trebaju da budu uspostavljeni i označeni sigurni prilazni pravci i koridori za uplovljavanje i isplavlavanje, bez prepreka koje mogu da ugroze sigurnost plovidbe.

Sredstva za sidrenje i vezivanje plovnih objekata trebaju da budu tehnički ispravna, redovno održavana i atestirana za predviđenu nosivost.

Operater sidrišta treba da jednom godišnje, prije početka nautičke sezone, izvrši kontrolu stanja sidrenih uređaja putem ovlašćenog ronioca ili stručne institucije.

U cilju sprečavanja sudara, nasukavanja i drugih pomorskih nezgoda, u sidrištu treba da se obezbijede odgovarajući razmaci između plovnih objekata, kao i jasno razdvajanje

zona u skladu sa veličinom i karakteristikama plovnih objekata, kada je to potrebno za sigurnost plovidbe.

Maksimalni kapacitet sidrišta određuje se studijom iz stava 1 ovog člana, u obimu koji se ne može prekoračiti.

Operater nautičkog sidrišta treba da:

- 1) sarađuje sa nadležnom lučkom kapetanijom i VTS službom;
- 2) obezbijedi neprekidnu radio-vezu na određenom na VHF kanalu određenom od strane nadležne lučke kapetanije;
- 3) uspostavi sistem za prikupljanje i zbrinjavanje čvrstog i tečnog otpada sa plovila, u skladu sa propisima o zaštiti mora od zagađenja;
- 4) posjeduje Operativni plan za slučaj nevremena i plan hitne evakuacije plovila;
- 5) posjeduje važeću polisu osiguranja od odgovornosti za štetu nastalu usljed otkaza sidrenog sistema.

Operater sidrišta određuje raspored plovnih objekata u skladu sa njihovim dimenzijama i karakteristikama.

Sidrenje unutar sidrišta može da se obavlja isključivo na dodijeljenim pozicijama.

Zapovjednik plovnog objekta na sidrištu treba da se pridržava uputstava operatera, koristi isključivo dodijeljeno mjesto i obezbijedi stalno dežurstvo posade sposobne za manevar u slučaju opasnosti.

Sidrenje, kretanje ili izvođenje radnji u okviru sidrišta, uključujući vezivanje ili korišćenje opreme, treba da se obavlja na način kojim se ne ugrožava sigurnost plovidbe niti ometaju plovni putevi.

U području sidrišta sa plovnih objekata postupanje sa otpadom vrši se na način kojim se sprječava ispuštanje bilo kakvih štetnih materija u more.

Privez uz obalu izvan lučkog područja

Član 69

Jahte i čamci mogu da se privezuju uz obalu izvan lučkog područja.

Privez uz obalu izvan lučkog područja može da se vrši isključivo na udaljenosti od najmanje:

- 300 m od ograđenog kupališta ili drugog područja datog u zakup;
- 300 m od obalnog znaka zabrane sidrenja;
- 500 m od lučkog područja;
- 500 m od područja zabrane plovidbe, kako je objavljeno u službenim pomorskim kartama i publikacijama, kao i na internet stranici Ministarstva.

Jahte i čamci mogu da se privežu uz obalu izvan lučkog područja na način da:

- najveća udaljenost od obale do tačke na kojoj sidreni lanac ulazi u more bude do 50 m od obalnog ruba;
- konopi kojima je jahta ili čamac privezan uz obalu budu vidljivi ili na drugi način odgovarajuće označeni, i da njihova dužina iznosi do 20 m.

Jahte i čamci, prilikom priveza uz obalu izvan lučkog područja, treba da se privežu, borave i odvežu na način kojim ne ugrožavaju druga lica i kojim se:

- čuva vegetacija od oštećenja;
- zadržava postojeća konfiguracija obale;
- omogućava nesmetano i zakonito korišćenje mora i obale od strane drugih subjekata;
- sprječava odbacivanje otpada i zagađenje obale i mora;
- sprječava nanošenje štete drugim plovnim objektima i obalnoj infrastrukturi.

Jahte i čamci trebaju da napuste mjesto priveza uz obalu izvan lučkog područja u slučaju najave nevremena ili drugih opasnosti koje mogu da ugroze zdravlje i živote ljudi ili izazovu zagađenje mora.

Nadležna lučka kapetanija može privremeno da ograniči ili suspenduje privez uz obalu izvan lučkog područja u određenom području za sve ili pojedine plovne objekte.

Ograničenje ili uslovi priveza objavljuje se u oglasima za pomorce.

Signali opasnosti

Član 70

Sa plovnih objekata ili sa kopna, komunikaciju (radio, vizuelno ili zvučno) o opasnosti, hitnosti ili sigurnosti, kao i podatke o identitetu plovnog objekta, treba da se vrši isključivo na tačan, istinit i provjeren način, u skladu sa međunarodnim pravilima.

Informativna karta

Član 71

Svi plovni objekti koji plove unutrašnjim morskim vodama Crne Gore, trebaju da tokom plovidbe imaju važeću informativnu kartu za tekuću godinu u štampanom ili digitalnom obliku.

Važećom informativnom kartom smatra se karta za tekuću godinu ili njena posljednja ažurirana verzija objavljena od strane nadležnog organa.

Informativna karta iz stava 1 ovog člana sadrži:

- prikaz područja ograničene brzine plovidbe;
- prikaz područja zabranjenog sidrenja i/ili plovidbe;
- pravila i način dostavljanja izvještaja;
- način dobijanja navigacionih i meteoroloških upozorenja;
- druga ograničenja i mjere sigurnosti plovidbe i zaštite životne sredine;
- način komunikacije sa nadležnim lučkim kapetanijama, ispostavama i drugim javnim službama;
- druge korisne informacije koje se odnose na sigurnost plovidbe i zaštitu životne sredine.

Informativnu kartu izrađuje Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju (ZHMS), u saradnji i uz saglasnost Ministarstva, na crnogorskom i engleskom jeziku i to:

- 1) Informativnu kartu za Boku Kotorsku;
- 2) Informativne karte za unutrašnje morske vode od rta Mirište do ušća rijeke Bojane;
- 3) Informativna karta za Skadarsko jezero.

ZHMS treba da Informativnu kartu ažurira najmanje jednom godišnje i objavi je najkasnije do 1. maja tekuće godine.

Informativna karta je dostupna u digitalnom obliku putem zvanične internet stranice Ministarstva.

Strani plovni objekti trebaju da preuzmu i koriste informativnu kartu prije uplovljenja.

Informativna karta ne zamjenjuje službene pomorske karte i navigacione publikacije.

Dnevnik plovidbe čamaca

Član 72

Vlasnik čamca ili lice koje upravlja čamcem koji obavlja prevoz putnika u unutrašnjim morskim vodama Crne Gore, treba da vodi dnevnik plovidbe za svaku pojedinačnu plovidbu.

Dnevnik plovidbe iz stava 1 ovog člana vodi se na Obrascu 11 ovog pravilnika i sadrži najmanje podatke o:

- identifikaciji plovnog objekta;
- datumu plovidbe;
- imenu lica koje upravlja plovnim objektom;
- mjestu i vremenu polaska i dolaska;
- relaciji plovidbe;

- broju i identitetu putnika;
- svrsi plovidbe;
- eventualnim vanrednim okolnostima;
- drugim podacima značajnim za sigurnost plovidbe.

Dnevnik plovidbe treba da bude uredno popunjen i potpisan od strane lica koje upravlja plovnom objektom ili od strane vlasnika ili odgovornog lica.

Po završetku svake pojedinačne plovidbe, lice koje upravlja čamcem ili vlasnik čamca treba da dostavi nadležnoj lučkoj kapetaniji elektronskim putem skeniranu ili fotografisanu potpisanu i čitljivu stranicu dnevnika plovidbe.

Dostavljanje dnevnika plovidbe iz stava 4 ovog člana vrši se na elektronske adrese:

- dnevnik.plovidbe.kotor@mpo.gov.me
- dnevnik.plovidbe.bar@mpo.gov.me.

Podaci iz dnevnika plovidbe koriste se za potrebe sigurnosti plovidbe, praćenja pomorskog saobraćaja i postupanja u slučaju pomorskih nezgoda ili vanrednih situacija.

Vlasnik čamca ili lice koje upravlja čamcem iz stava 1 ovog člana treba da čuva original dnevnika plovidbe najmanje 12 mjeseci i stavi ga na uvid nadležnom organu na zahtjev.

VII. MJERE SIGURNOSTI PLOVIDBE U BOKOKOTORSKOM ZALIVU

Brzina plovidbe u području Bokokotorskog zaliva

Član 73

Prilikom plovidbe, zapovjednik ili lice koje upravlja plovnom objektom treba da održava sigurnu brzinu u skladu sa pravilom 6 Međunarodnih pravila za izbjegavanje sudara na moru (COLREG), uzimajući u obzir vidljivost, gustinu saobraćaja, stanje mora i druge relevantne okolnosti, nezavisno od maksimalnih brzina propisanih ovim članom.

Brzina plovidbe u području Bokokotorskog zaliva može da se kreće u sljedećim okvirima:

- 1) do 6 čvorova za sve brodove, jahte i čamce na udaljenosti manjoj od 300 m od obale;
- 2) do 10 čvorova za brodove i jahte na udaljenosti većoj od 300 m od obale.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, plovdba može da se obavlja brzinom većom od 10 čvorova, a najviše do 18 čvorova, isključivo u plovnim koridorima za brzu plovdbu, i to za:

- čamce (glisere);
- brza plovila (HSC) na redovnim linijama kojima je Lučka kapetanija izdala odobrenje.

Plovni koridori iz stava 3 ovog člana, definisani su kao uzdužni plovdbeni pravci koji prate osnovni smjer plovidbe kroz Bokokotorski zaliv, u pravilu položeni u središnjem dijelu plovnog puta.

Širina plovnih koridora iznosi 1 kabel (0,1 nautičke milje), mjereno simetrično u odnosu na osu koridora.

Tačan položaj i granice plovnih koridora prikazani su na informativnoj karti iz člana 71 ovog pravilnika.

Brzina propisana za plovne koridore ima prednost nad opštim ograničenjima, pod uslovom da se plovdba odvija unutar definisanog koridora.

Plovni objekti koji koriste koridore za brzu plovdbu treba da se:

- drže desne strane koridora;
- ne ometaju plovdbu drugih plovila;
- kreću smanjenom brzinom prilikom ulaska i izlaska iz koridora.

Plovni objekti koji se već nalaze u koridoru imaju prednost u odnosu na plovne objekte koji ulaze u koridor.

U područjima iz člana 69 ovog pravilnika brzina plovidbe može da iznosi najviše 6 čvorova za sve plovne objekte, uključujući i one koji su plovidbu započeli u plovnim koridorima za brzu plovidbu.

Ulaskom u područja iz člana 69 ovog pravilnika plovni objekti treba da smanje brzinu plovidbe na najviše 6 čvorova.

Izuzetno od brzina iz st. 2 i 3 ovog člana, plovidba može da se obavlja većom brzinom:

- svim plovilima kada postoji objektivna opasnost po zdravlje i ljudske živote;
- plovnim objektima kojima je lučka kapetanija izdala dozvolu;
- hidroavionima tokom slijetanja i polijetanja;
- ratnim brodovima, pomoćnim pomorskim plovnim objektima i drugim brodovima u vlasništvu ili pod upravom države Crne Gore, koji se upotrebljavaju u nekomercijalne javne svrhe.

Zahtjev za izdavanje dozvole za plovidbu brzinom većom od brzina utvrđenih u st. 2 i 3 ovog člana, u trajanju do najviše jedne godine, treba da sadrži najmanje:

- najveću brzinu plovidbe;
- područje plovidbe sa povećanom brzinom;
- period za koji se traži dozvola plovidbe povećanom brzinom;
- identifikaciju plovnog objekta i njegov opis;
- identifikaciju lica koje upravlja plovnog objekta, kao i naznaku lica koja će boraviti na plovilu;
- obrazloženje potrebe za plovidbom povećanom brzinom.

Zahtjev iz stava 12 ovog člana podnosi se nadležnoj lučkoj kapetaniji, koja u roku od 30 dana donosi rješenje o prihvatanju ili odbijanju zahtjeva.

U području Bokotorskog zaliva plovidba treba da se obavlja na način koji isključuje:

- naglo mijenjanje kursa koje može ugroziti sigurnost plovidbe drugih plovnih objekata;
- presijecanje osnovnog pravca plovidbe ako se time može ometati ili ugroziti plovidba drugih plovnih objekata;
- plovidbu autopilotom bez stalnog vizuelnog i tehničkog nadzora od strane ovlašćenog lica.

Brzina plovidbe može da se kontroliše putem AIS sistema, VTS nadzora ili drugih tehničkih sredstava.

Posebne zone ograničenja brzine

Član 74

Brzina plovidbe u Kumborskom tjesnacu, tjesnacu Verige, području između Perasta i tjesnaca Verige, i području Kotorskog zaliva južno od paralele 42°26.55'N iznosi najviše 6 čvorova za sve plovne objekte.

Područje Kumborskog tjesnaca ograničeno je koordinatama:

- 42°26,10' N 18°36,60' E;
- 42°25,47' N 18°36,26' E;
- 42°25,85' N 18°34,63' E;
- 42°26,47' N 18°35,01' E.

Područje tjesnaca Verige ograničeno je koordinatama:

- 42°28,65' N 18°41,41' E;
- 42°28,77' N 18°41,11' E;
- 42°27,65' N 18°40,15' E;
- 42°27,46' N 18°41,02' E.

Područje između Perasta i tjesnaca Verige ograničeno je koordinatama:

- 42°29,05' N 18°42,27' E;
- 42°29,44' N 18°41,52' E;
- 42°29,41' N 18°41,08' E;
- 42°28,77' N 18°41,12' E;
- 42°28,65' N 18°41,42' E.

Izuzetno od brzine iz stava 1 ovog člana, plovidba može da se obavlja većom brzinom brodovima koji imaju pilota na brodu i koji, zbog ograničenih manevarskih sposobnosti, plovidbu radi sigurnosti obavljaju većom brzinom, na osnovu zahtjeva pilota upućenog VTS službi.

Odobrenje za plovidbu brzinom većom od brzine iz stava 1 ovog člana VTS služba može dati na usmeni zahtjev pilota koji se nalazi na brodu i važi samo za konkretan prolaz kroz Kumborski tjesnac i tjesnac Verige.

Usmeni zahtjev pilota evidentira se od strane VTS službe.

Prilikom plovidbe, zapovjednik ili lice koje upravlja plovnom objektom treba dodatno da smanji brzinu u slučaju:

- smanjene vidljivosti;
- gustog saobraćaja;
- prisustva manjih plovnih objekata ili kupača;
- ograničenog manevarskog prostora.

Sidrenje i pravila plovidbe

Član 75

Sidrenje brodova u području Bokokotorskog zaliva može da se obavlja samo uz prethodno dobijenu dozvolu VTS službe.

U području Kumborskog tjesnaca i tjesnaca Verige plovni objekti treba da obavljaju plovidbu bez zaustavljanja i sidrenja.

U Risanskom zalivu sidrenje može da se obavlja isključivo jugozapadno od linije koja povezuje tačke: 42°29,53' N 18°41,45' E – 42°30,29' N 18°40,55' E.

U Kumborskom tjesnacu i tjesnacu Verige ribarski brod, jedrenjak bez mehaničkog pogona i plovni objekat dužine do 20 m treba da obavljaju plovidbu na način da se ne ometa plovidba drugih brodova.

Plovni objekat koji presijeca osnovni smjer plovidbe u područjima iz st. 2 i 3 ovog člana treba da obavlja taj manevar na način koji isključuje ometanje prolaza brodu koji plovi osnovnim smjerom.

U Kumborskom tjesnacu i tjesnacu Verige brodovi dužine do 100 m treba da plove približno uz desnu stranu tjesnaca, koliko to dozvoljavaju uslovi plovidbe.

Brodovi dužine 100 m ili više, prije ulaska u tjesnac Verige sa morske strane, treba da provjere da li postoje brodovi koji plove prema otvorenom moru i najave ulazak u tjesnac odgovarajućim zvučnim signalom u skladu sa međunarodnim pravilima (COLREG).

Brodovi dužine 100 m ili više mogu da uplove u tjesnac Verige tek nakon pribavljenog odobrenja VTSO-a.

U Kumborskom tjesnacu i tjesnacu Verige plovidba brodova u istom smjeru može da se obavlja isključivo uz održavanje sigurnog rastojanja, bez vršenja manevra preticanja.

U Kumborskom tjesnacu i tjesnacu Verige plovidba treba da se obavlja na način koji isključuje naglo mijenjanje kursa koje može da ugrozi sigurnost plovidbe.

U Kumborskom tjesnacu i tjesnacu Verige plovidba treba da se odvija uz stalni vizuelni i tehnički nadzor od strane ovlašćenog lica.

VIII. MJERE SIGURNOSTI PLOVIDBE NA SKADARSKOM JEZERU

Dozvoljena brzina plovidbe i mjere sigurnosti

Član 76

U području Skadarskog jezera i sa njim povezanih plovnih rijeka, najveća brzina plovidbe može da iznosi do:

- 4 čvora na udaljenosti manjoj od 300 m od obale;
- 10 čvorova na udaljenosti većoj od 300 m od obale.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, plovidba može da se obavlja većom brzinom kada postoji neposredna opasnost po zdravlje i živote ljudi.

Plovni objekti koji se koriste za potrebe državnih organa, javnih službi i upravljača zaštićenog područja, osim tehničkih plovnih objekata, mogu da plove i brzinama većim od propisanih u stavu 1 ovog člana, kada obavljaju poslove iz svoje nadležnosti.

Plovni objekti na Skadarskom jezeru treba da imaju:

- prsluke za spasavanje za sve osobe na plovilu;
- signalna sredstva;
- osnovnu opremu za komunikaciju;
- svjetlosnu signalizaciju za noćnu plovidbu.

Područja sa posebnim režimom plovidbe

Član 77

Na Skadarskom jezeru uspostavljaju se područja sa posebnim režimom plovidbe.

Plovidba u područjima iz stava 1 ovog člana obavlja se isključivo ratnim brodovima, pomoćnim pomorskim plovilima, kao i drugim brodovima i čamcima u vlasništvu ili pod upravom Crne Gore koji se koriste u nekomercijalne javne svrhe.

Režim plovidbe na specifičnim lokacijama Skadarskog jezera, i to u kanalu Rijeke Crnojevića, kanalu rijeke Karatuna, na oba kraka rijeke Morače koja pripadaju Nacionalnom parku Skadarsko jezero, na području Mihailovića, u Poseljanskom zalivu, kod Biškog repa, na ušću Rijeke Crnojevića, ušću Bazagurske matice, kao i na području oko ostrva Liponjak u zonama ograničenja ribolova, ograničen je na maksimalnu brzinu do četiri čvora.

Izuzetno od st. 2 i 3 ovog člana, Organ uprave može, na zahtjev zainteresovanog lica, odobriti plovidbu određenom plovnom objektu kroz područje sa posebnim režimom plovidbe za tačno definisani vremenski period.

Zahtjev iz stava 4 ovog člana treba da sadrži najmanje:

- naziv područja zabranjene plovidbe za koje se traži odobrenje;
- vremenski period za koji se traži odobrenje;
- identifikacione podatke i tehnički opis plovnog objekta;
- identifikacione podatke o licima koja upravljaju plovnim objektom ili borave na njemu;
- opis aktivnosti koje će se obavljati tokom plovidbe kroz područje zabranjene plovidbe.

Numerički i grafički prikaz područja iz stava 1 ovog člana, kao i period njihove primjene, Ministarstvo objavljuje objavi svake godine, najkasnije do 31. decembra tekuće godine za narednu godinu, na informativnoj karti.

Prevoz goriva i maziva

Član 78

Na Skadarskom jezeru prevoz goriva i maziva plovnim objektima može da se vrši isključivo u rezervoarima koji su sastavni dio pogonskog sistema plovnog objekta.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, kada je to neophodno, radi dopreme do plovnog objekta koji je ostao bez pogonskog goriva ili maziva, prevoz može da se vrši u količinama koje su potrebne za siguran povratak tog plovnog objekta na mjesto stalnog priveza, uz obavezu korišćenja namjenskih i hermetički zatvorenih posuda (kanistera).

Plovidba plovnih objekata sa vodenim mlaznim pogonom

Član 79

Plovni objekti na vodeni mlazni pogon (jet ski) mogu da se koriste isključivo izvan voda Skadarskog jezera.

Pogonski motori na plovnim objektima koji saobraćaju u području Skadarskog jezera mogu da se koriste pod uslovom da nemaju dvotaktni radni ciklus.

Obavještenje Organa uprave ili službe 112

Član 80

Lice koje upravlja plovnim objektom treba da, prilikom plovidbe, manevrisanja, pristajanja, privezivanja, odvezivanja i sidrenja, postupa na način kojim se ne ugrožavaju ljudski životi i ne nanosi šteta plovnim objektima, obali, napravama, uređajima, postrojenjima i životnoj sredini.

Lice iz stava 1 ovog člana treba da, odmah po uočavanju, obavijesti Organ uprave ili službu 112 o pojavama koje mogu da ugroze sigurnost plovidbe ili ekosistem, a naročito o:

- zagađenju voda Skadarskog jezera;
- upotrebi plovnih objekata suprotno ovom pravilniku ili protivpravnom ponašanju;
- izvođenju nenajavljenih ili sumnjivih radova na obalama jezera.

Informativna karta Skadarskog jezera

Član 81

Plovni objekti koji saobraćaju Skadarskim jezerom i pripadajućim plovnim rijekama treba da posjeduju važeću informativnu kartu za tekuću godinu.

Informativna karta sadrži najmanje:

- prikaz područja sa posebnim režimom plovidbe;
- prikaz područja sa posebnim režimom plovidbe radi zaštite ribljeg fonda; - ostala ograničenja i mjere zaštite životne sredine propisane za područje Nacionalnog parka Skadarsko jezero;
- uputstva i kanale komunikacije sa nadležnim državnim organima, javnim službama i upravljačem zaštićenog područja;
- ostale informacije od značaja za sigurnost plovidbe i zaštitu životne sredine.

Obrasci

Član 82

Obrasci 1 do 11 čine sastavni dio ovog pravilnika.

IX. ZAVRŠNE ODREDBE

Prestanak važenja

Član 83

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaju da važe Pravilnik o načinu vršenja nadzora, informisanja i upravljanja pomorskim saobraćajem („Službeni list CG“, br. 34/15 i

43/24) i Pravilnik o načinu najave dolaska broda u luku i odlaska broda iz luke ("Službeni list CG", broj 102/24).

Stupanje na snagu

Član 84

Ovaj pravilnik stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

*U ovaj pravilnik prenijete su:

- 1) Direktiva 2002/59/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 27. juna 2002. godine o uspostavljanju sistema nadzora plovidbe brodova i informacionog sistema Zajednice i stavljanju van snage Direktive Savjeta 93/75/EEZ (SL L 208, 5. 8. 2002);
- 2) Direktiva 2009/17/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 23. aprila 2009. godine o izmjeni Direktive 2002/59/EZ o uspostavljanju sistema nadzora plovidbe brodova i informacionog sistema Zajednice (SL L 131, 28. 5. 2009);
- 3) Direktiva Komisije 2011/15/EU od 23. februara 2011. godine o izmjeni Direktive 2002/59/EZ o uspostavljanju sistema nadzora plovidbe brodova i informacionog sistema Zajednice (SL L 49, 24. 2. 2011);
- 4) Direktiva Komisije 2014/100/EU od 28. oktobra 2014. godine o izmjeni Direktive 2002/59/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta o uspostavljanju sistema nadzora plovidbe brodova i informacionog sistema Zajednice (SL L 308, 29. 10. 2014);
- 5) Uredba (EU) 2019/1239 Evropskog parlamenta i Savjeta od 20. juna 2019. godine o uspostavljanju evropskog okruženja jedinstvenog pomorskog prozora i stavljanju van snage Direktive 2010/65/EU (SL L 198, 25. 7. 2019).

Broj: 02/1-345/26-1059/1

Podgorica, 19. maja 2026. godine

Ministar,
Filip Radulović, s.r.

OPŠTA IZJAVA (Obrazac FAL 1)
GENERAL DECLARATION (IMO FAL Form 1)

		Dolazak Arrival	Odlazak Departure
1.1 Ime i vrsta broda / Name and type of ship		1.2 IMO broj / IMO number	
1.3 Pozivni znak / Call sign		1.4 Broj putovanja / Voyage number	
2. Luka dolaska/odlaska / Port of arrival/departure		3. Datum i vrijeme dolaska/odlaska Date and time of arrival/departure	
4. Država zastava broda Flag State of ship	5. Ime kapetana broda Name of master	6. Zadnja luka / Sledeća luka Last port of call/Next port of call	
7. Podaci o upisu broda u registar (Luka, datum i broj) Certificate of registry (Port; date; number)		8. Naziv agenta i njegovi kontakti Name and contact details of ship's agent	
9. Bruto tona Gross tonnage	10. Neto tona Net tonnage		
11. Pozicija broda u luci (vez ili sidrište) Position of the ship in the port (berth or station)			
12. Osnovne informacije o putovanju (prethodna i sledeća luka; navesti gdje će si iskrcati preostali teret) Brief particulars of voyage (previous and subsequent ports of call; underline where remaining cargo will be discharged)			
13. Kratak opis tereta Brief description of the cargo			
14. Broj posade Number of crew	15. Broj putnika Number of passengers	16. Primjedbe Remarks	
Dokumenti u prilogu (navesti broj kopija) Attached documents (indicate number of copies)			
17. Izjava o teretu Cargo Declaration	18. Izjava o brodskim zalihama Ship's Stores Declaration	21. Potrebe broda za predaju otpada i ostataka tereta u prihvatnim postrojenjima The ship's requirements in terms of waste and residue reception facilities	
19. Popis posade Crew List	20. Popis putnika Passenger List		
22. Izjava o ličnim stvarima posade (samo prilikom uplovljenja) Crew's Effects Declaration (only on arrival)	23. Pomorska zdravstvena izjava (samo prilikom uplovljenja) Maritime Declaration of Health (only on arrival)		
24. Datum i potpis kapetana, ovlašćenog agenta ili oficira Date and signature by master, authorized agent or officer			

Za službenu upotrebu / For official use

Pomorska zdravstvena izjava Maritime Declaration of Health

Popunjavaju zapovjednici brodova koji dolaze iz stranih luka i dostavljaju je nadležnim vlastima
To be completed and submitted to the competent authorities by the masters of ships arriving from foreign ports.

Podnijeta u luci
Submitted at the port of

Datum
Date

Ime broda ili plovila unutrašnje
plovidbe
Name of Ship or inland navigation
vessel

IMO broj
IMO Number

Dolazi iz (Posljednja luka)*
Arriving from (Last port) *
port)

Plovi za (Sljedeća luka)
Sailing to (Next

Nacionalna pripadnost/Zastava broda
Nationality / Flag of vessel

Ime Zapovjednika
Master's Name

Međunarodna bruto tonaža (BT)
International Gross Tonnage (GT)

Međunarodna neto tonaža NT
International Net Tonnage (NT)

Da li je brod / plovilo unutrašnje plovidbe posjetio pogođeno područje identifikovano od strane Svjetske
Zdravstvene Organizacije?

Has ship / inland navigation vessel visited an affected area identified by World Health
Organization?

DA / NE
YES / NO

Luka i datum posjete (pogođenog područja)
Port and date of visit (affected area)

Broj članova posade ukranih
na brod**
Number of crew members on
board**

Broj putnika ukranih na
brod**
Number of passenger
on board**

Zdravstvena Pitanja Health Questions		DA YES	NE NO
1.	Da li je bilo koje lice umrlo na brodu tokom putovanja drugačije nego kao rezultat nezgode? Has any person died on board during the voyage otherwise than as a result of an accident? Ako je DA , navedite detalje u priloženoj tabeli. Ukupan broj smrti.... If YES , state particulars in attached schedule. Total number of deaths.....		
2.	Da li postoji na brodu ili je postojao na brodu tokom putovanja bilo koji slučaj bolesti za koju sumnjate da je zarazne prirode? Is there on board or has there been during the international voyage any case of disease which you suspect to be of an infectious nature?		
3.	Da li je ukupan broj bolesnih lica tokom putovanja bio veći od normalnog / očekivanog? Koliko bolesnih lica? Has the total number of ill persons during the voyage been greater than normal / expected? How many ill persons?		
4.	Da li se na brodu sada nalazi bilo koje bolesno lice? Ako je DA , navedite detalje u priloženoj tabeli. Is there any sick person on board now? If YES , state particulars in attached schedule.		

5.	Da li je konsultovan ljekar? Ako je DA , navedite detalje o pruženom medicinskom tretmanu ili savjetu u priloženoj tabeli. Was a medical practitioner consulted? If YES , state particulars of medical treatment or advice provided in attached schedule.		
6.	Da li ste svjesni bilo kojeg stanja na brodu koje može dovesti do infekcije ili širenja bolesti? Are you aware of any condition on board which may lead to infection or the spread of disease?		
7.	Da li je bilo koja sanitarna mjera (npr. karantin, izolacija, dezinfekcija ili dekontaminacija) bila primijenjena na brodu? Ako je DA , specificirajte tip, mjesto i datum. Has any sanitary measure (e.g. quarantine, isolation, disinfection or decontamination) been applied on board? If YES , specify type, place and date.		
8.	Da li su nađeni bilo koji slijepi putnici na brodu? Ako je DA , gdje su se ukrkali na brod (ako je poznato)? Have any stowaways been found on board? If YES , where did they join the ship (if known)?		
9.	Da li postoji bolesna životinja ili ljubimac na brodu? Is there a sick animal or pet on board?		
<p>Napomena: U odsustvu ljekara, Zapovjednik treba cijeniti sljedeće simptome kao osnove za sumnju u postojanje bolesti zarazne prirode: Note: In the absence of a surgeon, the Master should regard the following symptoms as grounds for suspecting the existence of disease of an infectious nature:</p> <p>a) groznica, koja traje nekoliko dana ili koja je praćena malaksalošću, smanjena svijest, žljezdani otok, žutica, kašalj ili otežano disanje, neuobičajeno krvarenje ili paraliza. a) fever, persisting for several days or accompanied by prostration, decreased consciousness, glandular swelling, jaundice, cough or shortness of breath, unusual bleeding, or paralysis</p> <p>b) sa ili bez groznice: bilo koji akutni osip ili probijanja na koži, teško povraćanje (drugo nego morska bolest); teška dijareja, ili povratni grčevi. b) with or without fever: any acute skin rash or eruption, severe vomiting (other than sea sickness); severe diarrhoea, or recurrent convulsions</p>			
Važeći Sertifikat oslobađanja od kontrole/Sertifikat kontrole je na brodu? Valid Sanitation Control Exemption/Control Certificate carried on board?		DA YES	NE NO
Datum/ Date		izdat u:/ issued at: _____	
		važi do:/valid till: _____	
Ponovni pregled se zahtjeva? Re-inspection required?		DA YES	NE NO

Posljednja analiza pitke vode / Datum: Last analysis of the drinking water / Date:	izdata u: Issued at:
_____	_____
Zdravstveno uvjerenje / Datum: Medical certificate / Date:	izdato u: Issued at:
_____	_____
Da li prevozite nadimljeni teret / kontejnere? Do you transport fumigated cargo / containers?	DA YES NE NO

*Nabrojite luke pristajanja od početka putovanja sa datumima odlaska, ili unutar zadnjih trideset dana, kojegod da je kraće:

*List ports of call from commencement of voyage with dates of departure, or within past thirty days, whichever is shorter:

Luka Port	Datum odlaska Date of departure	Luka Port	Datum odlaska Date of departure

**Po zahtjevu nadležne vlasti luke dolaska, nabrojati članove posade, putnike ili druga lica koja su se ukrcala na brod / plovilo unutrašnje plovidbe od kada je međunarodno putovanje počelo ili unutar zadnjih trideset dana, kojegod da je kraće, uključujući sve luke / zemlje koje su posjećene u ovom periodu (dodati dodatna imena u priloženu tabelu):

**Upon request of competent authority at port of arrival, list crew members, passengers or other persons who have joined ship / inland navigation vessel since international voyage began or within past thirty days, whichever is shorter, including all ports / countries visited in this period (add additional names to the attached schedule):

Ime Name	Ukrcalo se u luci Joined at port	Datum ukrcaja Date of joining

Ovim izjavljujem da su detalji i odgovori na pitanja dati u ovoj Zdrastvenoj Izjavi (uključujući tabelu) istiniti i tačni po mojem najboljem znanju i uvjerenju.

I hereby declare that the particulars and answers to the questions given in this Declaration of Health (including the schedule) are true and correct to the best of my knowledge and belief.

Zapovjednik/Master

Potpis/Signature

Brodski ljekar (ako se prevozi)
Ship's Surgeon (if carried)/

Su potpisani/Countersigned

Datum/Date

Prilog Pomorskoj Zdrastvenoj Izjavi
Attachment of Maritime Declaration of Health

Ime /Name	Klasa ili položaj/ Class or rating/	Godine starosti/ Age	Pol/ Sex	Državljanstvo/ Nationality	Luka, datum ukrcanja na brod, plovilo/ Port, date joined ship / vessel	Priroda bolesti/ Nature of illness	Datum početka simptoma/ Date of onset of symptoms	Prijavljeno medicinskom službeniku luke? / Reported to a port medical officer?	Dispozicija slučaja ***) Disposal of case ***)	Ljekovi, medikamneti ili drugo liječenje dato pacijentu/ Drugs, medicines or other treatment given to patient	Komentari Comments

***Stanje, (1) bilo da se lice oporavilo ili je još bolesno ili je umrlo, i (2) bilo da je lice koje je još uvijek ukrcano na brodu, bilo evakuisano (uključujući ime luke ili aerodrome), ili je sahranjeno u moru.

***State, (1) whether the person recovered is still ill or died; and (2) whether the person is still on board, was evacuated (including the name of the port or airport), or was buried at sea.

IZJAVA O TERETU (Obrazac FAL 2)
IMO CARGO DECLARATION (IMO FAL Form 2)

		Dolazak Arrival		Odlazak Departure	Broj strana Page Number
1.1 Ime broda / Name of ship		1.2 IMO broj / IMO number			
1.3 Pozivni znak / Call sign		1.4 Broj putovanja / Voyage number			
2. Luka izvještavanja / Port where report is made		3. Država zastava broda / Flag State of ship			
4. Ime kapetana / Name of master		5. Luka ukrcanja/ Luka iskrcanja Port of loading/Port of discharge			
Teretnica br. B/L No.*	6. Oznake i broj Marks and Numbers	7. Broj i vrsta pakovanja; opis robe ili ukoliko je moguće HS kod Number and kind of packages; description of goods, or, if available, the HS Code	8. Bruto težina Gross weight	9. Jedinica mjere Measurement	
10. Datum i potpis kapetana, ovlaštenog agenta ili oficira Date and signature by master, authorized agent or officer					

* Broj transportnog dokumenta. Takođe navesti izvornu luku isporuke za robu koja se prevozi multimodalnim transportnim dokumentom ili preko teretnice.

Transport document number. Also state original ports of shipment in respect to goods shipped on multimodal transport document or through bills of lading.

IZJAVA O OPASNOM TERETU

(Kao što zahtjeva SOLAS 74, poglavlje VII, uredbe 4.5 i 7-2.2, MARPOL 73/78, Aneks III, uredbe 4.3 i poglavlje 5.4, član 5.4.3.1 IMDG koda)

IMO DANGEROUS GOODS MANIFEST (IMO FAL Form 7)

(As required by SOLAS 74, chapter VII, regulations 4.5 and 7-2.2, MARPOL 73/78, Annex III, regulation 4.3 and chapter 5.4, paragraph 5.4.3.1 of the IMDG Code)

												Broj strana Page Number			
1.1 Ime broda / Name of ship						1.2 IMO broj / IMO number						1.3 Pozivni znak / Call sign			
1.4 Broj putovanja/ Voyage number				2. Državna zastava broda /Flag State of ship				3. Luka utovara / Port of loading				4. Luka istovara / Port of discharge			
5. Rezervacija / Referentni broj	6. Oznake & brojevi Id brojevi kontejnera Reg. brojevi vozila	7. Broj i vrsta Paketa	8. Pravilan naziv isporuke	9. Klasa	10. UN br./	11. Grupa pakovanja	12. Dodatni Rizici	13. Tačka paljenja u °C	14. Zagađenje	15. Masa (kg) Bruto/Neto	16. EmS	17. Položaj skladišta na brodu			
Booking/ Reference Number	Marks & Numbers Container Id. No(s). Vehicle Reg. No(s).	Number and kind of packages	Proper Shipping Name	Class	UN No.	Packing Group	Subsidiary Risk(s)	Flashpoint (in °C.c.c.)	Marine Pollutant	Mass (kg) Gross/Net	EmS	Stowage position on board			
Dodatne informacije /Additional information															
18.1 Ime kapetana / Name of master						19.1 Agent /Shipping Agent									
18.2 Mjesto i datum / Place and date						19.2 Mjesto i datum / Place and date									
Potpis Kapetana / Signature of master						Potpis Agenta / Signature of Agent									

CRNA GORA
MONTENEGRO

Obrazac 9

MINISTARSTVO POMORSTVA
MINISTRY OF MARITIME AFFAIRS

LUČKA KAPETANIJA: _____

HARBOUR MASTER'S OFFICE:

Broj: _____ Mjesto, datum, sat: _____ No

Place, date. Hour

Na osnovu Zakona o sigurnosti pomorske plovidbe ("Službeni list CG" broj 160/25 i 32/26),
Izdaje se:

According to Law on Maritime Safety ("Official gaz. No. 160/25 i 32/26) it is issued:

ODOBRENJE ZA SLOBODAN SAOBRAĆAJ SA OBALOM

FREE PRATIQUE

Brodu – To the vessel _____

BT – GT _____ NT – NT _____

Zastave – Flag _____

Luke Upisa – Port of Registry _____

Pod zapovjedništvom – Master _____

Predhodna luka – Last port _____

Agent broda u luci – Ship's agent _____

Brodar – Ship's owner _____

MP Stamp

ZAPOVJEDNIK – MASTER/AGENT

MP Stamp

OVLAŠĆENO LICE-AUTHORIZED PERSON

MINISTARSTVO POMORSTVA

MINISTRY OF MARITIME AFFAIRS

LUČKA KAPETANIJA: _____

HARBOUR MASTER'S OFFICE:

Broj: _____ Mjesto, datum, sat: _____

No _____ Place, date, hour _____

Na osnovu Zakona o sigurnosti pomorske plovidbe („Službeni list CG“ broj 160/25 i 32/26), idaje se:

According to Law on Maritime Safety („Official Gaz. “, No. 160/25 i 32/26) it is issued:

ODOBRENJE ZA ODLAZAK BRODA

PERMIT OF VESSEL'S DEPARTURE

Brodu – To the vessel _____

BT – GT _____ NT – NT _____

Zastave – Flag _____

Luke Upisa – Port of Registry _____

Pod zapovjedništvom – Master _____

Sledeća Luka – Next Port _____

Agent broda u luci – Ship's agent _____

Brodar – Ship's owner _____

Iz luke _____, unutrašnjih morskih voda i teritorijalnog mora Crne Gore

From the port of _____, Inland Waters and Territorial Waters of Montenegro

MP Stamp

MP Stamp

ZAPOVJEDNIK – MASTER/AGENT

OVLAŠĆENO LICE – AUTHORIZED PERSON

**DNEVNIK PLOVIDBE ČAMCA ZA PREVOZ PUTNIKA U UNUTRAŠNJIM
MORSKIM VODAMA CRNE GORE**

Ime / oznaka čamca: _____

Namjena (za privatne / privredne svrhe) _____

Posada: _____

Vlasnik: _____

Datum: _____

c) EVIDENCIJA PLOVIDBE	
Mjesto i vrijeme polaska	
R ^{hr}	
Stanje mora na polasku	
Stanje vjetra na polasku	
Ruta plovidbe (navesti sva mjesta pristajanja, sidrenja, zadržavanja)	
Mjesto i vrijeme dolaska	
Stanje mora na dolasku	
Stanje vjetra na dolasku	
Vanredne okolnosti, iznenadno pogošanje vremenskih okolnosti, nezgode, nepravilnosti na plovnom putu i sl	
	1
	2
	3
Putnici	4
	5
	6
	7
	8
	9
	10
	11
	12
Napomena	
Potpis skipera	
Potpis vlasnika	

Ovjera nadležnog organa: Lučka Kapetanija Kotor / Bar

1305.

Na osnovu člana 30 stav 4 Zakona o ugovoru o prevozu putnika morem („Službeni list CG“, broj 2/26), Ministarstvo pomorstva donijelo je

PRAVILNIK O OBLIKU, SADRŽAJU I NAČINU IZDAVANJA SERTIFIKATA O OSIGURANJU OD ODGOVORNOSTI PREVOZNIKA U PREVOZU PUTNIKA MOREM

Član 1

Ovim pravilnikom propisuje se oblik, sadržaj i način izdavanja sertifikata o osiguranju ili drugom finansijskom jemstvu od odgovornosti prevoznika za smrt ili tjelesnu povredu putnika, sadržaj isprave o jemstvu koja pokriva ili ne pokriva ratne rizike, a koju izdaje osiguravač (Blue Card), kao i klauzule o isključenju pokrića za radioaktivno zagađenje, hemijsko, biološko i elektromagnetno oružje, isključenju pokrića za kibernetički napad i klauzule o prestanku pokrića osiguravača i izuzeću u slučaju rata.

Član 2

Sertifikat o osiguranju ili drugom finansijskom jemstvu od odgovornosti prevoznika za smrt ili tjelesnu povredu putnika (u daljem tekstu: sertifikat) sadrži sljedeće podatke:

- 1) ime broda, pozivni znak i luku upisa;
 - 2) ime i glavno poslovno sjedište prevoznika koji stvarno obavlja prevoz u cjelini ili djelimično;
 - 3) IMO broj za identifikaciju broda;
 - 4) vrstu i trajanje, odnosno datum početka važenja osiguranja ili drugog finansijskog jemstva;
 - 5) naziv i glavno poslovno sjedište osiguravača ili drugog lica koje pruža finansijsko jemstvo, kao i poslovno sjedište osiguravača gdje je zaključeno osiguranje ili drugo finansijsko jemstvo;
 - 6) rok važenja sertifikata;
 - 7) sva dopuštena ograničenja, uslove i izuzeća osiguravajućeg pokrića.
- Sertifikat se izdaje na crnogorskom i engleskom jeziku.
Sertifikat se sačinjava na Obrascu 1.

Član 3

Ako ukupno pokriće osiguranih rizika prevoznika potiče iz više vrsta osiguranja, u sertifikatu se navodi osigurana suma iz svake pojedine vrste osiguranja.

Ako je osiguranje predviđeno za nekoliko vrsta osiguranja, u sertifikatu se navode sve vrste osiguranja.

Član 4

Osiguranje ili drugo finansijsko jemstvo od odgovornosti prevoznika treba da bude u skladu sa institutskim klauzulama iz člana 5 stav 1 tač. 1 i 2 ovog pravilnika, kao i klauzulama iz člana 6 stav 1 ovog pravilnika, koji su dati u Prilogu 1.

Član 5

Sertifikat se izdaje prevozniku koji posjeduje osiguranje odgovornosti od ratnih rizika i na osiguranje koje nije povezano sa ratom, čije pokriće je pribavljeno od različitih osiguravača i koja su izdata na osnovu sljedećih klauzula ili sa njima izjednačenim uslovima:

- 1) institutska klauzula o isključenju odgovornosti za radioaktivno zagađenje, hemijsko, biološko, biohemijsko i elektromagnetsko oružje (klauzula broj 370);

2) institutska klauzula o isključenju odgovornosti za kibernetički napad (klauzula broj 380);

3) isključenja i izuzeća pružaoca obaveznog finansijskog jemstva odgovornosti prevoznika u skladu sa zakonom, posebno pokriće ograničenja od 250 000 specijalnih prava vučenja (SDR) po putniku za svaki pojedinačni slučaj;

4) pokriće od odgovornost prevoznika za štetu u skladu sa zakonom kojim se uređuje ugovor o prevozu putnika, prtljaga i vozila morem;

5) uslov da svi iznosi ograničenja odgovornosti utvrđeni zakonom služe za smanjenje nepodmirene obaveze prevoznika i/ili njegovog osiguravača u skladu sa zakonom kojim se uređuje obavezno osiguranje odgovornosti prevoznika, čak i ako osiguravač nije isplatio naknadu štete za ratne rizike ili za druge rizike koji nijesu povezani sa ratom.

Osiguranje ratnih rizika treba da pruža pokriće odgovornosti, ako postoji, za štetu koja je nastala usljed smrti ili tjelesne povrede putnika uzrokovane sljedećim uzrocima:

1) rat, građanski rat, revolucija, pobuna, ustanak ili građanski sukob koji iz toga proizlaze, ili bilo koji neprijateljski čin od strane ili protiv zaraćene sile;

2) zarobljavanja, hapšenja, zaustavljanja ili pritvaranja, kao i posljedice toga ili pokušaja toga;

3) zaostalim minama, torpedima, bombama ili drugim napuštenim vrstama ratnog oružja;

4) činom terorista ili drugog lica koje djeluje zlonamjerno ili iz političkog motiva i svakom radnjom preduzetom za sprečavanje ili suzbijanje takvog čina;

5) konfiskacijom i eksproprijacijom.

Član 6

Osiguranje rizika iz člana 5 ovog pravilnika može da bude sklopljeno uz sljedeća izuzeća, ograničenja i uslove:

1) klauzula o automatskom otkazivanju i isključenju odgovornosti za rizik rata;

2) klauzula o roku od 30 dana za obavještenje o otkazivanju osiguranja u slučajevima u kojima ne dolazi do automatskog otkazivanja i isključenja odgovornosti za rizik rata iz tačke 1 ovog stava.

Član 7

Osiguranje rizika koji nijesu povezani sa ratom treba da pruži pokriće od odgovornosti za sve rizike za koje postoji zakonska obaveza osiguranja, osim rizika iz člana 5 ovog pravilnika, bez obzira na to primjenjuju li se njih izuzeća, ograničenja i uslovi iz člana 6 ovog pravilnika.

Sadržaj institutskih klauzula iz člana 5 stav 1 tač. 1 i 2 ovog pravilnika, kao i klauzule iz člana 6 stav 1 ovog pravilnika dat je u Prilogu 1.

Sadržaj isprave o jemstvu (Blue Card) dat je u Prilogu 2.

Član 8

Obrazac 1 i Prilozi 1 i 2 čine sastavni dio ovog pravilnika.

Član 9

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 02/1-345/26-1051/1

Podgorica, 18. maja 2026. godine

Ministar,
Filip Radulović, s.r.

**SERTFIKAT O OSIGURANJU ILI DRUGOM FINANSIJSKOM JEMSTVU U POGLEDU ODGOVORNOSTI ZA SMRT
I TJELESNU POVREDU PUTNIKA (BRODOVI KLASE A I B)**

Ime broda	Broj ili slova raspoznavanja	IMO identifikacijski broj broda	Luka upisa	Ime i puna adresa glavnog mjesta poslovanja prevoznika koji stvarno obavlja prevoz

Ovim se potvrđuje da navedeni brod ima valjanu polisu osiguranja ili drugo finansijsko jemstvo u skladu sa zahtjevima odredaba člana 4bis Atinske konvencije o prevozu putnika i njihovog prtljaga morem iz 2002.

Vrsta osiguranja

Trajanje osiguranja

Naziv i adresa osiguravača i/ili jemca (jemaca)

Naziv

Adresa

Ovim se potvrđuje da je osiguravajuće pokriće podijeljeno na dio osiguranja ratnih rizika i dio osiguranja ostalih rizika osim ratnih, u skladu sa sprovedenim smjernicama koje je u oktobru 2006. usvojio Pravni odbor Međunarodne pomorske organizacije. Svaki od ovih djelova osiguravajućeg pokrića podliježe svim izuzećima i ograničenjima dopuštenim Konvencijom i sprovedenim smjernicama. Osiguravači nijesu solidarno odgovorni. Osiguravači su:

Za ratne rizike: _____ (adresa)

Za ostale rizike osim ratnih: _____ (adresa)

Ova potvrda važi do

Izdala Lučka kapetanija (navesti naziv)

Republika Crna Gora

U dana

(Mjesto)

(Datum)

.....
(Potpis i funkcija službenika koji izdaje ili ovjerava potvrdu)

**SERTIFIKAT O OSIGURANJU ILI DRUGOM FINANSIJSKOM JEMSTVU U POGLEDU ODGOVORNOSTI ZA SMRT
I TJELESNU POVREDU PUTNIKA (BRODOVI KLASSE C I D)**

Ime broda	Broj ili slova raspoznavanja	IMO identifikacijski broj broda	Luka upisa	Ime i puna adresa glavnog mjesta poslovanja prevoznika koji stvarno obavlja prevoz

Ovim se potvrđuje da navedeni brod ima valjanu polisu osiguranja ili drugo finansijsko jemstvo u skladu sa zahtjevima odredaba člana 4bis Atinske konvencije o prevozu putnika i njihovog prtljaga morem iz 2002.

Vrsta osiguranja

Trajanje osiguranja

Naziv i adresa osiguravača i/ili jemca (jemaca)

Naziv

Adresa

Ova potvrda važi do

Dopuštena ograničenja, uslovi i izuzeća osiguravajućeg pokrivanja:

.....

Izdala ili ovjerila Lučka kapetanija (navesti naziv)

Republika Crna Gora

U dana

(Mjesto)

(Datum)

.....
(Potpis i funkcija službenika koji izdaje ili ovjerava potvrdu)

INSTITUTSKA KLAUZULA O ISKLJUČENJU POKRIĆA ZA RADIOAKTIVNO ZAGAĐENJE, HEMIJSKO, BIOLOŠKO, BIOHEMIJSKO I ELEKTROMAGNETSKO ORUŽJE (CL 370, 10/11/2003)

Ova klauzula je uvijek primjenjiva i prevladava nad svim drugim elementima ovog osiguranja koji nijesu u skladu sa njom
1. Ovo osiguranje ni u kom slučaju ne pokriva gubitak, štetu, odgovornost ili troškove koji su direktno ili indirektno uzrokovani ili su potpomognuti ili su nastali zbog:

- a) jonizirajućeg djelovanja radioaktivnog zračenja ili radioaktivnog zagađenja od bilo kojeg nuklearnog goriva ili od nuklearnog otpada ili od izgaranja nuklearnog goriva;
- b) radioaktivnih, otrovnih, eksplozivnih ili drugih opasnih ili radioaktivnih svojstava bilo kojeg nuklearnog postrojenja, reaktora ili druge nuklearne naprave ili njihovih nuklearnih sastavnih djelova;
- c) bilo kojeg oružja ili naprave sa atomskom ili nuklearnom fisijom i/ili fuzijom ili drugom sličnom reakcijom ili radioaktivnom snagom ili materijom;
- d) radioaktivnih, otrovnih, eksplozivnih ili drugih opasnih ili radioaktivnih svojstava bilo koje radioaktivne materije. Izuzeće u ovoj potklauzuli ne primjenjuje se na radioaktivne izotope različite od nuklearnog goriva kada se ti izotopi pripremaju, prevoze, skladište ili upotrebljavaju u komercijalne, poljoprivredne, zdravstvene, naučne ili druge slične miroljubive svrhe;
- e) bilo kojeg hemijskog, biološkog, biohemijskog ili elektromagnetskog oružja.

INSTITUTSKA KLAUZULA O ISKLJUČENJU POKRIĆA ZA KIBERNETIČKI NAPAD (CL 380, 10/11/03)

1. U skladu sa klauzulom 10.2. navedenom u nastavku, ovo osiguranje ni u kom slučaju ne pokriva gubitak, štetu, odgovornost ili troškove koji su direktno ili indirektno uzrokovani ili su potpomognuti ili su nastali zbog upotrebe ili rukovanja, radi nanošenja štete, bilo kojim računarom, računarskim sistemom, računarskim programom, zlonamjernom šifrom, računarskim virusom ili postupkom ili bilo kojim drugim elektronskim sistemom.

2. Kada je ova klauzula navedena na polisama koje pokrivaju rizike rata, građanskog rata, revolucije, pobune, ustanka ili građanskih sukoba proizašlih iz tih događaja, ili svakog neprijateljskog djelovanja od strane neprijateljske sile ili protiv nje, ili terorizma ili bilo koje osobe koja djeluje zbog političkih motiva, klauzula 10.1. ne dopušta isključivanje gubitaka (koji bi inače bili pokriveni) nastalih zbog upotrebe bilo kojeg računara, računarskog sistema ili računarskog programa ili bilo kojeg drugog elektronskog sistema u sistemu za lansiranje i/ili navođenje i/ili mehanizmu za ispaljivanje bilo kojeg oružja ili projektila.

KLAUZULA O AUTOMATSKOM PRESTANKU OSIGURAVAJUĆEG POKRIĆA I IZUZEĆU U SLUČAJU RATA

1. Automatski prestanak pokrića

Bez obzira na to je li izdato obavještenje o otkazivanju, pokriva AUTOMATSKI PRESTAJE DA VAŽI:

a) po izbijanju rata (nezavisno od toga postoji li objava rata) između bilo koje od ovih država: Velika Britanija, Sjedinjene Američke Države, Francuska, Ruska Federacija, Narodna Republika Kina;

2. za svaki brod za koji je odobreno pokrivaće, ako je za taj brod pokrenut formalni postupak oduzimanja broda zbog sticanja vlasništva ili posjeda na brodu.

2. Rat između pet sila

Ovo osiguranje isključuje:

a) gubitak, štetu, odgovornost ili troškove koji su nastali zbog izbijanja rata (nezavisno od toga postoji li objava rata) između bilo koje od ovih država: Velika Britanija, Sjedinjene Američke Države, Francuska, Ruska Federacija, Narodna Republika Kina;

b) oduzimanje broda zbog sticanja vlasništva ili posjeda na brodu.

SADRŽAJ ISPRAVE O JEMSTVU (BLUE CARD) ZA POKRIĆE RIZIKA

Isprava o jemstvu (Blue Card) treba da sadrži:

1) „Blue Card“ osiguravača ratnih rizika

Potvrda kojom se dokazuje pokriće osiguranja u skladu sa članom 4.a Atinske konvencije o prevozu putnika i njihovog prtljaga morem iz 2002.

Ime broda:

IMO identifikacijski broj broda:

Luka upisa:

Ime i adresa vlasnika:

Ovim se potvrđuje da navedeni brod, dok je u vlasništvu navedenog vlasnika, ima valjanu polisu osiguranja u skladu sa zahtjevima člana 4.a Atinske konvencije iz 2002. o prevozu putnika i njihovog prtljaga morem, na koje se primjenjuju sva izuzeća i ograničenja predviđena obaveznim osiguranjem za ratne rizike u skladu sa Konvencijom i s provedenim smjernicama koje je usvojio Pravni odbor Međunarodne pomorske organizacije u oktobru 2006., uključujući posebno sljedeće klauzule:

[ovdje, zavisno od želje ugovornih strana, mogu biti umetnute odredbe Atinske konvencije o prevozu putnika i njihovog prtljaga morem iz 2002 i I M O Smjernica sa dodacima]

Period osiguranja od: (datum početka osiguravajućeg pokrića)

do: (datum isteka osiguravajućeg pokrića)

Pod uslovom da osiguravač može poništiti ovu potvrdu tako da navedenom tijelu pošalje pisano obavještenje o otkazivanju 30 dana unaprijed, čime odgovornost osiguravača prestaje od dana isteka navedenog otkaznog roka, ali samo u pogledu nezgoda koje su se dogodile nakon toga.

Datum:

Potvrdu izdaje:

(naziv osiguravača)

[Adresa]

(kao zastupnik...)

.....

Potpis osiguravača

2) „Blue Card“ osiguravača ostalih rizika osim ratnih

Potvrda kojom se dokazuje osiguranje u skladu sa članom 4.a Atinske konvencije o prevozu putnika i njihovog prtljaga morem, 2002.

Ime broda:

IMO identifikacijski broj broda:

Luka upisa:

Ime i adresa vlasnika:

Ovim se potvrđuje da navedeni brod, dok je u vlasništvu navedenog vlasnika, ima valjanu polisu osiguranja u skladu sa zahtjevima člana 4.a Atinske konvencije iz 2002. o prevozu putnika i njihovog prtljaga morem, na koje se primjenjuju sva izuzeća i ograničenja predviđena za osiguravače koji ne pokrivaju ratne rizike u skladu sa Konvencijom i sprovedenim smjernicama koje je donio Pravni odbor Međunarodne pomorske organizacije u oktobru 2006., uključujući posebno sljedeće klauzule:

[ovdje, zavisno od želje ugovornih strana, mogu biti umetnute odredbe Atinske konvencije o prevozu putnika i njihovog prtljaga morem iz 2002, i I M O Smjernica sa dodacima]

Period osiguranja od: (datum početka osiguravajućeg pokrića)

do: (datum isteka osiguravajućeg pokrića)

Osiguravač može poništiti ovu potvrdu tako da navedenom tijelu pošalje pisano obavještenje o otkazivanju tri mjeseca unaprijed, čime odgovornost osiguravača prestaje od dana isteka navedenog otkaznog roka, ali samo u pogledu nezgoda koje su se dogodile nakon toga.

Datum:

Potvrdu izdaje:

(naziv osiguravača)

[Adresa]

.....

Potpis osiguravača

Kao zastupnik za (naziv osiguravača)

.....

1306.

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

PRVO ODJELJENJE

PREDMET ŽIVKOVIĆ I DRUGI protiv CRNE GORE

*(Predstavka br. 19333/23 i 7 drugih -
vidjeti tabelu u prilogu)*

PRESUDA

STRAZBUR
13. maj 2026. godine

Ova presuda je pravosnažna ali može biti predmet redakcijske izmjene.

U predmetu **Živković i drugi protiv Crne Gore,**

Evropski sud za ljudska prava (Prvo odjeljenje), na zasjedanju Odbora u sastavu:

Raffaele Sabato, *predsjednik,*

Artūrs Kučs,

Anna Adamska-Gallant, *sudije,*

i Viktoriya Maradudina, *postupajući kao zamjenik registrara Odjeljenja,*

Nakon vijećanja na sjednici zatvorenoj za javnost 9. aprila 2026. godine,

Donosi sljedeću presudu, koja je usvojena tog dana:

POSTUPAK

1. Predmet je pokrenut predstavkom protiv Crne Gore koja je podnijeta Sudu na osnovu člana 34 Konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda („Konvencija“) različitim datuma navedenih u tabeli u prilogu.

2. Vlada Crne Gore („Vlada“) je obaviještena o predstavkama.

ČINJENICE

3. Spisak podnosilaca predstavki i relevantni detalji o predstavkama navedeni su u tabeli u prilogu.

4. Podnosioci predstavki su se prituživali zbog prekomjerne dužine trajanja postupka pred Ustavnim sudom.

PRAVO

I. OBJEDINJAVANJE PREDSTAVKI

5. Uzimajući u obzir isti predmet predstavki, Sud je utvrdio da je odgovarajuće da ih ispita objedinjeno u okviru jedne presude.

II. NAVODNA POVREDA ČLANA 6 STAV 1 KONVENCIJE

6. Podnosioci predstavki su se prituživali da dužina trajanja konkretnih građanskih postupaka nije bila u skladu sa zahtjevom „razumnog roka“. Pozvali su se na član 6 stav 1 Konvencije.

7. Sud ponavlja da razumnost dužine trajanja postupka mora biti procijenjena u svjetlu okolnosti predmeta i u odnosu na sljedeće kriterijume: složenost predmeta, ponašanje podnosilaca predstavke i relevantnih organa, kao i od kakvog je značaja predmet spora za podnosioca predstavke (vidjeti *Frydlender protiv Francuske* [VV], br. 30979/96, stav 43, ECHR 2000-VII).

8. U vodećim predmetima *Živaljević protiv Crne Gore*, br. 17229/04, stavovi 72-78, 8. mart 2011. godine i *Siništaj protiv Crne Gore* [Odbor], br. 31529/15, stav 32, 23. septembar 2021. godine, Sud je već utvrdio povredu u odnosu na pitanja slična ovima u konkretnom predmetu.

9. Nakon ispitivanja cjelokupnog materijala koji mu je dostavljen, Sud nije utvrdio ni jednu činjenicu ili argument koji bi ga uvjerio da donese drugačiji zaključak o prihvatljivosti i osnovanosti ovih pritužbi. Naročito, sud odbija prigovor Vlade da predmetne predstavke predstavljaju zloupotrebu prava na predstavku jer su medijske izjave na koje se Vlada pozvala bile opšte prirode (u vezi prijateljskih poravnjanja postignutih uopšteno u ovakvim vrstama predmeta) i, štaviše, date su od strane lica koje nije ni jedan od podnosilaca predstavki ni njihov zastupnik u konkretnom predmetu (vidjeti *Miroļubovs i drugi protiv Letonije*, br. 798/05, stav 66, 15. septembar 2009. godine, u kojoj je Sud utvrdio da direktna odgovornost podnosioca predstavke u otkrivanju informacija mora uvijek biti utvrđena sa dovoljnom sigurnošću i da sama sumnja nije dovoljna; suprotno *Mătăsar* protiv Republike Moldavije (odl.), br. 44743/08, stav 37, 21. januar 2020. godine).

10. Nakon ispitivanja cjelokupnog materijala koji mu je dostavljen, Sud nije utvrdio ni jednu činjenicu ili argument koji bi mogli da opravdaju ukupnu dužinu trajanja postupka na nacionalnom nivou. Na osnovu svoje prakse po ovom pitanju, Sud smatra da je u konkretnom predmetu dužina trajanja postupka bila prekomjerna i nije ispunila zahtjev „razumnog roka“.

2. Na osnovu toga, pritužbe su prihvatljive i otkrivaju povredu člana 6 stav 1 Konvencije.

I. PRIMJENA ČLANA 41 KONVENCIJE

3. Razmatrajući dokumentaciju koja mu je bila na raspolaganju i svoju praksu (vidjeti, konkretno, *Živaljević*, gore citirana, stavovi 72-78, i *Siništaj*, takođe gore citirana, stav 37), Sud smatra razumnim da dosudi iznose koji su navedeni u tabeli u prilogu.

IZ OVIH RAZLOGA, SUD, JEDNOGLASNO,

1. *Odlučuje* da objedini predstavke:

2. *Proglašava* predstavke prihvatljivim;

3. *Utvrđuje* da ove predstavke otkrivaju povredu člana 6 stav 1 Konvencije u odnosu na prekomjernu dužinu trajanja postupka pred Ustavnim sudom;

4. *Utvrđuje*

(a) da tužena država treba da plati podnosiocima predstavki, u roku od tri mjeseca, iznose navedene u tabeli u prilogu;

(b) da se od isteka navedena tri mjeseca, pa do isplate ovih iznosa obračunava kamata na gore navedene iznose po stopi koja je jednaka najnižoj kamatnoj stopi Evropske centralne banke tokom zateznog perioda uz dodatak od tri procentna poena.

Sačinjeno na engleskom jeziku i objavljeno u pisanoj formi 13. maja 2026. godine na osnovu Pravila 77 stavovi 2 i 3 Poslovnika Suda

Viktoriya Maradudina
postupajući kao zamjenik registrara

Raffaele Sabato
predsjednik

PRILOG

Spisak predstavki u kojima su iznijete pritužbe na osnovu člana 6 stav 1 Konvencije
(prekomjerna dužina trajanja postupka pred Ustavnim sudom)

Br.	Broj predstavke Datum podnošenja	Ime podnosioca predstavke Godina rođenja	Ime i adresa zastupnika	Početak postupka	Okončanje postupka	Ukupna dužina trajanja Nivoi nadležnosti	Iznos dosuđen za naknadu nematerijalne štete (u eurima) ¹	Iznos dosuđen za troškove i izdatke (u eurima) ²
1.	19333/23 5. maj 2023. godine	Olga ŽIVKOVIĆ 1972.		28. decembar 2018. godine	7. februar 2023. godine	4 godine 1 mjesec i 11 dana 1 nivo nadležnosti	1.200,00	–
2.	24029/23 2. jun 2023. godine	Brankica SANDIĆ 1968	Minić Nataša Novi Sad	6. mart 2019. godine	24. februar 2023. godine	3 godine 11 mjeseci i 19 dana 1 nivo nadležnosti	1.200,00	250,00
3.	24977/23 9. jun 2023. godine	Rajka RADENOVIĆ 1967	Minić Nataša Novi Sad	11. decembar 2018. godine	26. april 2023. godine	4 godine, 4 mjeseca i 16 dana 1 nivo nadležnosti	1.200,00	250,00
4.	25685/23 7. jun 2023. godine	Dragica KOVAČEVIĆ 1978	Minić Nataša Novi Sad	28. decembar 2018. godine	24. januar 2023. godine	4 godine i 28 dana 1 nivo nadležnosti	1.200,00	250,00
5.	25689/23 15. jun 2023. godine	Dragica KONATAR 1960	Minić Nataša Novi Sad	4. april 2019. godine	26. april 2023. godine	4 godine i 23 dana 1 nivo nadležnosti	1.200,00	250,00

¹ Uvećan za bilo koje poreze koji se mogu naplatiti podnosiocima predstavki.

² Uvećan za bilo koje poreze koji se mogu naplatiti podnosiocima predstavki.

Br.	Broj predstavke Datum podnošenja	Ime podnosioca predstavke Godina rođenja	Ime i adresa zastupnika	Početak postupka	Okončanje postupka	Ukupna dužina trajanja Nivoi nadležnosti	Iznos dosuđen za naknadu nematerijalne štete (u eurima) ¹	Iznos dosuđen za troškove i izdatke (u eurima) ²
6.	26484/23 15. jun 2023. godine	Gordana BULATOVIĆ 1971	Minić Nataša Novi Sad	16. januar 2019. godine	24. januar 2023. godine	4 godine i 9 dana 1 nivo nadležnosti	1.200,00	250,00
7.	26485/23 17. jun 2023. godine	Danijela GOGIĆ 1969	Minić Nataša Novi Sad	5. mart 2018. godine	27. april 2023. godibne	5 godina 1 mjesec i 23 dana 1 nivo nadležnosti	1.500,00	250,00
8.	30606/23 6 jul 2023. godine	Mirjana VASILJEVIĆ 1964	Minić Nataša Novi Sad	2. april 2019. godine	5. april 2023. godine	4 godine i 4 dana 1 nivo nadležnosti	1.200,00	250,00

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

FIRST SECTION

CASE OF ŽIVKOVIĆ AND OTHERS v. MONTENEGRO

*(Applications nos. 19333/23 and 7 others –
see appended list)*

JUDGMENT

STRASBOURG
13 May 2026

This judgment is final but it may be subject to editorial revision.

In the case of Živković and Others v. Montenegro,

The European Court of Human Rights (First Section), sitting as a Committee composed of:

Raffaele Sabato, *President*,

Artūrs Kučs,

Anna Adamska-Gallant, *judges*,

and Viktoriya Maradudina, *Acting Deputy Section Registrar*.

Having deliberated in private on 9 April 2026,

Delivers the following judgment, which was adopted on that date:

PROCEDURE

1. The case originated in applications against Montenegro lodged with the Court under Article 34 of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (“the Convention”) on the various dates indicated in the appended table.

2. The Montenegrin Government (“the Government”) were given notice of the applications.

THE FACTS

3. The list of applicants and the relevant details of the applications are set out in the appended table.

4. The applicants complained of the excessive length of constitutional proceedings.

THE LAW

I. JOINDER OF THE APPLICATIONS

5. Having regard to the similar subject matter of the applications, the Court finds it appropriate to examine them jointly in a single judgment.

II. ALLEGED VIOLATION OF ARTICLE 6 § 1 OF THE CONVENTION

6. The applicants complained that the length of the civil proceedings in question had been incompatible with the “reasonable time” requirement. They relied on Article 6 § 1 of the Convention.

7. The Court reiterates that the reasonableness of the length of proceedings must be assessed in the light of the circumstances of the case and with reference to the following criteria: the complexity of the case, the conduct of the applicants and the relevant authorities and what was at stake for the applicants in the dispute (see *Frydlender v. France* [GC], no. 30979/96, § 43, ECHR 2000-VII).

8. In the leading cases of *Živaljević v. Montenegro*, no. 17229/04, §§ 72-78, 8 March 2011 and *Siništaj v. Montenegro* [Committee], no. 31529/15, § 32, 23 September 2021, the Court already found a violation in respect of issues similar to those in the present case.

9. Having examined all the material submitted to it, the Court has not found any fact or argument capable of persuading it to reach a different conclusion on the admissibility and merits of these complaints. Notably, the Court dismisses the Government’s objection that the present applications are an abuse of the right of application because the media statements to which the Government referred were of a general nature (concerning friendly settlements reached in general in this type of cases) and, moreover, had been given by a person who is neither one of the applicants nor their representative in the present case (see *Miroļubovs and Others v. Latvia*, no. 798/05, § 66, 15 September 2009, in which the Court held that the direct responsibility of the applicant in the disclosure must always be established with sufficient certainty and that a mere suspicion would not suffice; contrast with *Mătăsar v. the Republic of Moldova* (dec.), no. 44743/08, § 37, 21 January 2020).

10. Having examined all the material submitted to it, the Court has not found any fact or argument capable of justifying the overall length of the proceedings at the national level. Having regard to its case-law on the subject, the Court considers that in the instant case the length of the proceedings was excessive and failed to meet the “reasonable time” requirement.

11. These complaints are therefore admissible and disclose a breach of Article 6 § 1 of the Convention.

III. APPLICATION OF ARTICLE 41 OF THE CONVENTION

12. Regard being had to the documents in its possession and to its case-law (see, in particular, *Živaljević*, cited above, §§ 72-78, and *Siništaj*, also cited above, § 37), the Court considers it reasonable to award the sums indicated in the appended table.

FOR THESE REASONS, THE COURT, UNANIMOUSLY,

1. *Decides* to join the applications;
2. *Declares* the applications admissible;
3. *Holds* that these applications disclose a breach of Article 6 § 1 of the Convention concerning the excessive length of constitutional proceedings;
4. *Holds*
 - (a) that the respondent State is to pay the applicants, within three months, the amounts indicated in the appended table;
 - (b) that from the expiry of the above-mentioned three months until settlement simple interest shall be payable on the above amounts at a rate equal to the marginal lending rate of the European Central Bank during the default period plus three percentage points.

Done in English, and notified in writing on 13 May 2026, pursuant to Rule 77 §§ 2 and 3 of the Rules of Court.

Viktoriya Maradudina
Acting Deputy Registrar

Raffaele Sabato
President

APPENDIX

List of applications raising complaints under Article 6 § 1 of the Convention
(excessive length of constitutional proceedings)

No.	Application no. Date of introduction	Applicant's name Year of birth	Representative's name and location	Start of proceedings	End of proceedings	Total length Levels of jurisdiction	Amount awarded for non-pecuniary damage per applicant (in euros) ¹	Amount awarded for costs and expenses per application (in euros) ²
1.	19333/23 05/05/2023	Olga ŽIVKOVIĆ 1972		28/12/2018	07/02/2023	4 year(s) and 1 month(s) and 11 day(s) 1 level(s) of jurisdiction	1,200	-
2.	24029/23 02/06/2023	Brankica SANDIĆ 1968	Minić Nataša Novi Sad	06/03/2019	24/02/2023	3 year(s) and 11 month(s) and 19 day(s) 1 level(s) of jurisdiction	1,200	250
3.	24977/23 09/06/2023	Rajka RADENOVIĆ 1967	Minić Nataša Novi Sad	11/12/2018	26/04/2023	4 year(s) and 4 month(s) and 16 day(s) 1 level(s) of jurisdiction	1,200	250
4.	25685/23 07/06/2023	Dragica KOVAČEVIĆ 1978	Minić Nataša Novi Sad	28/12/2018	24/01/2023	4 year(s) and 28 day(s) 1 level(s) of jurisdiction	1,200	250
5.	25689/23 15/06/2023	Dragica KONATAR 1960	Minić Nataša Novi Sad	04/04/2019	26/04/2023	4 year(s) and 23 day(s) 1 level(s) of jurisdiction	1,200	250
6.	26484/23 15/06/2023	Gordana BULATOVIĆ 1971	Minić Nataša Novi Sad	16/01/2019	24/01/2023	4 year(s) and 9 day(s) 1 level(s) of jurisdiction	1,200	250
7.	26485/23 17/06/2023	Danijela GOGIĆ 1969	Minić Nataša Novi Sad	05/03/2018	27/04/2023	5 year(s) and 1 month(s) and 23 day(s) 1 level(s) of jurisdiction	1,500	250
8.	30606/23 06/07/2023	Mirjana VASILJEVIĆ 1964	Minić Nataša Novi Sad	02/04/2019	05/04/2023	4 year(s) and 4 day(s) 1 level(s) of jurisdiction	1,200	250

¹ Plus any tax that may be chargeable to the applicants.

² Plus any tax that may be chargeable to the applicants.

1307.

Na osnovu člana 33 stav 7 tačka 4 Zakona o energetici („Službeni list Crne Gore”, br. 028/25 od 19.03.2025, 003/26 od 09.01.2026) i člana 17 tačka 6 Statuta Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti (“Službeni list Crne Gore, broj 56/25), Odbor Agencije, na sjednici održanoj 19.05.2026. godine, donio je

PRAVILA O CERTIFIKACIJI OPERATORA PRENOSNOG SISTEMA

Predmet

Član 1

Ovim pravilima se bliže određuje postupak sertifikacije operatora prenosnog sistema električne energije ili gasa, sadržaj zahtjeva za sertifikaciju, dokazi koji se prilažu uz zahtjev, sadržaj odluke o sertifikaciji, sadržaj i izgled sertifikata i rok izrade sertifikata.

Izrazi

Član 2

Izrazi koji se upotrebljavaju u ovim pravilima imaju isto značenje kao i u Zakonu o energetici (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak sertifikacije

Član 3

- (1) Postupak izdavanja sertifikata operatoru prenosnog sistema vrši Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti (u daljem tekstu: Agencija), a pokreće se:
 - 1) na zahtjev operatora prenosnog sistema,
 - 2) na zahtjev operatora ili vlasnika prenosnog sistema koji je pod kontrolom lica ili grupe lica iz treće države ili trećih država;
 - 3) po službenoj dužnosti, ili
 - 4) na zahtjev nadležnog organa Energetske zajednice (u daljem tekstu: Zajednica).
- (2) Operator prenosnog sistema iz stava 1 tačka 1 ovog člana koji podnosi zahtjev za sertifikaciju mora da ima licencu za obavljanje djelatnosti prenosa električne energije, odnosno djelatnosti prenosa gasa, te da ovu djelatnost obavlja kao nezavisno pravno lice.

Zahtjev

Član 4

- (1) Postupak sertifikacije u slučaju iz člana 3 stav 1 tačka 1 ovih pravila pokreće se podnošenjem zahtjeva za sertifikaciju (u daljem tekstu: Zahtjev).
- (2) Operator prenosnog sistema zahtjev iz stava 1 ovog člana podnosi na Obrascu S1.
- (3) Zahtjev iz stava 1 ovog člana sadrži podatke o podnosiocu zahtjeva i izjavu o ispravnosti i istinitosti podataka navedenih u Obrascu S1.
- (4) Pored zahtjeva iz stava 2 ovog člana, operator prenosnog sistema dostavlja podatke na posebnom Obrascu S2.
- (5) Obrasci koji se dostavljaju u postupku sertifikacije sastavni su dio ovih pravila.

Dokazi koji se dostavljaju uz zahtjev

Član 5

Uz zahtjev iz člana 4 ovih pravila podnosi se:

- 1) Akt o osnivanju (statut) i izvod iz registra u skladu sa propisom kojim se uređuje registracija privrednih subjekata;
- 2) Godišnji finansijski izvještaj sa izvještajem revizora;
- 3) Dokaz o vlasničkim i drugim pravima na mreži;
- 4) Spisak licenci, dozvola i/ili drugih ovlaštenja koje podnosilac zahtjeva posjeduje za obavljanje energetske djelatnosti u Crnoj Gori i/ili drugim zemljama;
- 5) Spisak suvlasnika/akcionara sa jasno naznačenim brojem akcija i glasova koje ima svaki suvlasnik/akcionar;
- 6) Spisak suvlasnika/akcionara iz trećih zemalja, ukoliko ih ima, sa jasno naznačenim brojem akcija i glasova koje ima svaki suvlasnik/akcionar;
- 7) Spisak pravnih lica koja su pod neposrednom ili posrednom kontrolom podnosioca zahtjeva, sa jasnim navođenjem načina kontrole i prava podnosioca zahtjeva koja proizilaze iz te kontrole;
- 8) Spisak drugih energetskih subjekata povezanih sa podnosiocem zahtjeva sa jasnim opisom vrste odnosa i nivoom saradnje;
- 9) Spisak licenci, dozvola i/ili drugih ovlaštenja koja imaju lica iz tač. 5 i 6 ovog stava, za obavljanje energetske djelatnosti u Crnoj Gori i/ili drugim zemljama;
- 10) Kopije akata kojima se uređuje organizacija rada organa upravljanja podnosioca zahtjeva;
- 11) Spisak članova organa upravljanja lica iz tač. 5 i 6 ovog stava;
- 12) Odluku o izboru članova organa upravljanja podnosioca zahtjeva;
- 13) Odluku organa upravljanja o izboru direktora podnosioca zahtjeva;
- 14) Izjavu o direktoru i drugim licima za zastupanje koja sadrži:
 - Nadležnosti i funkcije
 - Opise njihovih radnih mjesta
 - Izjavu da ta lica ne učestvuju u obavljanju energetskih djelatnosti proizvodnje i/ili snabdijevanja električnom energijom i/ili gasom;
- 15) Akt kojim se sprječava otkrivanje povjerljivih ili drugih komercijalno osjetljivih informacija energetskim subjektima koji se bave proizvodnjom i/ili snabdijevanjem električnom energijom i/ili gasom i drugim subjektima i licima;
- 16) Izjava o zaposlenima koji su prešli kod podnosioca zahtjeva, a obavljali su poslove rukovođenja ili su bili članovi organa upravljanja kod energetskih subjekta koja obavljaju djelatnost proizvodnje ili snabdijevanja električnom energijom ili gasom, u periodu od šest mjeseci prije podnošenja zahtjeva za sertifikaciju;
- 17) Izjava o predstavnicima javne vlasti koji imaju direktnu ili indirektnu kontrolu ili pravo udjela kod podnosioca zahtjeva;
- 18) Dokaz o načinu ispunjavanja odredbi članova 124 i 152 Zakona;
- 19) Specifikacija energetskih objekata koji čine prenosni sistem.

Član 6

- (1) Zahtjev i dokazi iz čl. 4 i 5 ovih pravila dostavljaju se u originalu ili ovjerenom prepisu, na službenom jeziku u Crnoj Gori, u pisanoj i elektronskoj formi.
- (2) Za potrebe dobijanja mišljenja Zajednice, zahtjev i dokaze iz čl. 4 i 5 ovih pravila dostavljaju se prevedeni od strane sudskog tumača na engleski jezik, u pisanoj i elektronskoj formi.
- (2) Podnosilac zahtjeva je, u toku postupka sertifikacije, dužan da bez odlaganja obavijesti Agenciju o svim promjenama u odnosu na dostavljene dokaze iz člana 5 ovih pravila, i dostavi ispravljena dokumenta, podatke ili informacije.

Razmatranje zahtjeva

Član 7

- (1) Agencija na osnovu dokumentacije dostavljene uz zahtjev, provjerava ispunjenost uslova propisanih Zakonom i ovim pravilima za izdavanje sertifikata, i u roku ne dužem od četiri mjeseca donosi privremenu odluku.
- (2) Ako je zahtjev za izdavanje sertifikata nepotpun i/ili ne sadrži sve podatke o ispunjenosti uslova, Agencija o tome obavještava podnosioca zahtjeva i određuje mu primjeren rok za kompletiranje dokumentacije, odnosno otklanjanje nedostataka u podnijetoj dokumentaciji.
- (3) U slučaju da podnosilac zahtjeva ne dostavi traženu dokumentaciju i podatke u ostavljenom roku, Agencija će zahtjev odbiti.
- (4) Ako Agencija ne donese privremenu odluku u roku iz stava 1 ovog člana, smatraće se da je odluka donijeta, o čemu će Agencija obavjestiti Zajednicu.
- (5) Zahtjev za sertifikaciju, dokumentacija dostavljena uz zahtjev, obavještenje o nedostacima, kao i zaključak o odbacivanju zahtjeva objavljuju se na internet stranici Agencije.

Član 8

- (1) Privremena odluka iz člana 7 stav 1 ovih pravila po pravilu sadrži: stav Agencije o ispunjenosti uslova za davanje sertifikata, naziv, sjedište i adresu operatora prenosnog sistema koji je podnio zahtjev za sertifikaciju, obavezu dostavljanja odluke Zajednici na mišljenje i obrazloženje koje sadrži utvrđeno činjenično stanje u pogledu ispunjenosti uslova u skladu sa zakonom i ovim pravilima.
- (2) Odluku iz stava 1 ovog člana Agencija bez odlaganja dostavlja Zajednici, zajedno sa podnijetim zahtjevom i dokazima iz čl. 4 i 5 ovih pravila.
- (3) Nakon dobijanja mišljenja od strane Zajednice, Agencija u roku od dva mjeseca donosi konačnu odluku po zahtjevu.
- (4) U postupku donošenja konačne odluke razmatra se mišljenje Zajednice i u slučaju da se isto razlikuje od stava Agencije, Agencija će obrazložiti razloge neprihvatanja mišljenja ovog tijela.
- (5) Ako Zajednica ne dostavi mišljenje na privremenu odluku iz člana 7 stav 1 ovih pravila u roku od četiri mjeseca, Agencija će bez mišljenja Zajednice donijeti konačnu odluku u roku iz stava 3 ovog člana.

- (6) Odluka o sertifikaciji, mišljenje Zajednice ukoliko je dostavljeno, kao i obrazloženje o razlozima odstupanja od mišljenja Zajednice ukoliko se to desi, objavljuju se u "Službenom listu Crne Gore" i na internet stranici Agencije.

Sertifikacija vezana za treće države

Član 9

Proceduru sertifikacije vezanu za treće države, odnosno u slučajevima kada operatora prenosnog sistema ili vlasnika mreže za prenos električne energije ili gasa kontroliše jedna ili više osoba iz treće države ili trećih država, sprovodi Agencija na zahtjev operatora ili vlasnika prenosnog sistema u skladu sa čl. 62 i 63 Zakona o energetici.

Ponovna sertifikacija

Član 10

- (1) Ukoliko Agencija prilikom vršenja nadzora nad radom sertifikovanog operatora prenosnog sistema utvrdi da je došlo ili je planirana promjena okolnosti koje se odnose na nezavisnost, ili sertifikovani operator prenosnog sistema obavijesti Agenciju da su okolnosti izmijenjene ili Zajednica dostavi zahtjev, pokreće se postupak revizije sertifikacije.
- (2) U novom postupku, na zahtjev Agencije sertifikovani operator prenosnog sistema je dužan da dostavi dokumentaciju koja je promijenjena.
- (3) Dokumentaciju iz stava 2 ovog člana sertifikovani operator prenosnog sistema dužan je da dostavi najkasnije u roku koji Agencija odredi.
- (4) Na osnovu analize zahtjeva i dostavljene dokumentacije, u zavisnosti od utvrđenog činjeničnog stanja, Agencija donosi privremenu odluku o izdavanju ili oduzimanju sertifikata operatoru prenosnog sistema.
- (5) Privremenu odluku iz stava 4 ovog člana Agencija bez odlaganja dostavlja Zajednici radi davanja mišljenja.
- (6) Po dobijanju mišljenja Zajednice ili po isteku krajnjeg roka od četiri mjeseca za dostavljanje mišljenja, Agencija u roku od dva mjeseca donosi konačnu odluku kojom ukida privremenu odluku.

Sertifikacioni dokument

Član 11

- (1) Podnosiocu zahtjeva koji ispunjava sve uslove za sertifikaciju izdaje se sertifikacioni dokument koji se sastoji od sertifikata i odluke o sertifikaciji.
- (2) Konačna odluka, pored sadržaja navedenog u članu 8 stav 1, sadrži i broj i datum izdavanja mišljenja Zajednice, ukoliko je isto dostavljeno ili konstataciju da je istekao rok iz člana 8 stav 5 ovih pravila.
- (3) Sertifikat ima sljedeći izgled:
 - a) na sredini u gornjem dijelu otisnut je znak Agencije u boji;
 - b) ispod znaka, na sredini ispisan je naziv države, a ispod toga naziv Agencije;

- c) ispod naziva Agencije, ispisuje se preambula sa naznačenim odgovarajućim članovima zakona i Statuta Agencije i sa pozivom na sjednicu Odbora Agencije na kojoj se sertifikacioni dokument donosi;
 - d) ispod preambule na sredini, ispisuje se većim slovima riječ sertifikat u boji znaka Agencije, a ispod naziv operatora prenosnog sistema kojem se izdaje dokument, u plavoj boji;
 - e) u nastavku se ispisuje izreka koja sadrži podatke o operatoru prenosnog sistema, kao i obavezu utvrđenu odlukom koju je dužan da ispuni kako bi sertifikacioni dokument ostao na snazi;
 - f) ispod izreke, u donjem desnom uglu se navodi broj, datum i mjesto izdavanja licence, a u donjem desnom uglu je mjesto potpisa predsjednika Odbora Agencije, a pored se na propisan način otiskuje pečat Agencije;
 - g) štambilj Agencije, sa brojem i datumom zavođenja u djelovodniku, otiskuje se na poleđini prve strane licence.
- (4) Sertifikacioni dokument izrađuje se u tvrdom povezu, u dva primjerka, od kojih se jedan uručuje operatoru prenosnog sistema kojem se sertifikat izdaje, a drugi zadržava Agencija.

Zaštita povjerljivih informacija

Član 12

- (1) U slučaju da podnosilac zahtjeva prilikom iniciranja postupka sertifikacije dostavi dokumenta, podatke i/ili informacije koje tretira kao povjerljive ili na drugi način komercijalno osjetljive, dužan je da jasno ukaže koji posebni dio dokumenata, podataka i/ili informacije treba da se smatra kao takav.
- (2) Prilikom dostavljanja privremene odluke i dokumentacije koja se odnosi na postupak sertifikacije Zajednici, Agencija će naznačiti koja dokumenta, podatke i/ili informacije se, po zahtjevu podnosioca, tretiraju kao povjerljivi ili na drugi način komercijalno osjetljivi.

Završne odredbe

Član 13

Danom stupanja na snagu ovih pravila prestaju da važe Pravila o sertifikaciji operatora prenosnog sistema ("Službeni list Crne Gore", br. 050/16).

Član 14

Ova pravila stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 26/1568-6

Podgorica, 19. 5. 2026. godine

Predsjednik Odbora,
dr **Veljko Vasiljević**, s.r

ZAHTJEV ZA SERTIFIKACIJU / OBRAZAC S1

Opšte uputstvo:

Popuniti Obrazac S1, uključujući izjave o istinitosti i ispravnosti podataka u zahtjevu i priloženim ispravama, kao i odgovarajući poseban Obrazac S2 i uz popunjene obrasce priložiti sve propisane dokaze.

Podnosilac zahtjeva

(naziv i sjedište)

Prijemni pečat Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti

Uputstvo : dozvoljeno je zaokružiti samo jedno od ponuđenog

 operator prenosnog sistema električne energije operator prenosnog sistema gasa**OPŠTI PODACI O PODNOSIOCU ZAHTJEVA**

Naziv

Sjedište

Adresa

Matični broj

PIB

Telefon

Elektronska pošta (e-mail)

Internet adresa

Ovlašćeno lice

Ime

Prezime

Adresa

OPŠTI PODACI O PRAVNOM LICU KOJE ĆE SE SERTIFIKOVATI

Naziv

Sjedište

Adresa

Matični broj

PIB

Telefon

Elektronska pošta (e-mail)

Internet adresa

Ovlašćeno lice

Ime

Prezime

Adresa

Broj izvoda iz registra privrednih subjekata

Energetske djelatnosti za koje pravno lice posjeduje licence/dozvole u Crnoj Gori i/ili drugim zemljama

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

Ostale neenergetske djelatnosti podnosioca zahtjeva	1.
	2.
	3.
	4.
	5.

DOKAZI KOJE JE POTREBNO PRILOŽITI

	Zahtjev za sertifikaciju, kao i dokazi podnose se na crnogorskom jeziku sa prevodom sudskog tumača na engleski jezik.
1.	Akt o osnivanju (statut)
2.	Izvod iz registra u skladu sa propisom kojim se uređuje registracija privrednih subjekata
3.	Godišnji finansijski izvještaj sa izveštajem revizora
4.	Izjava o vlasničkim i drugim pravima na mreži
5.	Izjava o licencama, dozvolama i/ili drugim ovlaštenjima podnosioca zahtjeva za obavljanje energetske djelatnosti u Crnoj Gori i/ili drugim zemljama
6.	Izjava o suvlasnicima/akcionarima kao i o broju akcija i glasova koje ima svaki suvlasnik/akcionar
7.	Izjava o suvlasnicima/akcionarima iz trećih zemalja, ukoliko ih ima, kao i o broju akcija i glasova koje ima svaki suvlasnik/akcionar
8.	Izjava o pravnim licima koja su pod neposrednom ili posrednom kontrolom pravnog lica koje se sertifikuje sa jasnim navođenjem načina kontrole i prava pravnog lica koje se sertifikuje koja proizilaze iz te kontrole
9.	Izjava o drugim energetskim subjektima povezanim sa pravnim licem koje se sertifikuje sa jasnim navođenjem vrste odnosa i nivoom saradnje
10.	Izjava o licencama, dozvolama i/ili drugim ovlaštenjima koje imaju lica iz tač. 7) i 8) za obavljanje energetske djelatnosti u Crnoj Gori i/ili drugim zemaljama
11.	Kopije akata kojima se uređuje organizacija rada organa upravljanja pravnog lica koje se sertifikuje
12.	Izjava o članovima organa upravljanja lica iz tač. 7) i 8)
13.	Odluka o izboru članova organa upravljanja pravnog lica koje se sertifikuje
14.	Odluka organa upravljanja o izboru direktora pravnog lica koje se sertifikuje
15.	Izjava o direktoru i drugim licima ovlaštenim za zastupanje da ta lica ne učestvuju u obavljanju energetske djelatnosti proizvodnja i/ili snabdijevanje električnom energijom i/ili gasom;
16.	Akt i procedure kojima se sprječava otkrivanje povjerljivih ili drugih komercijalno osjetljivih informacija energetskim subjektima koji se bave proizvodnjom i/ili snabdjevanjem električnom energijom i/ili prirodnim gasom
17.	Izjava o zaposlenima koji su prešli u pravno lice koje se sertifikuje, a obavljali su poslove rukovođenja ili su bili članovi organa upravljanja u pravnim licima koja obavljaju djelatnost proizvodnje ili snabdijevanja električnom energijom ili gasom , u periodu od 6 mjeseci pre podnošenja zahtjeva za sertifikaciju
18.	Izjava o predstavnicima javne vlasti koji imaju direktnu ili indirektnu kontrolu ili pravo udjela kod podnosioca zahtjeva za sertifikaciju
19.	Izjava o načinu ispunjavanja odredbe o nezavisnosti u slučajevima u kojima isti predstavnik javne vlasti direktno ili indirektno sprovodi kontrolu nad energetskim subjektima koji obavljaju energetske djelatnosti proizvodnje ili snabdijevanja električnom energijom ili gasom, i istovremeno direktno ili indirektno sprovodi kontrolu ili ima bilo koje drugo ovlaštenje nad operatorom prenosnog sistema
20.	Izjava o specifikaciji energetskih objekata koji čine prenosni sistem

<p>Da li je operator prenosnog sistema dio kompanije koja je predmet zajedničkog ulaganja a da ta kompanija pripada pravnom licu koja posjeduju prenosne sisteme u različitim zemljama</p>	<p>(Ukoliko je odgovor DA potrebno je navesti u skladu sa kojim modelom su operatori prenosnog sistema odobreni (vlasnički razdvojen, ISO ili ITO, imenovati te kompanije i naznačiti status operatora prenosnog sistema)</p>
2. Kontrola i vlasništvo nad operatorom prenosnog sistema	
<p>Dati spisak svih lica koja neposredno ili posredno kontrolišu operatora prenosnog sistema</p>	<p>(naznačiti prirodu i način kontrole - npr. pravo glasa, pravo veta, većinski udio, pravo imenovanja članova nadzornog odbora, upravnog odbora ili tijela koja pravno predstavljaju podnosioca zahtjeva, de facto i de jure kontrola, jedinstvena kontrola ili zajednička kontrola)</p>
<p>Dati spisak svih lica aktivnih na energetsom tržištu Crne Gore (na tržištu električne energije ili prirodnog gasa) koja su neposredno ili posredno kontrolisana od strane operatora prenosnog sistema, odnosno lica koja imaju vlasništvo nad prenosnim sistemom</p>	<p>(naznačiti prirodu i način kontrole - npr. pravo glasa, pravo veta, većinski udio, pravo imenovanja članova nadzornog odbora, upravnog odbora ili tijela koja pravno predstavljaju podnosioca zahtjeva, de facto i de jure kontrola, jedinstvena kontrola ili zajednička kontrola)</p>
<p>Dati spisak svih kompanija koje obavljaju djelatnost proizvodnje ili snabdijevanja na tržištu električne energije ili prirodnog gasa u slučaju da isto lice neposredno ili posredno vrši kontrolu ili ima bilo kakvo pravo nad operatorom prenosnog sistema i tim kompanijama</p>	<p>(naznačiti prirodu i način kontrole - npr. pravo glasa, pravo veta, većinski udio, pravo imenovanja članova nadzornog odbora, upravnog odbora ili tijela koja pravno predstavljaju podnosioca zahtjeva, de facto i de jure kontrola, jedinstvena kontrola ili zajednička kontrola)</p>

Dokaz kojim se potvrđuje nezavisnost operatora prenosnog sistema propisana članovima 124 i 152 Zakona o energetici.

Dokaz kojim se potvrđuje međusektorska nezavisnost operatora prenosnog sistema električne energije, u odnosu na prava u domenu kontrole tekućih aktivnosti i upravljanja, prava na pristup povjerljivim informacijama i prava u domenu donošenja investicionih planova i odluka, od lica, preduzeća i kompanija koja obavljaju komercijalne aktivnosti eksploatacije, trgovine i snabdijevanja prirodnim gasom i obrnuto.

1308.

Na osnovu člana 58 stav 1 Zakona o državnoj imovini („Službeni list CG“, br. 21/09, 40/11, 23/25 i 160/26), Vlada Crne Gore je, dana 15. maja 2026. godine, bez održavanja sjednice, na osnovu pribavljenih saglasnosti većine članova Vlade, donijela

R J E Š E N J E
O RAZRJEŠENJU ZAŠTITNICE IMOVINSKO-PRAVNIH INTERESA CRNE GORE

Razrješava se Bojana Ćirović dužnosti Zaštitnice imovinsko-pravnih interesa Crne Gore, zbog isteka mandata.

Broj: 11-104/26-1902/2
Podgorica, 15. maja 2026. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
mr **Milojko Spajić**, s.r.

1309.

Na osnovu člana 58 stav 1 Zakona o državnoj imovini („Službeni list CG“, br. 21/09, 40/11, 23/25 i 160/26), Vlada Crne Gore je, dana 15. maja 2026. godine, bez održavanja sjednice, na osnovu pribavljenih saglasnosti većine članova Vlade, donijela

R J E Š E N J E
O IMENOVANJU ZAŠTITNICE IMOVINSKO-PRAVNIH INTERESA CRNE GORE

Za Zaštitnicu imovinsko-pravnih interesa Crne Gore imenuje se Bojana Ćirović, diplomirana pravica sa položenim pravosudnim ispitom, na period od pet godina.

Broj: 11-100/26-1893/2
Podgorica, 15. maja 2026. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
mr **Milojko Spajić**, s.r.

1310.

Shodno članu 61 st. 1 i 4 Zakona o državnim službenicima i namještenicima („Službeni list CG“, br. 2/18, 34/19, 8/21, 82/25, 3/26 i 33/26), Vlada Crne Gore je, dana 15. maja 2026. godine, bez održavanja sjednice, na osnovu pribavljenih saglasnosti većine članova Vlade, donijela

R J E Š E N J E
O PRESTANKU VRŠENJA DUŽNOSTI V. D. GENERALNE DIREKTORICE
DIREKTORATA ZA FINANSIJSKE POSLOVE U MINISTARSTVU UNUTRAŠNJIH
POSLOVA

Maji Liješević, vršiteljki dužnosti generalne direktorice Direktorata za finansijske poslove u Ministarstvu unutrašnjih poslova, prestaje vršenje navedene dužnosti zbog isteka vremena od šest mjeseci na koje je određena za vršiteljku dužnosti generalne direktorice navedenog direktorata.

Broj: 11-104/26-1909/3

Podgorica, 15. maja 2026. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
mr **Milojko Spajić**, s.r.

1311.

Na osnovu člana 61 st. 1 i 4 Zakona o državnim službenicima i namještenicima („Službeni list CG“, br. 2/18, 34/19, 8/21, 82/25, 3/26 i 33/26), Vlada Crne Gore je, dana 15. maja 2026. godine, bez održavanja sjednice, na osnovu pribavljenih saglasnosti većine članova Vlade, donijela

R J E Š E N J E
O ODREĐIVANJU VRŠITELJKE DUŽNOSTI
GENERALNE DIREKTORICE DIREKTORATA ZA FINANSIJSKE POSLOVE U
MINISTARSTVU UNUTRAŠNJIH POSLOVA

Za vršiteljku dužnosti generalne direktorice Direktorata za finansijske poslove u Ministarstvu unutrašnjih poslova određuje se Maja Liješević, diplomirana ekonomistkinja, do postavljenja generalnog direktora ovog direktorata u skladu sa zakonom, a najduže do šest mjeseci.

Broj: 11-100/26-1910/3

Podgorica, 15. maja 2026. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
mr **Milojko Spajić**, s.r.